

**UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG**

D O M

Afsagt den 21. december 2016 af Østre Landsrets 2. afdeling
(landsdommerne Kaspar Linkis, Frosell og Annette Dam Ryt-Hansen).

2. afd. nr. B-2146-11 og B-3406-11:
Statsborgerforeningen som mandatar for
- 1) Sarah Abdul Hadi
 - 2) Bilal Abdul Hadi
 - 3) Mossa Abdel Razzak Merhi
 - 4) Abdullah Chehade
 - 5) Mohammad Ghoneim
 - 6) Alia Khaled Kablaoui
 - 7) Wassim Khaled Kablaoui
 - 8) Marwan Yassin
 - 9) Alle Zakaria Abdel-Razzak
 - 10) Osama Assad Keblawi
 - 11) Nesrin Kablaoui
 - 12) Ajah Amar El Zaman Jamal Saleh
 - 13) Chehade Ali Chebib
 - 14) Mahmoud Ali Chebib
 - 15) Jesmin Majed Abou Soweid
 - 16) Maria Ayoub
 - 17) Mariam Daoud
- (alle advokat Christian Harlang, besk.)

mod

- 1) Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet
(tidl. Justitsministeriet, tidl. Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration)
(Kammeradvokaten v/advokat Flemming Orth)
- 2) Forhenværende minister Birthe Rønn Hornbech
(selv)

Indhold

1. Indledning	3
2. Processuelle forhold og parternes påstande	3
3. Sagsfremstilling	5
4. Sagsøgerne, specifikation af deres principale påstande og deres partsforklaringer.....	34
4.1. Sarah Abdul Hadi.....	34
4.2. Bilal Abdul Hadi	35
4.3. Mossa Abdel Razzak Merhi	37
4.4. Abdullah Chehade	39
4.5. Mohammed Ghoneim	42
4.6. Alia Khaled Kablaoui.....	44
4.7. Wassim Khaled Kablaoui	48
4.8. Marwan Yassin.....	52
4.9. Alle Zakaria Abdel-Razzak.....	54
4.10. Osama Assad Keblawi.....	56
4.11. Nesrin Kablaoui	57
4.12. Ajah Amar El Zaman Jamal Saleh	59
4.13. Chehade Ali Chebib	60
4.14. Mahmoud Ali Chebib	62
4.15. Jesmin Majed Abou Soweid	63
4.16. Maria Ayoub	65
4.17. Mariam Daoud.....	69
5. Vidneforklaringer.....	71
6. Retsgrundlaget.....	86
6.1. 1961-konventionen	86
6.2. Bornekonventionen.....	90
6.3. 1997-konventionen	91
7. Parternes anbringender.....	92
8. Landsrettens begrundelse og resultat	97

1. Indledning

Disse sager vedrører erstatning for økonomisk tab og godtgørelse for ikke-økonomisk skade i anledning af, at sagsøgerne, der har været statsløse, ikke har opnået dansk statsborgerskab på det tidligst mulige tidspunkt.

2. Processuelle forhold og parternes påstande

Sagerne er anlagt ved Københavns Byret. For så vidt angår sagsøger 1 til 9 skete dette den 22. marts 2011, og for så vidt angår sagsøgerne 10-17 den 13. september 2011. I medfør af retsplejelovens § 226, stk. 1, henviste Københavns Byret ved kendelse af 24. juni 2011 sagen vedrørende sagsøgerne 1-9 og ved kendelse af 25. oktober 2011 sagen vedrørende sagsøgerne 10-17 til Østre Landsret.

Ved kendelse af 15. august 2016 begrænsede Østre Landsret den berammede hovedforhandling i sagen til ”foreløbig ... at angå sagsforholdet mellem sagsøgerne og Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet”.

Sagsøgerne har, jf. sammenfattende processkrift af 16. august 2016, nedlagt følgende påstande:

”1.1. Principale påstande

De sagsøgte tilpligtes in solidum at betale sagsøgerne følgende kr.-beløb, med tillæg af sædvanlig procesrente fra 11. august 2015 til betaling sker:

Sagsøger 1, Sarah Abdul Hadi:	168.500,-
Sagsøger 2, Bilal Abdul Hadi:	236.500,-
Sagsøger 3, Mossa Abdel Razzak Merhi:	136.500,-
Sagsøger 4, Abdullah Chehade:	166.000,-
Sagsøger 5, Mohammad Ghoneim:	91.000,-
Sagsøger 6, Alia Khaled Kablaoui:	141.046,-
Sagsøger 7, Wassim Khaled Kablaoui:	243.950,-
Sagsøger 8, Marwan Yassin:	257.000,-
Sagsøger 9, Alle Zakaria Abdel-Razzak:	116.000,-
Sagsøger 10, Osama Assad Keblawi:	51.000,-
Sagsøger 11, Nesrin Kablaoui:	81.000,-
Sagsøger 12, Ajah Amar El Zaman Jamal Saleh:	31.000,-
Sagsøger 13, Chehade Ali Chebib:	31.000,-
Sagsøger 14, Mahmoud Ali Chebib:	11.000,-
Sagsøger 15, Jesmin Majed Abou Soweid:	113.500,-

Sagsøger 16, Maria Ayoub:	138.500,-
Sagsøger 17, Mariam Daoud:	96.000,-

1.2 Subsidiær påstand.

De sagsøgte tilpligtes in solidum at betale hver af sagsøgerne kr. 50.000,- med renter fra påstandens nedlæggelse til betaling sker, dog således at beløbene for sagsøgerne 12 og 13 udgør kr. 30.000,- og for sagsøgerne 14 udgør 10.000,-

1.3 Mere subsidiær påstand.

De sagsøgte tilpligtes in solidum at betale til sagsøgerne et samlet beløb på kr. 510.000,- til lige deling med renter fra påstandens nedlæggelse til betaling sker.”

I det sammenfattende processkrift har sagsøgerne vedrørende de principale påstande generelt blandt andet anført følgende om opgørelsen af godtgørelserne for ikke-økonomisk skade:

”Sagsøgerne har ikke haft valgret og ikke været valgbare i forbindelse med folketingsvalg og europaparlamentsvalg. ... Godtgørelse herfor er som følge af retskrænkelsens særligt indgribende karakter af sagsøgerne skønsmæssigt og indtil videre opgjort til 20.000 kr. pr. valg-udelukkelse.

...

Tortgodtgørelse for hvert år som uretmæssigt statsløs af sagsøgerne er opgjort skønsmæssigt til følgende:

Fra og med det 6. til og med det 11. fyldte år:	5.000 kr.
Fra og med det 12. til og med 17. år:	10.000 kr.
Fra og med det 18. år:	15.000 kr.

...

Den tort, der har været lidt af sagsøgerne som følge af de sagsøgtes retsstridige krænkelse, bliver særligt stærk i de tilfælde, hvor der ligefrem er meddelt et ulovligt afslag på meddelelse om statsborgerskab. Godtgørelse herfor er af sagsøgerne skønsmæssigt opgjort til 10.000 kr. pr. afslag.

Denne gruppe personer har som følge af regler om pas og en række tredjelandes praksis for ikke-udstedelse af visum, m.v., ofte heller ikke mulighed for at tage på bestemte udlandsophold med deres familie, venner ...

Tortgodtgørelse ... skønsmæssigt opgjort til 5.000 kr. for tilfælde, hvor vedkommende sagsøger ikke har haft mulighed for at rejse, samt 10.000 kr. i de tilfælde, hvor vedkommende ved faktisk ankomst til pågældende land er blevet nægtet indrejse.”

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet har over for Abdulah Chehade, Wassim Khaled Kablaoui, Alle Zakaria Abdel-Razzak, Jesmin Majed Abou Sowaid og Maria Ayoub principalt påstået frifindelse mod betaling af 10.000 kr. til hver af disse, subsidiært mod betaling af et mindre beløb end påstået af dem. Over for de øvrige sagsøgere har ministeriet påstået frifindelse, subsidiært frifindelse mod betaling af et mindre beløb end påstået af disse.

Beretning afgivet af Statsløsekommissionen har været fremlagt som bilag for landsretten, og parterne har tilkendegivet, at den kan betragtes som dokumenteret i sin helhed. Ministeriet har den 22. juni 2016 ved en skrivelse til advokat Christian Harlang afgivet en proceserklæring, hvorefter ”Statsløsekommissionens beretning og konklusioner for ministeriets vedkommende kan lægges ubestridt til grund ved landsrettens behandling af sagen.”

3. Sagsfremstilling

Statsløsekommissionen afgav beretning den 17. august 2015. Beretningen er offentliggjort i bogform, hvortil knytter sig en CD-rom, ligesom kapitel 1-10 samt bilag 1-18 er tilgængelige på internettet.

Om baggrunden for Statsløsekommissionens nedsættelse hedder det i beretningen s. 35 og 36 blandt andet:

”Integrationsminister Birthe Rønn Hornbech orienterede i januar 2010 Folketingets Indfødsretsudvalg om, at Integrationsministeriet var blevet opmærksom på, at man havde behandlet ansøgninger fra personer omfattet af 1961-konventionen efter de almindelige retningslinjer for indfødsret. Ministeren oplyste, at der var givet afslag til en række ansøgere, og at deres sager ville blive genoptaget.

De fleste af disse ansøgere var blandt de 35 ansøgere omfattet af 1961-konventionen, der var optaget på lovforslag nr. L 38 om indfødsrets meddelelse, som integrationsministeren fremsatte den 28. oktober 2010. Optagelsen af ansøgere, der ikke opfyldte de almindelige betingelser for at få indfødsret, og den forudgående fejlagtige behandling af ansøgere i Integrationsministeriet gav anledning til debat i forbindelse med lovforslagets behandling i Folketinget. I januar 2011 blev sagen omtalt i mediernes, og Birthe Rønn Hornbech blev indkaldt i samråd i Folketingets Indfødsretsudvalg med henblik på bl.a. at oplyse, hvad ministeriet havde gjort for at leve op til konventionen, og om der var givet instruks fra ministre om at give afslag.

Sagen var efter samrådet den 9. februar 2011 fortsat genstand for megen opmærksomhed i medierne, og statsminister Lars Løkke Rasmussen meddelte på et tirsdagspressemøde den 22. februar 2011, at han havde bedt integrationsministeren om et notat om forløbet.

Den 7. marts 2011 afleverede Integrationsministeriet en redegørelse om ministeriets behandling af ansøgninger om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark til statsministeren. Af denne redegørelse fremgik bl.a., at det var i februar 2008, at Integrationsministeriet havde opdaget fejlen, at der var givet 36 fejlagtige afslag, og at Folketinget burde have været orienteret på et væsentligt tidligere tidspunkt.

Den 8. marts 2011 meddelte statsministeren, at regeringen i lyset af de mange spørgsmål, sagen havde givet anledning til, havde besluttet at nedsætte en undersøgelseskommission. Det fremgik endvidere, at Birthe Rønn Hornbech fratrådte som integrationsminister og kirkeminister.”

Kommissoriet er dateret den 25. maj 2011.

Beretningen indeholder s. 70-94 følgende resumé:

”Kommissionen har i kapitel 10 sammenfattet resultatet af sin undersøgelse. Sammenfatningen er søgt udarbejdet således, at den kan læses selvstændigt. Den har derfor fået et omfang, der gør, at kommissionen har valgt også at udarbejde dette resume. Det er vigtigt at gøre sig klart, at der er udeladt mange oplysninger i resumeet, og at andre oplysninger er gengivet uden stor præcision.

Resumeet indeholder en overordnet gennemgang af behandlingen af ansøgninger om indfødsret fra statsløse født i Danmark indgivet i perioden fra 1991 indtil 25. januar 2011 og dernæst en kronologisk gennemgang af forløbet ind delt i perioderne fra 1991 til 1999, fra 2000 til 2007 og fra 2008 til 2010 samt af kommissionens vurdering af forløbet.

Endelig redegør resumeet for kommissionens undersøgelse af to spørgsmål omfattet af kommissoriet, nemlig om man på et tidligere tidspunkt overvejede at orientere Folketingets Indfødsretsudvalg om sagen, og om Statsministeriet blev orienteret om sagen.

1.10.1 Behandlingen af ansøgninger om indfødsret fra statsløse født i Danmark

1.10.1.1 Nationale retsregler om indfødsret ved naturalisation

Den centrale bestemmelse om indfødsret er grundlovens § 44, der fastslår, at ”Ingen udlænding kan få indfødsret uden ved lov.” Bestemmelsen suppleres af indfødsretslovens § 6, stk. 1, der fastslår, at ”Indfødsret kan erhverves ved naturalisation i henhold til grundloven.”

Indfødsret ved naturalisation sker ved lov, og optagelse af ansøgere på lovforslag foregår således, at det relevante ministerium (i praksis Indfødsretskon-

toret) administrerer ansøgninger om naturalisation efter visse retningslinjer, som er dannet ved politiske aftaler, som et flertal i Folketinget står bag. Der har i hele undersøgelsesperioden været fastsat sådanne "gældende retningslinjer" eller "almindelige betingelser" i indfødsretscirkulærer eller indfødsretsaftaler. Disse betingelser har angået bl.a. dansk kundskaber, vandel og økonomiske forhold. Retningslinjerne har dannet grundlag for Indfødsretskontorets beslutning om, hvorvidt ansøgere skulle optages på lovforslag om indfødsrets meddelelse, om de skulle have afslag herpå, eller om ansøgningerne skulle forelægges for Folketingets Indfødsretsudvalg, således at udvalget kunne afgøre, om de skulle optages på lovforslaget. Folketinget har herefter behandlet lovforslagene. De ansøgere, der af Indfødsretskontoret har fået afslag på indfødsret, har ikke fået deres ansøgning forelagt for Folketinget.

1.10.1.2 Folkeretlige forpligtelser

Danmark har tiltrådt FN's konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed (1961-konventionen) og FN's konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder (børnekonventionen). Efter disse konventioner er Danmark folkeretligt forpligtet til at give statsløse, der er født i Danmark, og som ansøger om indfødsret i alderen 0-17 år (børnekonventionen) eller 18-20 år (1961-konventionen), indfødsret på særligt lempelige betingelser.

Da Danmark i 1977 med Folketingets tiltrædelse ratificerede 1961-konventionen, kunne ansøgere omfattet af konventionen ligesom andre udlændinge, der opfyldte nogle krav om alder, ophold og bopæl i Danmark, få indfødsret ved at afgive erklæring herom til et statsamt. Ved ændringer i indfødsretsloven blev denne mulighed begrænset i 1999 og helt fjernet i 2004, således at ansøgerne kun kunne opnå indfødsret ved naturalisation. I forbindelse med disse lovændringer blev det i forarbejderne til lovene oplyst, at ansøgere, der opfyldte de betingelser, der var nævnt i konventionen, ville blive optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse, selv om de ikke opfyldte de gældende retningslinjer. Ved vedtagelsen af lovene tiltrådte Folketinget denne måde at implementere konventionen på. Implementeringen kom ikke til at fremgå af indfødsretsloven (kun af forarbejderne til loven) eller af de cirkulærer/aftaler om indfødsret, der var gældende i undersøgelsesperioden.

I forbindelse med at Folketinget i 1991 tiltrådte, at Danmark ratificerede børnekonventionen, blev det drøftet, hvordan man kunne sikre, at Danmark levede op til pligten til at give indfødsret til børn, der blev født statsløse i Danmark. Indenrigsministeren oplyste i den forbindelse til Folketinget, at der ved at indsætte en bestemmelse om forpligtelsen efter børnekonventionen i indfødsretscirkulæret på det nærmeste ville være sikkerhed for, at disse børn opnåede dansk indfødsret. Folketingets Indfødsretsudvalg tiltrådte herefter i 1992, at der blev optaget en sådan bestemmelse i cirkulæret, og der har været en sådan bestemmelse i hele undersøgelsesperioden.

1.10.1.3 Ansøgninger fra personer omfattet af konventionerne

I perioden fra 1991 til den 25. januar 2011 modtog de ministerier, der behandlede ansøgninger om indfødsret, 758 ansøgninger fra personer, som var født statsløse i Danmark, og som var i alderen 0-20 år på ansøgningstidspunktet. Kommissionen har undersøgt behandlingen af disse ansøgninger.

Der var i de første år kun få ansøgninger fra personer omfattet af konventionerne. Således blev kun ca. 10 procent af ansøgningerne modtaget i perioden fra 1992 til 2007, mens de resterende ca. 90 procent blev modtaget i perioden fra 2008 til den 25. januar 2011.

De 758 sager kan inddeles i tre grupper, nemlig ansøgere omfattet af børnekonventionen på 0-11 år, ansøgere omfattet af børnekonventionen på 12-17 år og ansøgere omfattet af 1961-konventionen på 18-20 år. Den aldersmæssige inddeling af ansøgere omfattet af børnekonventionen har sammenhæng med, at der efter de almindelige betingelser ikke blev stillet krav om eksempelvis dokumentation for danskundskaber for børn i alderen 0-11 år, hvorimod børn, der var fyldt 12 år, skulle dokumentere danskundskaber og i visse tilfælde også bestå en indfødsretsprøve.

De 0-11-årige udgør ca. 60 procent af det samlede antal ansøgninger, de 12-17-årige udgør godt 30 procent af det samlede antal ansøgninger og de 18-20-årige udgør knap 10 procent af de 758 ansøgninger.

1.10.1.4 Afslag på optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse

Af de 758 modtagne ansøgninger blev der givet afslag på optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse til 44 ansøgere. I seks af sagerne blev der givet to afslag, således at der blev givet 50 afslag i alt. 29 af afslagene blev givet til ansøgere omfattet af 1961-konventionen og 21 til ansøgere omfattet af børnekonventionen.

Ansøgerne opfyldte alle de betingelser, der kunne stilles efter konventionerne, og afslagene var derfor i strid med Danmarks folkeretlige forpligtelser.

Afslagene blev givet, fordi ansøgerne ikke opfyldte de almindelige betingelser for at få indfødsret ved naturalisation. De af de almindelige betingelser, der ikke var opfyldt, var alder (syv sager), danskundskaber (otte sager), indfødsretsprøve (ni sager), både danskundskaber og indfødsretsprøve (fem sager), selvforsørgelse (to sager), tidsubegrænset opholdstilladelse (to sager) og sigtelse eller straf (16 sager). En ansøger var af Politiets Efterretningstjeneste vurderet til at kunne være en fare for landets sikkerhed.

Bortset fra én sag har alle ansøgerne senere genansøgt om dansk indfødsret, og de har alle fået dansk indfødsret.

Bortset fra én sag har afslagene betydet, at ansøgerne er blevet optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse senere, end de ville være blevet, hvis de var blevet optaget, når det i forbindelse med sagens behandling kunne konstateres, at de opfyldte de betingelser, som Danmark kunne stille efter konventionerne. Denne senere optagelse på lovforslag har i praksis betydet, at ansøgerne har fået indfødsret senere. Forsinkelsen har udgjort mellem seks måneder og seks år, i gennemsnit ca. 22 måneder.

Kommissionen har i kapitel 2, afsnit 2.2 og bilag 21 redegjort for retsvirkningerne af indfødsret og dermed generelt for de konsekvenser, som forsinkelsen med indfødsret kan have haft. Forskellen på, om en person med fast bopæl i Danmark har dansk indfødsret eller ikke har dansk indfødsret, er navnlig i den senere del af undersøgelsesperioden blevet mindre. Personer uden dansk ind-

fødsret har dog også i den senere del af undersøgelsesperioden været afskåret fra vigtige rettigheder, f.eks. valgret og valgbarhed til Folketinget og til Europa-Parlamentet (medmindre de var statsborgere i en anden EU-medlemsstat) samt erhvervelse af et nationalitetspas. Endvidere hører det med i billedet, at udlændinges retsstilling eller generelle situation på flere områder er mere usikre end danske statsborgeres, idet udlændinge i forhold til flere love er afhængige af myndighedernes konkrete vurdering af, om der skal gribes ind med hjemsendelse eller udvisning mv., og om der på visse områder kan gives dispensation.

1.10.1.5 Sager hvor der ikke blev givet afslag på optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse

I de resterende 714 ud af undersøgelsens 758 sager blev der ikke givet afslag på optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse, der var i strid med Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionen og børnekonventionen.

For så vidt angår de 18-20-årige blev sådanne ansøgninger i perioden fra 2004, hvor den første ansøgning blev modtaget, og indtil 2010 i det hele behandlet efter de almindelige betingelser. Disse ansøgere blev således kun optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis de opfyldte de krav om bl.a. dansk kundskaber, økonomi, vandel og indfødsretsprøve, som fremgik af den gældende indfødsretsaf tale.

For så vidt angår de 12-17-årige har der været en forskellig opfattelse over tid og blandt de enkelte embedsmænd i Indfødsretskontoret med hensyn til, om de skulle opfylde krav om dansk kundskaber, indfødsretsprøve og vandel. Der har som følge heraf været en uens praksis med hensyn til, om de skulle opfylde disse krav. Fra april 2009 er alene vandelskravet blevet håndhævet.

For så vidt angår de 0-11-årige er ansøgerne optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse. Der har generelt for denne aldersgruppe ikke været stillet krav om dokumentation af dansk kundskaber eller opfyldelse af andre af de almindelige betingelser, og det er heller ikke konstateret i forhold til ansøgere omfattet af børnekonventionen.

I de sager, hvor ministerierne fremsatte krav, der var i strid med Danmarks folkeretlige forpligtelser, har det betydet, at behandlingen af sagerne er blevet forsinket. Forsinkelse i sagsbehandling har kun medført forsinkelse med indfødsret, hvis opfyldelse af et krav om dokumentation har betydet, at en ansøger blev optaget på et senere forslag til lov om indfødsrets meddelelse, end ansøgeren kunne være optaget på, hvis kravet ikke havde været fremsat.

Kommissionen kan kun med sikkerhed fastslå, at det har ført til, at ansøgere har fået indfødsret senere, end de kunne have fået, i seks tilfælde. Forsinkelserne er opstået i perioden fra 2004 til 2011 og har udgjort mellem 3 og 18 måneder, i gennemsnit 8½ måned.

Kommissionen kan ikke fastslå, om der også er ansøgere, der på grund af manglende vejledning om konventionerne har ventet med at søge om indfødsret, indtil de havde bestået en danskprøve eller indfødsretsprøven, eller indtil en sigtelse var afgjort eller en karenperiode på grund af idømt straf var udløbet. I én sag synes en ansøger i 2009 at have tilbagekaldt en ansøgning på bag-

grund af, at politiet fejlagtigt havde vejledt om, at ansøgerens straf og sigtelse var til hinder for indfødsret. Ansøgeren indgav ansøgning på ny i 2011.

1.10.1.6 Orientering af Folketingets Indfødsretsudvalg og opfyldelse af Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionen og børnekonventionen

Folketingets Indfødsretsudvalg blev i januar 2010 underrettet om, at ansøgere, der opfyldte de krav, man kunne stille efter konventionerne, fremover ville blive optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Kommissionens undersøgelse har vist, at de ansøgninger, som blev behandlet efter dette tidspunkt, er optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse i overensstemmelse hermed. Endvidere er sager med ansøgere, der tidligere havde fået afslag, genoptaget, og ansøgerne har med én undtagelse fået dansk indfødsret.

Der blev endvidere efter januar 2010 iværksat en række generelle tiltag af betydning for behandlingen af ansøgninger om indfødsret fra statsløse født i Danmark. Blandt andet blev der i 2010 givet vejledning til medarbejderne i Indfødsretskontoret om Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionen og børnekonventionen samt udarbejdet skriftlige retningslinjer for sagernes behandling. Indfødsretskontoret tog ikke initiativ til at vejlede om 1961-konventionen på ministeriets hjemmeside i 2010, fordi det ikke vurderedes at være politisk "comme il faut" at reklamere for meget for reglerne. Efter at sagen havde været genstand for medieomtale i januar 2011, blev der gennemført flere tiltag. Integrationsministeriet vejledte i marts 2011 alle statsløse personer født i Danmark, der var i aldersgruppen 0-37 år, om konventionerne. Heraf blev 27 personer i alderen 21 til 37 år tilbudt at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i medfør af 1961-konventionen, fordi de kunne være blevet vejledt forkert om Danmarks forpligtelser efter konventionerne og derfor have undladt at indgive ansøgning rettidigt. Der blev i 2011 endvidere vejledt om Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionen på Integrationsministeriets hjemmeside. I 2013 blev der indsat en bestemmelse om 1961-konventionen i indfødsretsaf-talen og en ny bestemmelse om børnekonventionen, der mere detaljeret redegjorde for Danmarks forpligtelser efter konventionen.

Kommissionen har på baggrund heraf ikke fundet grundlag for at foreslå yderligere ændringer af love, administrative bestemmelser eller administrativ praksis.

1.10.2 Nærmere om perioden fra 1991 til 1999

Der blev i perioden fra 1991 til 1999 af Indfødsretskontoret givet afslag på optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse eller vejledt forkert i syv ud af de 18 sager med ansøgere omfattet af børnekonventionen, der blev behandlet i perioden, nemlig to i 1995 og fem i 1998. Afslagene/den forkerte vejledning var i strid med Danmarks forpligtelser efter børnekonventionen og med myndigheders pligt til at vejlede borgere.

De resterende 11 sager blev behandlet i overensstemmelse med konventionen.

Ansøgere omfattet af 1961-konventionen kunne i denne periode opnå indfødsret ved at afgive erklæring til statsamterne. Kommissionens undersøgelse omfatter ikke disse sager.

Kommissionen har ikke i sin gennemgang af dokumenter eller i sine afhøringer af vidner fundet tegn på, at der fra nogens side er givet instruks om eller fremsat ønske om, at embedsmændene skulle undlade at overholde børnekonventionen.

Kommissionen har vurderet, at der ikke forsætligt blev administreret i strid med børnekonventionen, men at afslagene og den forkerte vejledning skyldes manglende opmærksomhed og omhu i embedsmændenes behandling af sagerne.

Kommissionen har endvidere vurderet, at det faktiske forløb fra 1991-1999 allerede som følge af den tid, der nu er gået, ikke giver grundlag for, at det offentlige søger nogen embedsmænd draget til ansvar.

Med hensyn til ministrene med ansvar for indfødsret har kommissionen vurderet, at de på overordnet plan var bekendt med, at Danmark efter børnekonventionen var forpligtet til at give statsløse børn født i Danmark indfødsret.

Kommissionen har endvidere vurderet, at ministrene ikke har givet instruks om eller fremsat ønske om, at embedsmænd skulle undlade at overholde børnekonventionen, men at de tværtimod i flere tilfælde har forudsat, at sager om tildeling af indfødsret blev behandlet i overensstemmelse med Danmarks konventionsmæssige forpligtelser. De var heller ikke involveret i eller orienteret om behandlingen af de sager, hvor der er meddelt afslag på optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse eller vejledt i strid med Danmarks forpligtelser efter børnekonventionen. Der er således ikke oplysninger, der peger på, at ministrene var involveret i behandlingen af sagerne, eller at de på noget tidspunkt er blevet orienteret om sagerne.

1.10.3 Nærmere om perioden fra 2000 til 2007

1.10.3.1 Behandling af ansøgninger om indfødsret

Der blev i perioden fra 2000 til 2007 af Indfødsretskontoret givet afslag på optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse i syv ud af de 39 sager omfattet af 1961-konventionen eller børnekonventionen, der blev behandlet i perioden. I de syv sager blev der givet i alt ni afslag i strid med 1961-konventionen, nemlig et i 2004, to i 2005 og seks i 2007. To ansøgere omfattet af 1961-konventionen blev optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse, fordi de opfyldte de almindelige betingelser.

Sagerne omfattet af børnekonventionen er afgjort og i det væsentlige også behandlet i overensstemmelse med Danmarks forpligtelser efter konventionen. Der er dog i en række sager (12 ud af 14 ansøgere, der var fyldt 12 år) stillet krav om dokumentation af danskundskaber samt oplyst om, at der ville blive givet afslag på optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis dokumentationen ikke blev fremsendt. Ansøgerne har i de relevante sager opfyldt kravet, og de er herefter blevet optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Kommissionen har ikke i sin gennemgang af dokumenter eller i sine afhøringer af vidner fundet tegn på, at der fra nogens side er givet instruks om eller fremsat ønske om, at embedsmændene skulle undlade at overholde 1961-konventionen eller børnekonventionen.

Tværtimod er der flere eksempler på, at Folketinget og den ansvarlige minister forudsatte, at sager om tildeling af indfødsret blev behandlet i overensstemmelse med Danmarks konventionsmæssige forpligtelser.

Kommissionen har vurderet, at den manglende overholdelse af 1961-konventionen skyldtes, at de embedsmænd, der skulle behandle ansøgninger fra personer omfattet af konventionen, ikke var tilstrækkeligt opmærksomme vedrørende Danmarks forpligtelser efter konventionen. Nogle embedsmænd var bekendt med, at ansøgere omfattet af konventionen var berettiget til at blive optaget på lovforslag om indfødsretsmeddelelse, selv om de ikke opfyldte de almindelige betingelser, men overså i den konkrete sagsbehandling, at ansøgerne var omfattet af konventionen. Andre embedsmænd havde slet ikke kendskab til denne forpligtelse efter 1961-konventionen.

Kommissionen har vurderet, at de embedsmænd i Indfødsretskontoret, der behandlede sagerne, burde have sikret sig, at de konkrete afgørelser blev truffet på et korrekt og fyldestgørende faktisk og juridisk grundlag. De burde således have undersøgt de relevante retsregler og have udvist en sådan omhu i sagsbehandlingen, at Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionen blev overholdt. Afslagene til ansøgere omfattet af 1961-konventionen er udtryk for uagtsomme tjenesteforseelser, men kommissionen har vurderet, at forseelserne ikke har været af en sådan grovhed, at der er grundlag for, at det offentlige søger nogen draget til ansvar.

Kommissionen har vurderet, at den manglende opmærksomhed vedrørende 1961-konventionen i Indfødsretskontoret grundlæggende skyldtes, at der ikke var iværksat effektive sagsgange i kontoret med henblik på at identificere ansøgninger fra personer omfattet af konventionen. Kommissionen har endvidere vurderet, at det har haft betydning, at der var meget få ansøgninger fra personer omfattet af konventionen, og at den manglende opmærksomhed sandsynligvis ville være undgået, hvis der havde været en regulering af retsstillingen for ansøgere omfattet af 1961-konventionen i indfødsretscirkulæret/ indfødsretsaftalen, og/eller hvis der var givet vejledning, f.eks. på ministeriets hjemmeside, til de personer, der var omfattet af konventionen.

Kommissionen har anført, at kontorcheferne i Indfødsretskontoret har haft pligt til at tilrettelægge behandlingen af ansøgninger om indfødsret fra ansøgere omfattet af 1961-konventionen og børnekonventionen således, at afgørelser i disse sager generelt ville blive truffet på et korrekt og fyldestgørende faktisk og juridisk grundlag.

Kommissionen har vurderet ansvaret for kontorcheferne ansat i perioden 2000-2004. Den første ansøgning fra en ansøger omfattet af 1961-konventionen blev behandlet i Indfødsretskontoret, efter at disse embedsmænd ikke længere var chefer i kontoret. Kommissionen har ikke fundet grundlag for, at der søges ansvar gjort gældende mod nogen af disse. Kontorchefen ansat i perioden efter

2004 er ikke længere ansat i staten, og kommissionen har derfor ikke forholdt sig til hendes eventuelle ansvar.

Kommissionen har endvidere vurderet, at det havde været hensigtsmæssigt at medtage en bestemmelse om 1961-konventionen i indfødsretscirkulæret/indfødsretsaftalen, ikke mindst af hensyn til (generel) vejledning af personer omfattet af konventionen, men kommissionen har ikke kunnet fastslå, at der har været en retlig pligt hertil.

De relevante ministerier har haft pligt til at yde (konkret) vejledning og bistand til personer, der rettede henvendelse om spørgsmål inden for ministeriernes sagsområde. Kommissionen har ved stikprøveundersøgelser konstateret, at embedsmænd i Indfødsretskontoret i strid hermed i en række konkrete sager ikke vejledte ansøgere, der fik afslag på indfødsret og som ikke selv var omfattet af konventionerne, om, at deres børn selvstændigt kunne søge om indfødsret, fordi de var omfattet af børnekonventionen.

Kommissionen har vurderet, at embedsmændene ikke forsætligt har tilsidesat pligten til at vejlede, og forseelserne har efter kommissionens opfattelse ikke været af en grovhed, der giver grundlag for, at det offentlige søger nogen draget til ansvar.

1.10.3.2 Embedsmænds rådgivning af ministre

Kommissionens undersøgelse har vist, at den manglende opmærksomhed vedrørende 1961-konventionen og (til dels) børnekonventionen i perioden 2000-2007 har betydet, at embedsmænd i forbindelse med og rådgivning af ministre i fire tilfælde ikke har givet integrationsministrene Bertel Haarder og Rikke Hvilshøj et korrekt og fyldestgørende faktisk og juridisk grundlag for at vurdere spørgsmål af betydning for Danmarks opfyldelse af sine forpligtelser efter 1961-konventionen og børnekonventionen.

Integrationsminister Bertel Haarder fik således i juli 2003 i en konkret sag forelagt et udkast til brev til Københavns Kommune, hvor kravet om dokumentation af danskkundskaber blev opretholdt over for en ansøger omfattet af børnekonventionen. I november 2003 fik Bertel Haarder forelagt sagen med indstilling om, at ansøgeren skulle indkaldes til en samtale i ministeriet med henblik på, at ministeriet vurderede ansøgerens danskkundskaber. Bertel Haarder godkendte brevet og tiltrådte indstillingen.

Det materiale, som Bertel Haarder fik forelagt, indeholdt ikke oplysning om, at dokumentation af danskkundskaber ikke kunne stilles som betingelse for indfødsret, fordi ansøgeren var født statsløs i Danmark og derfor omfattet af børnekonventionen.

Det er kommissionens opfattelse, at materialet ikke gav Bertel Haarder et korrekt og fyldestgørende faktisk og juridisk grundlag for hans vurdering af, om han skulle godkende embedsmændenes forslag.

Integrationsminister Rikke Hvilshøj fik i juni 2006 forelagt udkast til brev af 7. juni 2006 til Institut for Menneskerettigheder, der var fremkommet med en række bemærkninger til indfødsretsaftalen fra 2005. Hun tiltrådte brevet, der også blev sendt til Folketingets Indfødsretsudvalg som svar på udvalgets anmodning om ministerens kommentar til instituttets henvendelse.

Kommissionen har redegjort for, at en oplysning i brevet om, at ministeriet i praksis ville optage personer omfattet af 1961-konventionen på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, når betingelserne i konventionen var opfyldt, ikke var i overensstemmelse med den måde, ministeriet havde behandlet sagerne på eller med den måde, som ministeriet efterfølgende behandlede dem på. Kommissionen har endvidere anført, at den forkerte oplysning indebar, at brevet ikke indeholdt et korrekt og fyldestgørende faktisk og juridisk grundlag for ministeren (og for Folketingets Indfødsretsudvalg) til at vurdere instituttets anbefaling af, at man udarbejdede en bestemmelse om ansøgere omfattet af 1961-konventionen.

Embedsmænd i Integrationsministeriet udarbejdede notat af 23. januar 2007 om "Udredning om rækkevidden af De Forenede Nationers Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed." Notatet blev sendt til Rikke Hvilshøj, der videresendte det til indfødsretsordførerne fra Venstre, Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti.

Kommissionen har lagt til grund, at en oplysning i notatet om, at Danmarks forpligtelse efter 1961-konventionen var opfyldt ved en bestemmelse i indfødsrets aftalen, var urigtig. Der var på dette tidspunkt ikke nogen bestemmelse i indfødsrets aftalen om 1961-konventionen, og der var heller ikke iværksat andre tiltag med henblik på at opfylde konventionen.

I en konkret sag klagede en ansøger omfattet af 1961-konventionen i januar 2007 til Rikke Hvilshøj efter at have fået afslag på optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse. I overensstemmelse med embedsmændenes udkast til brev til ansøgeren fastholdt Rikke Hvilshøj i brev af 22. februar 2007, at ansøgeren skulle bestå en indfødsretsprøve. Det fremgik ikke af det materiale, som Rikke Hvilshøj fik forelagt, at vedkommende var statsløs og født i Danmark og opfyldte de krav, der kunne stilles efter 1961-konventionen.

Kommissionen har vurderet, at Rikke Hvilshøj ikke fik et korrekt og fyldestgørende faktisk og juridisk grundlag til at vurdere, om hun skulle tiltræde udkastet til brev.

Kommissionen har i relation til ovennævnte rådgivning af integrationsministrene Bertel Haarder og Rikke Hvilshøj vurderet, at ingen af de involverede embedsmænd forsætligt afgav urigtige eller vildledende oplysninger, men at der er handlet uagtsomt. Kommissionen har endvidere vurderet, at disse forhold ikke giver grundlag for, at det offentlige søger nogen af embedsmændene draget til ansvar.

1.10.3.3 Ministres kendskab til og involvering i behandlingen af ansøgninger fra statsløse født i Danmark

Med hensyn til ministre med ansvar for indfødsret har kommissionen vurderet, at justitsminister Frank Jensen og integrationsministrene Bertel Haarder og Rikke Hvilshøj på overordnet plan var bekendt med, at Danmark efter 1961-konventionen og børnekonventionen var forpligtet til at give statsløse børn født i Danmark indfødsret.

Kommissionen har vurderet, at ministrene ikke har givet instruks om eller fremsat ønske om, at embedsmænd skulle undlade at overholde 1961-konventionen og børnekonventionen, men at de tværtimod i flere tilfælde har forudsat, at sager om tildeling af indfødsret blev behandlet i overensstemmelse med Danmarks konventionsmæssige forpligtelser.

De var heller ikke involveret i eller orienteret om behandlingen af de sager, hvor der er meddelt afslag på optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse eller vejledt i strid med Danmarks forpligtelser efter konventionerne. Der er således ikke oplysninger, der peger på, at Bertel Haarder (en sag) eller Rikke Hvilshøj (syv sager) var involveret i behandlingen af sagerne, hvor der blev givet afslag. Der er heller ikke tegn på, at de, med nedennævnte undtagelse, efterfølgende blev orienteret om dem.

I en sag besvarede Rikke Hvilshøj en klage fra en ansøger, der havde fået afslag på optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse. Det fremgik ikke af det materiale, som hun fik forelagt, at ansøgeren var statsløs og født i Danmark og opfyldte de krav, der kunne stilles efter 1961-konventionen.

Kommissionen har vurderet, at Bertel Haarder og Rikke Hvilshøj har givet oplysninger til Folketinget om ministeriernes behandling af ansøgere omfattet af konventionerne, der ikke har været korrekte eller fyldestgørende. Det drejer sig om sagen fra 2003, hvor Bertel Haarder efterfølgende orienterede Folketingets Indfødsretsudvalg om, at man havde indkaldt en række børn til en sprogsamtale i Integrationsministeriet uden at oplyse, at en af ansøgerne var statsløs og født i Danmark. Der drejer sig endvidere om sagen, hvor Rikke Hvilshøjs fremsendte kopi af sit brev af 7. juni 2006 til Institut for Menneskerettigheder til Folketingets Indfødsretsudvalg. De er begge er omtalt i forrige afsnit.

Det fremgik ikke af – og kunne heller ikke udledes af – det materiale, som Bertel Haarder og Rikke Hvilshøj havde modtaget, at oplysningerne til Folketingets Indfødsretsudvalg ikke var korrekte eller fyldestgørende.

1.10.4 Nærmere om perioden fra 2008 til 2010

1.10.4.1 Opdagelsen af, at Danmark ikke i praksis opfyldte 1961-konventionen

I februar 2008 kom souschef Nanna Fischer og kontorchef Dorit Hørlyck, begge fra Integrationsministeriets Indfødsretskontor, i tvivl om, hvorvidt kontoret i praksis opfyldte 1961-konventionen i sin sagsbehandling. Efter nogle undersøgelser kunne de konstatere, at Indfødsretskontorets behandling af ansøgninger om indfødsret i praksis ikke var foregået i overensstemmelse med konventionen. Kontoret havde i forhold til ansøgere omfattet af konventionen stillet de samme betingelser for at blive optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse som til andre ansøgere.

På et møde i Indfødsretskontoret den 26. februar 2008 blev der orienteret om Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionen. Alle kontorets medarbejdere fik en mail med et referat af mødet, hvoraf det fremgik, at ansøgerne havde retskrav på dansk indfødsret.

Indfødsretskontoret orienterede afdelingschef Kim Lunding om sagen ved et mavebælte (en skriftlig forelæggelse) af 8. april 2008. I juli 2008 undersøgte

kontoret, hvor mange statsløse der var i Danmark, og 1961-konventionen blev sat på som et punkt på dagsordenen på et nordisk embedsmandsmøde om statsborgerskab i oktober 2008.

1.10.4.2 Orientering af integrationsminister Birthe Rønn Hornbech

Ved et mavebælte af 4. august 2008 blev integrationsminister Birthe Rønn Hornbech orienteret om sagen.

Mavebæltet redegjorde klart og korrekt for Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionen. I mavebæltet indstillede embedsmændene, at ministeriet med henblik på at efterleve 1961-konventionen skulle optage personer omfattet af konventionen på lovforslag, selv om de ikke opfyldte betingelserne i indfødsretsaf-talen. Endvidere indstillede de bl.a., at man forud for optagelse på lovforslaget skulle orientere Folketingets Indfødsretsudvalg.

Kommissionen har lagt til grund, at Birthe Rønn Hornbech ikke var uenig i disse indstillinger, da hun læste mavebæltet og påførte det sine skriftlige bemærkninger.

Der blev afholdt et møde om sagen, sandsynligvis den 3. september 2008, og deltagerne var Christian Lützen, Kim Lunding, Claes Nilas og Birthe Rønn Hornbech.

Birthe Rønn Hornbech spurgte på mødet til, hvordan fejlen var opstået, og hvordan kontoret pludselig var blevet opmærksom på konventionen. Derefter spurgte hun til, om man var sikre på den fortolkning, der fremgik af mavebæltet. Birthe Rønn Hornbech syntes ikke, at hun fik sine spørgsmål tilfredsstillende besvaret. På et tidspunkt oplyste Kim Lunding, at konventionen skulle drøftes på det kommende nordiske embedsmandsmøde, og Birthe Rønn Hornbech ønskede herefter ikke at tage stilling til indstillingerne i mavebæltet, før Indfødsretskontoret havde undersøgt de andre nordiske landes praksis. Sagen skulle derfor afvente denne undersøgelse.

Der var ikke drøftelser om, hvorvidt man også skulle stille spørgsmål til andre myndigheder eller til andre lande end de nordiske. Kommissionen har vurderet, at hvis man mente, at der forelå en juridisk usikkerhed af en sådan styrke, at der var grundlag for indtil videre ikke at administrere i overensstemmelse med ordlyden af 1961-konventionen, kunne en drøftelse med de nordiske lande ikke stå alene. Integrationsministeriet burde derfor sideløbende have hørt andre myndigheder, lande eller organisationer, eksempelvis UNHCR, Justitsministeriet og Udenrigsministeriet. De tilstedeværende embedsmænd gav ikke udtryk for, at fortolkningen af konventionen ikke gav anledning til tvivl eller protesterede mod, at sagen skulle afvente den nordiske undersøgelse.

1.10.4.3 Berostillelse af sager

I perioden fra februar 2008 indtil medio september 2008 havde Indfødsretskontoret givet afslag til otte ansøgere omfattet af konventionerne, der ikke opfyldte de almindelige betingelser. Ingen af disse sager blev forelagt for Birthe Rønn Hornbech.

Den 12. september 2008 eller umiddelbart forud herfor besluttede Dorit Hørlyck og Kim Lunding at stille behandlingen af ansøgninger fra personer om-

fattet af 1961-konventionen i bero, således at Indfødsretskontoret ikke fortsatte med at give afslag på optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse til disse ansøgere, hvis de ikke opfyldte de almindelige betingelser. De var opmærksomme på, at der var i hvert fald én verserende sag med en ansøger omfattet af 1961-konventionen, men antallet af verserende sager blev ikke undersøgt på dette tidspunkt, ligesom det ikke blev undersøgt, i hvor mange sager ministeriet tidligere havde givet afslag i strid med 1961-konventionen. Ansøgerne blev ikke orienteret om, at deres sager var stillet i bero.

Kommissionens undersøgelse har vist, at der på dette tidspunkt var syv verserende sager omfattet af konventionen, og at der var ti sager, som tidligere var afgjort i strid med konventionen.

Kommissionen har kritiseret beslutningen om at stille sagerne i bero. Kommissionen har lagt vægt på, at der efter kommissionens vurdering ikke var rimelig juridisk tvivl om Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionens artikel 1 set i forhold til de sager med personer omfattet af konventionen, som Integrationsministeriet havde afgjort eller som verserede i ministeriet. Kommissionen har endvidere lagt vægt på, at embedsmændene ikke informerede og rådgav Birthe Rønn Hornbech forud for denne beslutning. Endelig har kommissionen lagt vægt på, at Folketinget ikke blev orienteret om, at Integrationsministeriet i modstrid med det, der fremgik af forarbejderne til 2004-loven, i (endnu) en periode undlod at optage ansøgere omfattet af 1961-konventionen på lovforslag om indfødsrets meddelelse.

1.10.4.4 Forberedelse af ny forelæggelse for Birthe Rønn Hornbech

I perioden fra september 2008 til sagen igen blev forelagt for Birthe Rønn Hornbech i januar 2009, undersøgte Indfødsretskontoret dels de andre nordiske landes praksis efter 1961-konventionen, dels ministeriets hidtidige behandling af ansøgninger fra personer omfattet af 1961-konventionen og børnekonventionen. Man blev i den forbindelse opmærksom på, at der også var truffet afgørelser i strid med Danmarks forpligtelser efter børnekonventionen.

Undersøgelsen af de nordiske landes praksis foregik ved, at embedsmænd fra Indfødsrets kontoret den 26. oktober 2008 deltog i et møde om statsborgerskab med embedsmænd fra de andre nordiske lande, hvor konventionen blev drøftet. Det fremgik af referatet af mødet, at der var tvivl om, hvorvidt landene havde implementeret konventionen korrekt, og at implementeringen burde revideres på et passende tidspunkt. Derefter indhentede Indfødsretskontoret i december 2008 mere præcise oplysninger fra landene om deres implementering af 1961-konventionen i lovgivning og praksis.

1.10.4.5 Forelæggelse for Birthe Rønn Hornbech i januar 2009

Ved mavebælte af 23. januar 2009 blev Birthe Rønn Hornbech igen orienteret om sagen. Kommissionen har i det væsentlige tilsluttet sig den gennemgang af sagens faktiske omstændigheder og af retsstillingen, der fremgik af mavebæltet. Mavebæltet var vedlagt et notat af 19. januar 2009 om Danmarks folkeretlige forpligtelser og om behandling af sagerne. Det fremgik bl.a., hvor mange ansøgninger fra personer omfattet af 1961-konventionen, Indfødsretskontoret havde modtaget, og at nogle ansøgere havde fået indfødsret, at nogle ansøgere havde fået afslag, og at nogle sager endnu ikke var behandlet. Det fremgik ligeledes, at der var givet afslag til ansøgere omfattet af børnekonventionen. I

mavebæltet gentog embedsmændene i det væsentlige indstillingerne fra mavebæltet af 4. august 2008 med den tilføjelse, at ministeriet skulle genoptage de sager, hvor der fejlagtigt var givet afslag. Mavebæltet var endvidere vedlagt udkast til breve til Folketingets Indfødsretsudvalg.

Om undersøgelsen af de nordiske landes praksis fremgik for så vidt angår Sverige, at adgangen for statsløse født i landet til at få indfødsret ved erklæring udløb ved det fyldte 20. år. Det fremgik endvidere, at Norge stillede det almindelige krav om sprogkundskaber og vandel til statsløse. Sverige ville ifølge notatet vurdere, om aldersgrænsen skulle hæves til det fyldte 21. år for fuldt ud at opfylde konventionen, og også Norge ville undersøge, om landet fuldt ud opfyldte 1961-konventionen. Island havde ikke ratificeret konventionen, og i Finland fik børn, der ellers ville blive statsløse, automatisk finsk indfødsret ved fødslen.

Der blev efter ønske fra Birthe Rønn Hornbech afholdt et møde om sagen. Deltagere i mødet var Christian Lützen, Kim Lunding, Claes Nilas og Birthe Rønn Hornbech.

På mødet blev sagen drøftet på baggrund af de nye oplysninger om, hvordan de andre nordiske lande administrerede konventionen. Birthe Rønn Hornbech spurgte, hvilke betingelser de nordiske lande stillede, og hvad der var baggrunden for, at man stillede disse betingelser.

Embedsmændene fortalte, hvad Indfødsretskontoret havde gjort for at skaffe oplysningerne, og at de ikke havde flere oplysninger. Der var en diskussion af indstillingen i mavebæltet, og embedsmændene forklarede, hvorfor de var nået frem til indstillingen.

Birthe Rønn Hornbech besluttede på mødet, at hun selv ville drøfte sagen med sine nordiske kollegaer, og det blev besluttet, at dette skulle foregå på NSHF-mødet ("Den Nordiske Samrådsgruppe på højt niveau for Flygtningespørgsmål") i juni 2009.

Der var heller ikke på dette tidspunkt drøftelser om, hvorvidt man også skulle stille spørgsmål til andre myndigheder eller til andre lande end de nordiske.

Kommissionen har ikke kunnet fastslå, at der lå andre motiver bag Birthe Rønn Hornbechs beslutning, end at hun fandt det relevant at få afklaret baggrunden for, at man stillede andre betingelser i de nordiske lande, og at hun var af den opfattelse, at dette mest hensigtsmæssigt kunne foregå ved, at hun selv drøftede sagen med ministre fra de andre nordiske lande. Kommissionen har endvidere fundet det mest sandsynligt, at det, som Birthe Rønn Hornbech ønskede undersøgt, var, om det inden for konventionernes rammer var muligt at stille flere betingelser for at få indfødsret ved naturalisation end de betingelser, der var redegjort for i mavebælterne fra august 2008 og januar 2009.

De tilstedeværende embedsmænd protesterede ikke mod, at undersøgelsen fortsatte indtil juni 2009 eller gav udtryk for, at fortolkningen af 1961-konventionen ikke gav anledning til tvivl.

Det kan ikke lægges til grund, at man på dette møde nåede at drøfte, hvad ministeriet skulle gøre i forhold til de afgjorte og verserende sager.

1.10.4.6 Beslutning om indtil videre at behandle sagerne efter de gældende retningslinjer

Claes Nilas har forklaret, at der ganske kort tid efter ovennævnte møde blev holdt endnu et møde, hvor han, Christian Lützen, Kim Lunding og Birthe Rønn Hornbech deltog. På dette møde drøftede de behandlingen af de konkrete sager, og Birthe Rønn Hornbech besluttede, at ansøgninger fra statsløse personer født i Danmark ikke skulle stilles i bero, men at de skulle behandles efter de almindelige betingelser, mens undersøgelsen foregik.

Kim Lunding og Birthe Rønn Hornbechs har afvist, at de har deltaget i en sådan drøftelse.

Kommissionen har hverken kunnet lægge til grund, at der har været et sådan møde, eller afvise, at Claes Nilas har haft drøftelser med Birthe Rønn Hornbech om berostillelse i forhold til sager omfattet af denne undersøgelse.

Claes Nilas har om sin rådgivning af Birthe Rønn Hornbech forklaret bl.a., at han og Kim Lunding redegjorde for baggrunden for indstillingen i mavebæltet fra 23. januar 2009. Han sagde afvæbnende til ministeren, at hvis hun heller ikke kunne finde ud af det og komme dybere, end de kunne, ville det være sådan, at de ville være kommet til at træffe nogle afgørelser, hvor de stillede for mange betingelser. Det var derfor absolut nødvendigt, at sagerne blev noteret, så de kunne fremfindes igen og i givet fald genoptages umiddelbart efter ministermødet.

Kommissionen har på baggrund af Claes Nilas' egen forklaring om mødet med Birthe Rønn Hornbech vurderet, at han med større styrke skulle have gjort det klart for Birthe Rønn Hornbech, at der ikke var en rimelig tvivl om fortolkningen af 1961-konventionen set i forhold til de verserende sager.

Efter mødet omtalt i forrige afsnit blev Dorit Hørlyck orienteret om, at Birthe Rønn Hornbech ønskede at drøfte sagen med sine nordiske kollegaer på mødet i juni 2009. Kommissionen har ikke kunnet lægge til grund, at Dorit Hørlyck eller Kim Lunding havde kendskab til, at Birthe Rønn Hornbech – som forklaret af Claes Nilas - også skulle have truffet en beslutning om, hvordan de konkrete sager skulle behandles.

Dorit Hørlyck og Kim Lunding drøftede herefter, hvad der skulle ske med de konkrete ansøgninger, som siden september 2008 havde været stillet i bero. De mente, at sagerne ville komme til at ligge for længe, hvis man ikke behandlede dem, og de udarbejdede herefter et mavebælte af 16. februar 2009, hvor de indstillede, at ansøgningerne skulle behandles som hidtil og indtil videre efter de gældende retningslinjer, hvilket ville betyde, at ansøgerne i nogle tilfælde vil blive meddelt afslag på dansk indfødsret.

Sidst i mavebæltet hed det, at Indfødsretskontoret var klar over, at det kunne være i strid med 1961-konventionen og børnekonventionen at stille krav om, at de pågældende ansøgere skulle opfylde kravene i retningslinjerne.

Kommissionen har lagt til grund, at både Dorit Hørlyck og Kim Lunding var klar over, at det ville være i strid med Danmarks forpligtelser efter konventionerne, hvis man fulgte indstillingen i mavebæltet, og at mavebæltets sidste afsnit blev indsat som en advarsel for at få Birthe Rønn Hornbech til at ændre sin beslutning om at drøfte sagen med sine nordiske kollegaer.

Kommissionen har kritiseret, at embedsmændene indstillede (anbefalede), at man indtil videre skulle behandle sager omfattet af 1961-konventionen og børnekonventionen efter de gældende retningslinjer. En juridisk korrekt rådgivning ville efter kommissionens opfattelse have bestået i, at embedsmændene havde indstillet, at ansøgerne blev optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse, og at tidligere forkert afgjorte sager blev genoptaget og optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Hvis embedsmændene havde den opfattelse, at Birthe Rønn Hornbech ønskede sagerne afgjort efter de gældende retningslinjer, skulle rådgivningen af ministeren have bestået i information om, at det efter embedsmændenes opfattelse ville være i strid med Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionen og børnekonventionen samt om, at Folketinget skulle underrettes om sagen.

Mavebæltet af 16. februar 2009 blev ikke lagt videre til Birthe Rønn Hornbech, idet Claes Nilas via Christian Lützen gav Indfødsretskontoret besked om, at det skulle ændres.

Den 19. februar 2009 blev der lagt et nyt mavebælte videre, der var udarbejdet af Kirsaa Reinholt og Dorit Hørlyck.

Mavebæltet var ændret således, at afsnittet om, at det kunne være i strid med 1961-konventionen og børnekonventionen, var fjernet. Det fremgik i stedet, at der i forhold til ansøgere, der fik afslag, kunne være et juridisk problem.

Mavebæltet af 19. februar 2009 blev heller ikke lagt videre til Birthe Rønn Hornbech, idet Claes Nilas besluttede, at bl.a. også afsnittet om, at det kunne være et juridisk problem, skulle fjernes. Han har om baggrunden herfor forklaret bl.a., at mavebæltet var for omfattende.

Embedsmændene udarbejdede herefter et mavebælte af 20. februar 2009. Mavebæltet udgjorde den eneste skriftlige rådgivning af Birthe Rønn Hornbech om den betydning, som beslutningen om selv at ville drøfte sagen med sine nordiske ministerkollegaer efter Dorit Hørlycks og Kim Lundings opfattelse havde for behandlingen af konkrete ansøgninger. Mavebæltet indeholdt i modsætning til mavebæltene fra den 16. og 19. februar 2009 ikke nogen advarsel om, at indstillingen indebar, at der ville blive truffet afgørelser i strid med Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionen og børnekonventionen. Mavebæltet indeholdt heller ikke information om, at Folketinget skulle underrettes om beslutningen om, at ministeriet ikke ville optage ansøgere omfattet af konventionerne på lovforslag om indfødsrets meddelelse, medmindre de opfyldte de gældende retningslinjer.

Mavebæltet indeholdt efter kommissionens vurdering derfor ikke en juridisk korrekt rådgivning af ministeren, og kommissionen har kritiseret, at afsnittene

om, at det kunne være i strid med konventionerne eller udgøre et juridisk problem at følge indstillingen, blev fjernet.

Birthe Rønn Hornbech tiltrådte den 23. februar 2009 indstillingen i mavebæltet.

1.10.4.7 Udførelse af beslutningen om at behandle sagerne efter de gældende retningslinjer

På et møde den 25. februar 2009 meddelte Dorit Hørlyck medarbejderne i Indfødsretskontoret, at statsløse født i Danmark skulle behandles som hidtil og opfylde samtlige betingelser i retningslinjerne. På et møde den 1. april 2009 blev det korrigeret således, at ansøgere omfattet af børnekonventionen kun skulle opfylde vandelskravet.

I perioden mellem den 23. februar 2009 og indtil Birthe Rønn Hornbech igen fik sagen forelagt ved et mavebælte af 12. november 2009, blev der givet afslag til 22 ansøgere omfattet af 1961-konventionen eller børnekonventionen. 13 af ansøgerne var omfattet af 1961-konventionen og ni af ansøgerne var omfattet af børnekonventionen. Ansøgerne opfyldte de betingelser, der kunne stilles efter konventionerne, og afslagene var således i strid med Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionen og børnekonventionen. De var endvidere i strid med den måde at implementere konventionerne på, der fremgik af forarbejderne til 2004-loven og beslutningen om ratifikation af børnekonventionen.

Ansøgerne blev ikke orienteret om, at Integrationsministeriet var i færd med at undersøge Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionen og børnekonventionen, og at der var mulighed for, at deres sager senere ville blive genoptaget.

I alt syv fuldmægtige/teamledere fra Indfødsretskontoret var involveret i behandlingen af disse sager. Sagerne blev forelagt for Dorit Hørlyck, før der blev givet afslag.

I 2009 blev to sager med ansøgere omfattet af 1961-konventionen forelagt for Folketingets Indfødsretsudvalg, uden at det blev oplyst for udvalget, at ansøgerne var omfattet af konventionen, eller at ministeriet var ved at undersøge fortolkningen af konventionen. Udvalget gav dispensation fra de almindelige betingelser til den ene af ansøgerne. Den anden blev taget af lovforslag om indfødsrets meddelelse, fordi Politiets Efterretningstjeneste vurderede, at pågældende kunne være en fare for landets sikkerhed.

Da en borger i 2009 spurgte Integrationsministeriet, om en herboende statsløs person, som var født og opvokset i Danmark, skulle opfylde lempeligere krav i forbindelse med vedkommendes ansøgning om at få dansk indfødsret, oplyste embedsmændene om reglerne i indfødsretsaf-talen om de 0-17-årige, men de undlod at oplyse om de lempelige krav efter 1961-konventionen for de 18-20 årige.

1.10.4.8 Mavebælte med indstilling om ikke at opfylde konventionerne

Ved mavebælte af 12. november 2009 fik Birthe Rønn Hornbech forelagt sagen på ny, men nu med en indstilling om, at Integrationsministeriet skulle håndhæve det almindelige krav om vandel over for ansøgere omfattet af konventio-

nerne. Det fremgik af indstillingen, at det betød, at Danmark ikke "ganske" opfyldte konventionerne.

1.10.4.9 Beslutning om at overholde konventionerne

Birthe Rønn Hornbech reagerede på mavebæltet ved at meddele, at konventionerne skulle overholdes, og hun tiltrådte efterfølgende, at ansøgere omfattet af konventionerne blev optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse, selv om de ikke opfyldte de almindelige betingelser, og at tidligere forkert afgjorte sager blev genoptaget.

1.10.4.10 Ansvar for embedsmænd

Forløbet fra 2008 til 2010 har gjort det relevant for kommissionen at vurdere, om de involverede embedsmænd har opfyldt pligten til at overholde gældende retsregler og pligten til at informere og rådgive ministre.

Embedsmænd har pligt til at overholde gældende retsregler. Denne pligt skal sammenholdes med embedsmænds lydighedspligt, således at embedsmænd ikke ifalder ansvar for at udføre ordrer, som er ulovlige, hvis de blot ikke er klart ulovlige. Selv hvis en ordre ikke er klart ulovlig, har embedsmænd dog pligt til at rådgive og advare ministeren om den mulige ulovlighed. En sådan pligt foreligger allerede, hvis det retlige eller faktiske grundlag for ministerens politik forekommer tvivlsomt.

De afslag på optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse, der blev givet i perioden fra den 1. januar 2008 indtil februar 2009, er givet i en periode, hvor embedsmændene måtte forvente, at 1961-konventionen og børnekonventionen skulle overholdes i sagsbehandlingen. Kommissionen har i det væsentlige vurderet disse afslag på samme måde som afslagene givet i forløbet fra 2000 til 2007. De embedsmænd i Indfødsretskontoret, der behandlede sagerne, burde således have sikret sig, at de konkrete afgørelser blev truffet på et korrekt og fyldestgørende faktisk og juridisk grundlag. De burde have undersøgt de relevante retsregler og have udvist en sådan omhu i sagsbehandlingen, at Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionen blev overholdt. Afslagene til ansøgere omfattet af 1961-konventionen og børnekonventionen er udtryk for uagtsomme tjenesteforseelser, men kommissionen har vurderet, at forseelserne ikke har været af en sådan grovhed, at der er grundlag for, at det offentlige søger nogen draget til ansvar.

Kommissionen har ikke kunnet fastslå, at afslagene givet efter Birthe Rønn Hornbechs tiltrædelse af mavebælte af 20. februar 2009 var klart ulovlige efter dansk ret. Baggrunden for denne vurdering er bl.a. samspillet mellem folkeretlige forpligtelser på indfødsretsområdet og de nationale regler, hvor indfødsret i henhold til grundloven meddeles ved lov. Regeringen har efter grundloven særlige beføjelser i forbindelse med udarbejdelse af lovforslag, hvilket betyder, at beslutninger kan være lovlige, selv om de er i strid med folkeretlige forpligtelser. Betydningen heraf er, at udførelsen af beslutningen isoleret set efter kommissionens opfattelse ikke kan danne grundlag for, at det offentlige søger nogen af de involverede embedsmænd draget til ansvar for deres medvirken til ikke at optage ansøgere omfattet af konventionerne på lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Kommissionen har dog vurderet, at Birthe Rønn Hornbech havde pligt til at inddrage eller i hvert fald orientere Folketinget om beslutningen om indtil videre at behandle ansøgere omfattet af konventionerne efter de almindelige retningslinjer.

Da afslagene var i strid med Danmarks folkeretlige forpligtelser efter 1961-konventionen og børnekonventionen og blev givet uden at opfylde pligten til at orientere Folketinget, har kommissionen vurderet, om overordnede embedsmænd levede op til deres pligt til at rådgive og advare ministeren om denne situation.

Efter en samlet bedømmelse har kommissionen vurderet, at der i forhold til afdelingschef Kim Lunding og departementschef Claes Nilas er grundlag for, at det offentlige søger dem draget til ansvar.

I forhold til Claes Nilas har kommissionen navnlig lagt vægt på, at han i februar 2009 i relation til beslutningen om at fortsætte med at stille de almindelige betingelser efter kommissionens opfattelse ikke opfyldte sin pligt til som departementschef at rådgive og advare Birthe Rønn Hornbech om, at dette var i strid med Danmarks folkeretlige forpligtelser og om, at Folketinget skulle orienteres.

I forhold til Kim Lunding har kommissionen navnlig lagt vægt på, at han på visse punkter efter kommissionens opfattelse ikke opfyldte sin pligt som afdelingschef til at sikre, at der blev administreret i overensstemmelse med gældende retsregler samt sin pligt til at rådgive Claes Nilas og Birthe Rønn Hornbech.

Der er ikke klare regler om forældelse af disciplinært ansvar, og vurderingen af, om en mulig forældelse er blevet afbrudt som følge af, at kommissionen har undersøgt bl.a. Kim Lundings og Claes Nilas' forhold, bør ikke foretages af kommissionen, men af den myndighed, der skal tage stilling til, om embedsmændene skal søges draget til ansvar. Kommissionen har derfor ikke inddraget betydningen af den tid, der er gået siden de begåede forhold, i ovennævnte vurdering.

Kommissionen har ikke fundet grundlag for, at det offentlige søger andre embedsmænd draget til ansvar.

1.10.5 Integrationsminister Birthe Rønn Hornbechs kendskab til og involvering i behandlingen af ansøgninger fra statsløse født i Danmark

Birthe Rønn Hornbech var ikke før august 2008 orienteret om eller involveret i, at Integrationsministeriet i praksis ikke overholdt Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionen og til dels børnekonventionen.

Birthe Rønn Hornbech har forklaret, at da hun fik sagen forelagt i august 2008, resolverede hun, at Folketinget skulle underrettes, og hun gik ud fra, at dette skete. Hun gik også ud fra, at ansøgninger fra personer omfattet af 1961-konventionen fra da ville blive optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse i overensstemmelse med de indstillinger, der fremgik af mavebæltet. Hun modtog ikke mavebælte af 23. januar 2009 med bilag, og da hun tiltrådte indstillin-

gen i mavebælte af 20. februar 2009 om at behandle sagerne efter de "gældende retningslinjer", gik hun ud fra, at det betød gældende ret, herunder 1961-konventionen og børnekonventionen. Hun var ikke selv i tvivl om, hvordan 1961-konventionen skulle fortolkes, og det var ikke hende, men embedsmændene, der var optaget af at få oplysninger om de andre nordiske landes praksis. Det var først, da hun modtog mavebælte af 12. november 2009, at det gik op for hende, at sagerne ikke var behandlet efter konventionerne, og det var endnu senere, at hun blev klar over, at Folketinget ikke var blevet underrettet om sagen allerede i 2008.

Kommissionen har ikke kunnet lægge denne forklaring til grund. Kommissionen har i stedet lagt følgende til grund:

Birthe Rønn Hornbech blev ved mavebælter i august 2008 og i januar 2009 orienteret skriftligt om sagen. Mavebælterne redegjorde i det væsentlige korrekt og fyldestgørende for sagens faktiske og juridiske omstændigheder, herunder med omtale for forarbejderne til 2004-loven, hvoraf det fremgik, hvordan 1961-konventionen ville blive implementeret. Mavebælterne indeholdt i overensstemmelse med redegørelserne for retsgrundlaget indstillinger om, at ansøgere omfattet af konventionerne skulle optages på lovforslag om indfødsrets meddelelse, selv om de ikke opfyldte de almindelige betingelser, men alene opfyldte de betingelser, der kunne stilles efter konventionerne.

Kommissionen har lagt til grund, at Birthe Rønn Hornbech ikke tiltrådte indstillingerne. Indstillingen fra august 2008 blev ikke tiltrådt, fordi hun først ville have de andre nordiske landes praksis efter 1961-konventionen undersøgt. Indstillingen fra januar 2009 blev ikke tiltrådt, fordi hun selv ville drøfte sagen med sine nordiske ministerkollegaer med henblik på at klarlægge, hvad der var baggrunden for, at i hvert fald Norge stillede krav, der ikke fremgik af 1961-konventionen. Kommission har ikke kunnet fastslå, at der lå andre motiver bag disse undersøgelser, end ønsket om på denne måde at få det juridiske grundlag belyst bedre.

Det kan ikke lægges til grund, at nogen embedsmænd over for hende gav udtryk for, at det var overflødigt at undersøge retsstillingen yderligere, eller at de protesterede mod hendes beslutning herom.

Birthe Rønn Hornbechs beslutning om at fortsætte de juridiske undersøgelser var årsag til, at Danmark i en periode fortsatte med ikke at overholde sine folkeretlige forpligtelser efter konventionerne.

Kommissionen har ikke kunnet fastslå, at hun var klar over, at den fortsatte undersøgelse havde den konsekvens, at Danmark ikke overholdt sine folkeretlige forpligtelser efter konventionerne.

For så vidt angår perioden fra august 2008 til januar/februar 2009 har kommissionen således ikke kunnet lægge til grund, at Birthe Rønn Hornbech vidste, at der var sager vedrørende personer omfattet af konventionerne, som ville blive berørt af, at sagen skulle undersøges yderligere.

Den 23. februar 2009 besluttede Birthe Rønn Hornbech i overensstemmelse med en indstilling i mavebælte af 20. februar 2009, at ansøgninger fra personer

omfattet af konventionerne skulle behandles i overensstemmelse med de retningslinjer for naturalisation, der fremgik af indfødsretsaftalerne, mens undersøgelsen foregik. Det fremgik ikke af mavebæltet, at embedsmændene mente, at dette kunne være i strid med konventionerne.

Den bevismæssige bedømmelse af om Birthe Rønn Hornbech da var klar over, at dette ville være i strid med Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionen og børnekonventionen, er vanskelig. Vanskeligheden har navnlig sammenhæng med, at Birthe Rønn Hornbech ikke skriftligt blev rådgivet om de juridiske konsekvenser af at fortsætte undersøgelsen og af indtil videre at behandle sagerne efter de gældende retningslinjer.

Kommissionen har således ikke med den nødvendige sikkerhed kunnet fastslå, om Birthe Rønn Hornbech var bekendt med, at der som følge af tiltrædelsen af mavebæltet ville eller kunne blive givet afslag på optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse, der var i strid med Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionen og børnekonventionen.

Ved mavebælte af 12. november 2009 fik Birthe Rønn Hornbech forelagt sagen på ny, men nu med en indstilling om, at Integrationsministeriet skulle håndhæve det almindelige krav om vandel over for ansøgere omfattet af konventionerne. Det fremgik af indstillingen, at den betød, at Danmark ikke "ganske" opfyldte konventionerne. Birthe Rønn Hornbech reagerede ved at meddele, at konventionerne skulle overholdes, og hun tiltrådte efterfølgende, at ansøgere omfattet af konventionerne blev optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse, selv om de ikke opfyldte de almindelige betingelser, og at tidligere forkert afgjorte sager blev genoptaget.

Birthe Rønn Hornbech orienterede Folketingets Indfødsretsudvalg om sagen i januar 2010.

Efter at sagen havde givet anledning til spørgsmål fra Folketingets Indfødsretsudvalg og var blevet omtalt i medierne i januar 2011, deltog Birthe Rønn Hornbech aktivt i gennemførelsen af en række tiltag med det formål, at Danmark skulle opfylde sine forpligtelser efter konventionerne.

1.10.6 Integrationsministeriets overvejelser om tidligere orientering af Folketingets Indfødsretsudvalg

Folketingets Indfødsretsudvalg blev orienteret om sagen af Birthe Rønn Hornbech i januar 2010, hvilket var næsten to år efter, at embedsmænd i Indfødsretskontoret i februar 2008 havde konstateret, at Integrationsministeriet i praksis ikke overholdt Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionen.

Birthe Rønn Hornbech blev orienteret om sagen ved mavebælter af 4. august 2008, 23. januar 2009, 12. november 2009 og 3. december 2009. Alle disse mavebælter, der var tiltrådt af bl.a. Dorit Hørlyck, Kim Lunding og Claes Nilas, indeholdt indstillinger om, at Folketingets Indfødsretsudvalg – på forskellige måder – skulle orienteres om sagen. Birthe Rønn Hornbech skrev en påtegning på det første mavebælte om, at Folketinget skulle orienteres.

Det kan således konstateres, at der var overvejelser om at orientere Folketingets Indfødsretsudvalg om sagen, før det faktisk skete i januar 2010.

I stedet for umiddelbart at tiltræde indstillingerne i mavebælterne fra august 2008 og januar 2009 om behandlingen af ansøgninger fra personer omfattet af konventionerne besluttede Birthe Rønn Hornbech, at sagen skulle undersøges yderligere. Birthe Rønn Hornbech blev ikke af embedsmænd rådgivet om, at hun skulle orientere Folketinget om den fortsatte undersøgelse af sagen og baggrunden herfor samt om beslutningen om indtil videre at behandle ansøgere omfattet af konventionerne efter de almindelige retningslinjer.

Da der i november 2009 blev truffet beslutning om sagernes behandling, var der en drøftelse mellem Claes Nilas og Birthe Rønn Hornbech om, hvordan Folketingets Indfødsretsudvalg skulle orienteres om sagen.

Claes Nilas har forklaret, at han ikke syntes, at der forud herfor havde været noget at orientere Folketingets Indfødsretsudvalg om. Det skulle ske, når de var færdige med sagsbehandlingen.

Birthe Rønn Hornbech har forklaret, at hun gik ud fra, at Folketinget allerede var orienteret i overensstemmelse med hendes påtegning på mavebæltet af 4. august 2008. Kommissionen har ikke kunnet lægge denne forklaring til grund.

Kommissionen har vurderet, at Birthe Rønn Hornbech havde pligt til at orientere Folketinget om, at ministeriet ikke optog ansøgere omfattet af konventionerne på lovforslag om indfødsrets meddelelse, medmindre de opfyldte de almindelige betingelser for indfødsret. Kommissionen har endvidere vurderet, at Kim Lunding og Claes Nilas ikke i tilstrækkeligt omfang har opfyldt deres pligt til at rådgive hende herom.

1.10.7 Integrationsministeriets orientering af Statsministeriet

Kommissionen har ikke kunnet fastslå, at nogen i Integrationsministeriet i perioden mellem opdagelsen af fejlen i februar 2008 indtil den offentlige omtale af sagen i januar 2011 underrettede nogen i Statsministeriet om, at behandlingen af ansøgninger om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark var foregået i strid med Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionen og børnekonventionen.”

Om tiltag med henblik på at vejlede mulige ansøgere omfattet af 1961-konventionen og børnekonventionen i perioden fra 1999 til 2007 hedder det på s. 2472 og 2473:

”10.4.4 Tiltag med henblik på generelt at vejlede mulige ansøgere omfattet af 1961-konventionen og børnekonventionen

Som det fremgår i kapitel 2, afsnit 2.1.4.5.3, har embedsmænd pligt til i indfødsretssager at overholde god forvaltningsskik, medmindre ministeren klart har tilkendegivet andet. Ministre med ansvar for indfødsret har ikke i perioden 2000-2007 taget afstand herfra.

Det er ifølge Folketingets Ombudsmand god forvaltningsskik, at en myndighed i et vist omfang informerer borgerne om praksis på myndighedens område, f.eks. via internettet eller på anden lettilgængelig måde. En myndighed, der vælger at informere offentligheden om praksis via en hjemmeside, er i den for-

bindelse forpligtet til at sikre, at den offentliggjorte information er let tilgængelig, korrekt og tilstrækkelig detaljeret til, at den enkelte borger kan få kendskab til de muligheder, der er relevante for vedkommende.

Danmarks forpligtelser efter børnekonventionen har i hele perioden været beskrevet indfødsretscirkulæret eller indfødsretsaf-talen. Det er heraf fremgået, at børn født statsløse i Danmark kunne optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis de havde bopæl i landet, ligesom Integrationsministeriet i den tid, hvor man har haft en hjemmeside, på denne har lagt de relevante indfødsretsaf-taler.

Det kan diskuteres, om en cirkulæreskrivelse med vedhæftet aftale på hjemmesiden kan anses som let tilgængelig information. I vedtagelse V 36 fra 1998, jf. afsnit 10.1.2, tales imidlertid om krav om ”offentlige ...regler” (fremhævet her), hvilket offentliggørelse på hjemmesiden af en cirkulæreskrivelse med vedhæftet aftale lever op til, og den nævnte aftale er ikke vanskeligt tilgængelig.

På den baggrund er det kommissionens opfattelse, at Justitsministeriet og Integrationsministeriet har givet tilstrækkelig generel vejledning for så vidt angår børnekonventionen.

Danmarks forpligtelser over for ansøgere omfattet af 1961-konventionen fremgik i perioden 2000-2007 ikke af indfødsretsloven eller af indfødsretscirkulæret/indfødsretsaf-talen. Der blev heller ikke af Justitsministeriet eller Integrationsministeriet givet vejledning særskilt rettet mod personer omfattet af 1961-konventionen på ministeriernes hjemmeside, i pjecer eller på anden måde i perioden fra 2000-2007.

Kommissionen har i kapitel 2, afsnit 2.1.4.5.3 anført, at det først i forbindelse med Folketingets Ombudsmands udtalelse i 2008 i FOB 2008.238 kom til at fremstå som et tydeligt krav, at myndigheder havde pligt til at informere mere generelt om myndighedens praksis, f. eks. via internettet.

Denne del af vejledningspligten hørte således i perioden 2000-2007 til den mere uklare del af normen om god forvaltningsskik.

Da kommissionen skal udvise forsigtighed i sine retlige vurderinger, kan kommissionen ikke med den nødvendige sikkerhed fastslå, at det var i strid med god forvaltningsskik, at der ikke i perioden 2000-2007 blev givet en sådan generel vejledning.”

I kommissionens sammenfatning af tiltag i 2010 vedrørende statsløse født i Danmark anføres s. 2746 og 2747 blandt andet:

”10.13.5 Kommissionens sammenfatning af tiltag i 2010 vedrørende statsløse født i Danmark

I perioden fra orienteringen af Folketingets Indfødsretsudvalg den 27. og 28. januar 2010 og indtil der ultimo 2010/primo 2011 fra Folketingets side og i

medierne blev stillet spørgsmål til Integrationsministeriets administration af ansøgninger fra statsløse født i Danmark, var de væsentligste tiltag følgende:

- nye ansøgninger fra personer omfattet af konventionerne blev optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse og fik indfødsret i overensstemmelse med Danmarks forpligtelser efter konventionerne.
- i 27 ud af 31 sager, hvor der tidligere var givet afslag i strid med konventionerne, og hvor sagerne ikke allerede var blevet genoptaget, skrev Integrationsministeriet til ansøgerne med vejledning om Danmarks forpligtelser efter konventionerne og med anmodning om, at de indgav en ansøgning om genoptagelse. 23 af ansøgere indgav en sådan anmodning, blev optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse og fik indfødsret i 2010.
- Indfødsretskontorets medarbejdere modtog vejledning om sagernes behandling.
- Folketinget blev i forbindelse med forberedelsen af lovforslag om indfødsrets meddelelse orienteret om, hvilke personer på forslaget der var omfattet af 1961-konventionen, samt hvilke betingelser i de almindelige retningslinjer for naturalisation, som de pågældende personer ikke opfyldte.

Efter kommissionens vurdering burde navnlig følgende tiltag være undgået eller iværksat:

- Integrationsministeriet burde ikke have indhentet oplysninger om, hvilke betingelser i de almindelige retningslinjer for naturalisation, som personer omfattet af konventionerne ikke opfyldte, på en sådan måde, at ansøgerne måtte få det indtryk, at opfyldelsen af disse betingelser kunne være afgørende for, om de blev optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse.
- Integrationsministeriet burde have iværksat en udredning af Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionen og børnekonventionen med henblik på at undersøge, om de betingelser, som man fortsat stillede til ansøgere omfattet af konventionerne, var i overensstemmelse med Danmarks folkeretlige forpligtelser.
- Integrationsministeriet burde have vejledt generelt, eventuelt på ministeriets hjemmeside, om Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionen.

Det havde efter kommissionens vurdering været hensigtsmæssigt at medtage en bestemmelse om 1961-konventionen i indfødsrets aftalen, ikke mindst af hensyn til vejledning af personer omfattet af konventionen, men der har ikke været en retlig pligt hertil.

Kommissionen finder endvidere, at det havde været hensigtsmæssigt, at embedsmændene havde rådgivet ministeren om, at Folketingets Indfødsretsudvalg eller det flertal i Folketinget, der stod bag indfødsrets aftalerne, burde have lejlighed til at tage stilling til, om der skulle medtages en sådan bestemmelse i indfødsrets aftalen, men kommissionen kan ikke fastslå, at der skulle gælde en retlig pligt til at rådgive herom.”

Kommissionen skriver vedrørende perioden efter 1. januar 2011 om vejledning til statsløse personer født i Danmark, der kunne være vejledt forkert om deres rettigheder, og om vejledning på Integrationsministeriets hjemmeside s. 2752-2758:

”10.14.3 Vejledning til statsløse personer født i Danmark, der kunne være vejledt forkert om deres rettigheder

Det fremgår af mailkorrespondance fra den 11. januar 2011, at journalist Astrid Fischer fra P1 Orientering havde spurgt Integrationsministeriet, om ministeriet ville give de ansøgere, som først efter de var fyldt 21 år, var blevet klar over, at de kunne søge statsborgerskab, mulighed for at søge nu.

Kontorchef Dorit Hørlyck kommenterede spørgsmålet i en mail samme dag til afdelingschef Kim Lunding således, at hun mente, at det måtte være et politisk spørgsmål. Senere på dagen skrev hun til Indfødsretskontoret, at ansøgere, der var fyldt 21 år, ikke var omfattet af konventionen, selv om de først nu var blevet opmærksom på reglerne. Dagen efter korrigerede hun denne oplysning og meddelte, at ministeren havde besluttet, at det var muligt, at de kunne blive omfattet af konventionens regler.

Denne korrektion kom efter, at Birthe Rønn Hornbech i P1 Orientering den 12. januar 2011 blev spurgt af Astrid Fischer, om hun ville udvide muligheden for at unge, som ikke havde kendt deres rettigheder, kunne søge om indfødsret. Problemstillingen blev behandlet i et nyt interview den 14. januar 2011. Endvidere blev der af Folketingets Indfødsretsudvalg stillet spørgsmål hertil.

I Integrationsministeriets pressemeddelelse den 14. januar 2011 blev spørgsmålet nævnt som et af de spørgsmål, der skulle undersøges.

Den 3. marts 2011 besluttede Birthe Rønn Hornbech, at 378 statsløse personer født i Danmark, der var i aldersgruppen 0-37 år, ved et brev skulle orienteres om konventionerne. Heraf var 27 personer i alderen 21 til 37 år, og de skulle tilbydes at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i medfør af 1961-konventionen, uanset at Danmark ikke efter konventionen var forpligtet hertil. Baggrunden var, at de kunne have undladt at søge, fordi de havde modtaget en forkert vejledning om deres rettigheder i henhold til de to konventioner. Ansøgningen skulle indgives senest den 1. marts 2012.

Integrationsministeriets hjemmeside kom til at indeholde en vejledning om denne overgangsordning.

Den 29. februar 2012 orienterede Morten Bødskov Folketingets Indfødsretsudvalg om, at personer, der faktisk havde modtaget en forkert vejledning, ville blive optaget på et lovforslag, selv om de først søgte efter fristens udløb den 1. marts 2012. Dette skyldtes, at Danmark efter Justitsministeriets opfattelse havde en folkeretlig forpligtelse hertil.

10.14.4 Vejledning på Integrationsministeriets hjemmeside

Integrationsministeriets hjemmeside indeholdt primo januar 2011 ikke vejledning om den retsstilling, der gælder for personer omfattet af 1961-konventionen.

Hjemmesiden indeholdt et link til indfødsretsaf-talen, der i § 17 henviste til børnekonventionen. Den indeholdt ikke i øvrigt vejledning om den retsstilling, der gælder for børn omfattet af børnekonventionen.

Birthe Rønn Hornbech fik i et mavebælte af 10. januar 2011 at vide, at journalisterne Anton Geist og Ulrik Dahlin fra Information ville skrive om sagen. Hun fik endvidere at vide, at ministeriets hjemmeside ikke indeholdt vejledning om statsløse personers mulighederne for at blive optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse efter 1961-konventionen eller børnekonventionen, og at hun snarest ville få forelagt et udkast hertil.

Dagen efter, den 11. januar 2011 kl. 7.04, sendte Birthe Rønn Hornbech en mail til kontorchef Christian Lützen og departementschef Claes Nilas, hvor hun skrev:

”MON IKKE VI SKAL LÆGGE EN VEJLEDNING PÅ
HJEMMESIDEN OMGÅENDE

JEG TROEDE EGENTLIG, DER VAR RYDDET OP, SOM JEG
HAVDE BEDT OM????”

Kl. 7.26 skrev Birthe Rønn Hornbech:

”jeg skal ha en besked på hjemmesiden om, hvordan statsløse får indfødsret. Punktum!! Medmindre I har vægtige indvendinger.

Konventioner kommer f ø r DF”

Det fremgår af mailkorrespondance fra den 11. januar 2011, at souschef Kirska Reinholt og Dorit Hørlyck udarbejdede en vejledning, som kl. 14.25 blev sendt i udkast til bl.a. ministersekretær Anne Thorsen og Kim Lunding. Vejledningen blev lagt på ministeriets hjemmeside den 12. januar 2011.

I forbindelse med ministeriets udredning af forløbet og i forbindelse med kommissionens afhøringer er der fremkommet en række udsagn om, hvorfor der ikke blev vejledt på hjemmesiden på et tidligere tidspunkt.

Souschef Nanna Fischer skrev i sit udkast til notat om undersøgelse af 26. januar 2011 bl.a., at der ”ved en beklagelig fejl” ikke var oplyst om statsløse personers særlige retsstilling efter 1961-konventionen på ministeriets hjemmeside.

Dorit Hørlyck fik forelagt dette udkast og skrev hertil den 27. januar 2011 i en mail til Nanna Fischer:

”Vedr. den manglende information på hjemmesiden, så skyldes det ikke en beklagelig fejl, men et ønske andetsteds i ministeriet om, at vi ikke skulle reklamere med disse regler, fordi det ikke var politisk comme il faut. Men det kan jeg jo ikke bevise.”

Samme dag skrev Dorit Hørlyck i mail til Kim Lunding om ministeriets vejledningspligt bl.a. følgende:

”Ja, der er vejledningspligt ... Vi har jo tidligere drøftet spørgsmålet, men til Dahlin er der ikke andet at sige, at det skyldes en beklagelig fejl – eller forglemmelse – at der ikke i forbindelse med orienteringen af Folketinget i januar

2010 blev oplyst om reglerne både hvad angår Børnekonventionen og konventionen om begrænsning af statsløshed på hjemmesiden.”

Dagen efter, den 28. januar 2011, vendte Dorit Hørlyck tilbage til spørgsmålet, idet hun skrev til Nanna Fischer:

”I øvrigt vil jeg lige spørge dig, om afsnittet om hjemmesiden er ønsket ændret fra Kims side – i hvert fald er han ikke overbevist om, at det skal anses som en egentlig fejl, at vi ikke har haft det på hjemmesiden, ligesom han har stillet spørgsmålstegn ved, om vi har en vejledningspligt. Jeg prøvede i går aftes at komme med nogen bemærkninger for og imod. Hvis ikke han selv har ændret formuleringen – en beklagelig fejl – så synes jeg, at du skal tale med ham om det.”

Formuleringen ”en beklagelig fejl” blev gentaget i det notat om undersøgelsen, som Birthe Rønn Hornbech modtog den 31. januar 2011. Senere i notatet hedder det:

”I lyset af den uklarhed, der tilsyneladende har været om statsløses rettigheder, havde det været hensigtsmæssigt, at hjemmesiden var blevet opdateret i januar 2010, efter at Folketingets Indfødsret blev orienteret om problemstillingen.”

I en redegørelse af 15. februar 2011 fra Dorit Hørlyck til Claes Nilas gentog hun forklaringen om, hvorfor der ikke var blevet orienteret på hjemmesiden i 2010:

”At der efter genoptagelsen af sagerne i februar 2010 ikke blev orienteret om mulighederne for statsløse født i Danmark for at erhverve indfødsret på hjemmesiden skyldes dette også, at det på det tidspunkt ikke ansås for politisk comme il faut at gøre for meget opmærksomhed på de særlige rettigheder for denne gruppe.”

Kirsa Reinholt har forklaret, at hvis der i januar eller februar 2010 har været nogle drøftelser om, at man ikke skulle vejlede på hjemmesiden, var det ikke noget, hun var involveret i. De havde ikke i 2010 tænkt over, at der skulle lægges en vejledning på hjemmesiden, og ministeren havde, så vidt vidnet ved, heller ikke på noget tidspunkt bedt om, at der blev lagt en vejledning på hjemmesiden.

Dorit Hørlyck har forklaret, at eksterne vejledninger eller hjemmesiden ikke var en af de ting, der stod først på sedlen. De havde så småt drøftet, om det var en god idé at få det på hjemmesiden. Det, hun husker, er, at det ikke gjorde noget, at man ventede lidt med det, fordi, som hun skrev i sin redegørelse, som er udtryk for hendes egen opfattelse, man ikke ønskede at reklamere for meget med disse regler. Det var hendes egen filosofi, at det ikke var comme il faut. Et ønske om at gyde lidt olie på vandene eller tage det lidt med ro. Det behøvede ikke absolut at blive skrevet ud på hjemmesiden med det samme. Når det heller ikke var så nødvendigt, skyldtes det, at i de politikredse, hvor den største koncentration af statsløse palæstinensere boede, var de udmærket klar over, hvordan disse sager skulle behandles. Som hun husker det, var det med Kim Lunding, hun drøftede hjemmesiden. Hun er ikke bekendt med, om Birthe Rønn Hornbech var involveret i overvejelser i 2010 om hjemmesiden.

Kim Lunding har forklaret, at han ikke erindrer, at der skulle have været en bevidst overvejelse om ikke at informere på hjemmesiden. Han opfattede ikke ministerens resolutioner fra den 20. november 2009 sådan, at det var noget, de skulle putte med.

Christian Lützen har forklaret, at han husker, at ministeren var overrasket og vred over, at der ikke var vejledt ordentligt på hjemmesiden. Det siger ham ikke noget, at det ikke skulle være "comme il faut" at vejlede på hjemmesiden.

Claes Nilas har forklaret, at han gik ud fra, at kontoret foretog sig alt det fornødne. Alt det fornødne var her at lægge praksissen fremover, at få genoptaget de sager, som skulle genoptages, og at justere vejledninger og bekendtgørelser, hvis der var behov for det. Det var kontorets faglige ansvar at følge op på en sag af denne karakter. Han har ikke fået kendskab til, at der var truffet en beslutning om, at der ikke skulle vejledes på hjemmesiden. Dorit Hørlycks mail af 27. januar 2011 siger ham ikke noget overhovedet. Efter at sagen kom op mediemæssigt i januar 2011, var ministeren meget utilfreds og vred over, at kontoret ikke havde gjort det, hun havde regnet med, nemlig justeret hjemmesider og vejledninger.

Birthe Rønn Hornbech har forklaret, at hun tog det som en selvfølge, at hjemmesiden var blevet opdateret. Hun havde ikke selv været inde og tjekke den, men hun har bemærket sig, at der var nogen, der sagde, at det ikke var comme il faut oppefra, og det var i hvert fald ikke fra hende. Hun troede, at det var i orden. Foreholdt at der var "comme il faut"-mailen og en mail mere, hvor man kunne få det indtryk, at der var nogen, der kunne have truffet en bevidst beslutning og forespurgt, om det siger hende noget, har Birthe Rønn Hornbech forklaret, at det har hun med sikkerhed aldrig hørt. Det ville hun have slået hårdt ned på.

Kommissionen lægger i overensstemmelse med Dorit Hørlycks forklaring og skriftlige udsagn til grund, at det var med vilje, at hun i 2010 ikke tog initiativ til, at Integrationsministeriet vejledte om retsstillingen efter 1961-konventionen på Integrationsministeriets hjemmeside.

Kommissionen lægger endvidere til grund, at årsagen til, at Dorit Hørlyck ikke tog dette initiativ, var, at det var hendes opfattelse, det ikke var "politisk comme il faut" at reklamere for meget for de særlige rettigheder for statsløse født i Danmark.

Dorit Hørlyck har givet udtryk for, at det var et ønske "andetsteds i ministeriet", at de ikke skulle reklamere for reglerne, og hun har forklaret, at det var Kim Lunding, hun drøftede hjemmesiden med.

Kim Lunding har heroverfor forklaret, at han ikke har kendskab til, at det var en bevidst beslutning ikke at sætte en orientering på hjemmesiden.

Dorit Hørlycks forklaring om, at hun i 2010 havde drøftet vejledning på hjemmesiden med Kim Lunding, forekommer ikke usandsynlig, og den har en vis støtte i den refererede korrespondance fra januar 2011. Hun har imidlertid en interesse i at forklare, at denne undladelse blev besluttet eller godkendt af en

overordnet, og hendes forklaring underbygges ikke af andre vidneforklaringer eller af andre oplysninger i sagens dokumenter end dem, hun selv har skrevet.

På den baggrund kan kommissionen ikke fastslå, at Kim Lunding over for Dorit Hørlyck gav udtryk for eller på anden måde tilsluttede sig, at der ikke skulle lægges en vejledning på Integrationsministeriets hjemmeside om den retsstilling, der gælder for personer omfattet af 1961-konventionen.

Birthe Rønn Hornbech havde i oktober 2010 i forbindelse med behandlingen af lovforslag nr. L 38/2010 om indfødsrets meddelelse skrevet på et mavebælte "Forslag udbedes til reklame for betingelserne så vi minimerer helt overflødige sager". Denne påtegning kan læses således, at Birthe Rønn Hornbech var klar over, at der ikke var vejledning om betingelserne efter 1961-konventionen, men den kan også læses således, at hun blot ønskede at få den – formodede – eksisterende vejledning udfærdiget således, at man undgik ansøgninger fra personer, der ikke opfyldte betingelserne. I ovennævnte mail af 11. januar 2011 til Claes Nilas og Christian Lützen skrev Birthe Rønn Hornbech, at hun troede, at der var ryddet op, og hun gav udtryk for, at der skulle en vejledning på hjemmesiden omgående, og at konventioner kom før Dansk Folkeparti.

Herefter og efter forklaringerne fra Christian Lützen, Claes Nilas og Birthe Rønn Hornbech lægger kommissionen til grund, at den manglende vejledning på hjemmesiden ikke skyldtes ordrer eller tilkendegivelser herom fra Claes Nilas eller Birthe Rønn Hornbech.

Kommissionen har i kapitel 2, afsnit 2.1.4.5.3. redegjort for, at det følger af god forvaltningsskik, at en myndighed i et vist omfang er forpligtet til at informere borgerne om praksis på myndighedens område, f.eks. via internettet eller på anden lettilgængelig måde. Det er her anført, at forpligtelse til i et vist omfang at informere mere generelt om myndighedens praksis, f.eks. via internettet, kom til at fremstå som et tydeligt krav fra ca. 2008, hvor Folketingets Ombudsmand afgav udtalelsen FOB 2008.238 (Metock-sagen).

Danmarks forpligtelser over for ansøgere omfattet af 1961-konventionen fremgik i 2010 ikke af indfødsretsloven eller af indfødsretsaf-talen. Der blev heller ikke af Integrationsministeriet vejledt særskilt rettet mod personer omfattet af 1961-konventionen på ministeriernes hjemmeside, i pjecer eller på anden måde. Det er kommissionens vurdering, at det var i strid med god forvaltningsskik i 2010 ikke at vejlede, eksempelvis på ministeriets hjemmeside, om Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionen."

Kommissionsberetningen indeholder også andre bemærkninger om den generelle vejledningspligt, herunder blandt andet s. 2822 og s. 2824 vedrørende Kim Lunding.

4. Sagsøgerne, specifikation af deres principale påstande og deres partsforklaringer

4.1. Sarah Abdul Hadi

Denne sagsøger er født den 30. januar 1991 i Danmark. Hendes ansøgning om dansk indfødsret blev modtaget den 13. januar 2011. På det tidspunkt var hun statsløs. I forbindelse med ansøgningen betalte hun et gebyr på 1.000 kr. Ved skrivelse af 25. marts 2011 meddelte indfødsretskontoret hende, at hun ville blive optaget på det lovforslag om indfødsrets meddelelse, som forventedes fremsat i Folketinget i slutningen af oktober 2011, og hun fik efter det oplyste dansk indfødsret med virkning fra den 28. december 2011.

Sarah Abdul Hadis principale påstand er opgjort således:

Erstatning

Administrativt gebyr hos politiet kr. 1.000

I alt kr. 1.000

Tortgodtgørelse

Uretmæssigt statsløs i følgende år

1997	kr. 5.000
1998	kr. 5.000
1999	kr. 5.000
2000	kr. 5.000
2001	kr. 5.000
2002	kr. 5.000
2003	kr. 10.000
2004	kr. 10.000
2005	kr. 10.000
2006	kr. 10.000
2007	kr. 10.000
2008	kr. 10.000
2009	kr. 15.000
2010	kr. 15.000
2011	kr. 7.500

Udelukkelse fra demokratiske valg

Europaparlamentsvalget d. 7. juni 2009 kr. 20.000

Folketingsvalget d. 15. september 2011 kr. 20.000

I alt kr. 167.500

Sarah Abdul Hadis krav på erstatning og tortgodtgørelse udgør 168.500 kr.

Sarah Abdul Hadi har for landsretten forklaret blandt andet, at hun fik dansk statsborgerskab i december 2011, da hun var 20 år gammel. Hun har på grund af det manglende statsborgerskab følt sig splittet og mindre værd som person. Hun overvejede, om hun skulle forlade Danmark, da hun følte sig identitetsløs. Det var, da hun gik i de mindre klasser i folkeskolen, at hun blev bevidst om, at hun ikke var som de andre i klassen. Efter sommerferierne kunne hun ikke tale med om ferieoplevelser, da hun ikke havde noget pas og derfor ikke kunne komme ud at rejse.

Hun ville gerne have stemt til valget til Europa-Parlamentet i 2009, ligesom hun gerne ville have stemt til folketingsvalget i 2011. Hendes venner havde valgtret. De talte om, hvem de skulle stemme på.

Det var hendes drøm at uddanne sig til politibetjent, men hun fandt ud af, at hun ikke kunne blive optaget på Politiskolen, da hun ikke havde dansk statsborgerskab. Hun opgav derfor drømmen om at blive politibetjent og startede i stedet som kontorelev i Københavns Kommune. Hun er i dag ansat som kontorfunktionær i Århus Kommune. Det er rigtigt, at hun havde fået sit statsborgerskab, da hun opfyldte alderskravet på 21 år for at kunne søge ind på Politiskolen.

Da hun havde svært ved at acceptere, at hun skulle aflægge en indfødsretsprøve, ventede hun med at søge om statsborgerskab. Hun følte, at hun var dansk nok, og at hun ikke behøvede at bevise det ved at bestå en prøve. Hun var jo født og opvokset i Danmark. Først da hun hørte om, at sagerne ikke var blevet behandlet efter konventionerne, valgte hun at søge om statsborgerskab.

I forbindelse med at hun indgav ansøgning om statsborgerskab, blev hun opkrævet et gebyr på 1.000 kr. Hun kunne ikke forstå, hvorfor hun skulle betale et gebyr i forbindelse med ansøgningen.

4.2. Bilal Abdul Hadi

Denne sagsøger er født den 20. september 1988 i Danmark. Hans ansøgning om dansk indfødsret blev modtaget af Integrationsministeriet den 22. marts 2011. På det tidspunkt var

han statsløs. I forbindelse med ansøgningen betalte han et gebyr på 1.000 kr. Ved skrivelse af 5. april 2011 anmodede indfødsretskontoret ham om yderligere oplysninger. Ved skrivelse af 15. august 2011 meddelte kontoret ham, at han ville blive optaget på det lovforslag om indfødsrets meddelelse, som forventedes fremsat i Folketinget i slutningen af oktober 2011, og han fik efter det oplyste dansk indfødsret med virkning fra den 28. december 2011.

Bilal Abdul Hadis principale påstand er opgjort således:

Erstatning

Administrativt gebyr hos politiet	kr.	1.000
I alt	kr.	<u>1.000</u>

Tortgodtgørelse

Uretmæssigt statsløs i følgende år

1994	kr.	5.000
1995	kr.	5.000
1996	kr.	5.000
1997	kr.	5.000
1998	kr.	5.000
1999	kr.	5.000
2000	kr.	10.000
2001	kr.	10.000
2002	kr.	10.000
2003	kr.	10.000
2004	kr.	10.000
2005	kr.	10.000
2006	kr.	15.000
2007	kr.	15.000
2008	kr.	15.000
2009	kr.	15.000
2010	kr.	15.000
2011	kr.	7.500

Udelukkelse fra demokratiske valg

Folketingsvalget d. 13. november 2007	kr.	20.000
Europaparlamentsvalget d. 7. juni 2009	kr.	20.000
Folketingsvalget d. 15. september 2011	kr.	20.000

I alt	kr.	<u>235.500</u>
--------------	-----	----------------

Bilal Abdul Hadis krav på erstatning og tortgodtgørelse udgør kr. 236.500 kr.

Bilal Abdul Hadi har for landsretten forklaret blandt andet, at han er født og opvokset i Danmark. Da han var barn, holdt han og hans familie kun ferie i Libanon. Det påvirkede ham, at han ikke ligesom sine klassekammerater kunne komme på ferie i andre lande. Han rejste på sine forældres libanesiske pas til Libanon. Da han var 15 år, kunne han som den eneste i klassen ikke komme med på en udlandsrejse. Han følte sig anderledes, da klassekammeraterne kom tilbage og fortalte om rejsen.

Han fyldte 18 år i 2006. Da han kontaktede politiet i forbindelse med en forespørgsel om kravene til dansk statsborgerskab, fik han oplyst, at han skulle aflægge en indfødsretsprøve. Af bekendte fik han at vide, at prøven var meget svær. Efter at have undersøgt spørgsmålene på internettet blev han bekymret for, om han kunne bestå prøven. Derfor søgte han først om statsborgerskab i 2011, da der ikke længere var krav om aflæggelse af indfødsretsprøven. Han mener, at han fik et afslag på sin første ansøgning om statsborgerskab, og at han derefter søgte på ny en måned efter. Han oplevede det som ubehageligt at få et afslag på ansøgningen. Da han søgte om statsborgerskab i marts 2011, blev han afkrævet et gebyr på 1.000 kr.

4.3. Mossa Abdel Razzak Merhi

Denne sagsøger er født den 23. maj 1991 i Danmark. Hans ansøgning om dansk indfødsret blev modtaget den 13. juli 2010. På det tidspunkt var han statsløs. I forbindelse med ansøgningen betalte han et gebyr på 1.000 kr. Ved skrivelse af 9. august 2010 meddelte indfødsretskontoret ham, at han ville blive optaget på det lovforslag om indfødsrets meddelelse, som forventedes fremsat i Folketinget i slutningen af oktober 2010. Han fik dansk indfødsret med virkning fra den 28. december 2010.

Mossa Abdel Razzak Merhis principale påstand er opgjort således:

Erstatning		
Administrativt gebyr hos politiet	kr.	1.000
I alt	kr.	<u>1.000</u>

Tortgodtgørelse

Uretmæssigt statsløs i følgende år

1997	kr.	5.000
1998	kr.	5.000
1999	kr.	5.000
2000	kr.	5.000
2001	kr.	5.000
2002	kr.	5.000
2003	kr.	10.000
2004	kr.	10.000
2005	kr.	10.000
2006	kr.	10.000
2007	kr.	10.000
2008	kr.	10.000
2009	kr.	15.000
2010	kr.	7.500
<u>Udelukkelse fra demokratiske valg</u>		
Europaparlamentsvalget d. 7. juni 2009	kr.	20.000
I alt	kr.	<u>135.500</u>

Mossa Abdel Razzak Merhis krav på erstatning og tortgodtgørelse udgør 136.500 kr.

Mossa Abdel Razzak Merhi har for landsretten forklaret blandt andet, at han fik dansk statsborgerskab, da han var 19 ½ år gammel. Han er født i Danmark og gik i skole i Vejle og senere i Nivå. Som barn var han ikke specielt opmærksom på, at han ikke havde noget statsborgerskab. I 2006 søgte han om at få et dansk pas men fik i stedet et gråt fremmedpas i 2007. For ham startede sagen derfor, da han i stedet for at få et dansk pas fik et fremmedpas.

Han gik i gymnasiet på HTX i Helsingør. I starten af 1. g blev han udvalgt til at søge om at komme i betragtning til et studieophold i USA. I den forbindelse skulle han fremsende en motiveret ansøgning. Han gik i gang med at udarbejde ansøgningen, men hans erhvervsvejleder gjorde ham opmærksom på, at man skulle være dansk statsborger for at komme i betragtning til opholdet. Erhvervsvejlederen var overrasket over, at han ikke var dansk statsborger. Han følte sig anderledes. Af fremmedpasset fremgik, at hans opholdstilladelse udløb, når han blev 18 år.

Han kunne ikke stemme til valget til Europa-Parlamentet i 2009, da han ikke havde dansk statsborgerskab. Hans klassekammerater drøftede, hvem de skulle stemme på. Han vidste, at han ikke havde valget, men deltog alligevel i diskussionerne som om, at han også skulle stemme til valget. Det var ubehageligt for ham at føle sig anderledes, derfor fortalte han ikke de andre, at han ikke havde valget. Han følte sig ikke som en rigtig dansker. Han lod som om, at han havde de samme rettigheder som de andre og løj om sit manglende statsborgerskab.

I sommeren 2010 søgte han ind på IT-Universitet. Da han ikke var dansk statsborger, kunne han ikke sende ansøgningen elektronisk. Han blev ringet op af en medarbejder fra IT-Universitet, der oplyste, at han var den eneste, der havde sendt en ikke-elektronisk ansøgning. Medarbejderen kunne ikke forstå, hvorfor han havde sendt ansøgningen i papirformat. Episoden fik ham igen til at føle sig anderledes. Da han ikke kom ind på IT-Universitetet, arbejdede han i en periode som data scientist. I dag læser han matematisk statistik på Københavns Universitet.

Han blev gentagne gange konfronteret med, at han ikke var dansk statsborger, og hver gang følte han ubehag. Til sidst opfandt han en forklaring om, at hans forældre ved hans fødsel havde sagt nej til, at han skulle være dansk statsborger, og at når man havde afslået dansk statsborgerskab på den måde, kunne man ikke søge igen.

4.4. Abdullah Chehade

Denne sagsøger er født den 12. februar 1991 i Danmark. Han ansøgte om dansk statsborgerskab den 30. oktober 2008. På det tidspunkt var han statsløs. I forbindelse med ansøgningen betalte han et gebyr på 1.000 kr. Ved skrivelse af 10. marts 2009 meddelte Indfødsretskontoret ham afslag på ansøgning om indfødsret under henvisning til, at han ikke havde indsendt bevis for en prøve i dansk, ligesom han ikke havde indsendt bevis for, at han havde bestået indfødsretsprøven. Den 30. marts 2009 afgav Københavns Kommune til brug for behandlingen af ansøgningen en udtalelse til ministeriet vedrørende hans skolegang.

Indfødsretskontoret skrev den 12. oktober 2009 blandt andet følgende til Abdullah Chehade:

”Integrationsministeriet har behandlet Deres anmodning om genoptagelse af Deres ansøgning om dansk indfødsret.

De kan fortsat ikke blive dansk statsborger.

Ved brev af 10. marts 2009 meddelte ministeriet Dem, at De ikke kunne blive dansk statsborger, fordi De ikke opfylder kravet om dokumentation for dansk-kundskaber samt kravet om en bestået indfødsretsprøve. Der henvises til de dagældende retningslinjers § 24, jf. cirkulæreskrivelse nr. 9 af 12. januar 2006 om nye retningslinjer for naturalisation.

Ministeriet kan oplyse, at der den 22. september 2008 blev indgået en ny aftale om indfødsret. Aftalen fastlægger de fremtidige generelle retningslinjer for integrationsministerens udarbejdelse af lovforslag om indfødsrets meddelelse (naturalisation). Aftalen indebærer ændringer i kravet om dansk kundskaber, kravet om en bestået indfødsretsprøve samt kravet om selvforsørgelse. Der henvises nærmere til vedlagte cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008 om retningslinjer for naturalisation.

Efter aftalen trådte de nye retningslinjer i kraft den 10. november 2008 og gælder behandlingen af ansøgninger om naturalisation indgivet fra og med denne dato samt for behandlingen af anmodninger om genoptagelse af en ansøgning, der tidligere er afslået, og som indgives til integrationsministeriet efter den 10. november 2008.

Ministeriet har den 31. marts 2009 modtaget udtalelse af 30. marts 2009 fra Københavns Kommune, Pædagogisk – Psykologisk Rådgivning. Ministeriet har anset dette som en anmodning om genoptagelse af Deres ansøgning, og Deres anmodning om genoptagelse er derfor omfattet af de nye retningslinjer.

Begrundelsen for afgørelsen er, at De ikke opfylder de nugældende krav om dokumentation for dansk kundskaber.

Der er endvidere ikke grundlag for at forelægge Deres sag for Folketingets Indfødsretsudvalg, fordi De ikke har dokumenteret at lide af en fysisk eller psykisk sygdom af meget alvorlig karakter.

Ministeriet har ved afgørelsen lagt til grund, at De har
, Dette vil ikke i sig selv kunne danne grundlag for en forelæggelse for Folketingets Indfødsretsudvalg.

Det bemærkes endelig, at en forelæggelse for Folketingets Indfødsretsudvalg i øvrigt alene vil kunne ske på baggrund af en erklæring fra en person med lægefaglig baggrund.

Nedenfor følger en gennemgang af de faktiske omstændigheder og de retningslinjer, der er af betydning for sagen samt reglerne for genoptagelse.

Faktiske omstændigheder af betydning for sagen

Ministeriet har den 31. marts 2009 modtaget udtalelse af 30. marts 2009 fra Københavns Kommune, Pædagogisk – Psykologisk Rådgivning.

De har ikke indsendt bevis for en prøve i dansk.

De har med henblik på at opnå dispensation fra sprogkravet indsendt udtalelse af 30. marts 2009 fra Københavns Kommune, Pædagogisk – Psykologisk Rådgivning. Det fremgår blandt andet af udtalelsen, at De har

Endvidere fremgår det af udtalelsen, at De har gået i _____ på Jagtvejens Skole, og at De forlod 9. klasse uden Folkeskolens Afgangsprøve, idet

...”

Den 15. februar 2010 anmodede Indfødsretskontoret Abdullah Chehade om at udfylde og indsende en ”genoptagerpakke” til brug for vurderingen af, om behandlingen af hans ansøgning skulle genoptages.

Den 22. april 2010 meddelte kontoret ham, at han ville blive optaget på det lovforslag om indfødsrets meddelelse, som forventedes fremsat i Folketinget i slutningen af oktober 2010. Indfødsret blev meddelt ham med virkning fra den 28. december 2010.

Abdullah Chehades principale påstand er opgjort således:

Erstatning

Administrativt gebyr uretmæssigt opkrævet	kr.	1.000
I alt	kr.	<u>1.000</u>

Tortgodtgørelse

Uretmæssigt statsløs i følgende år

1996	kr.	5.000
1997	kr.	5.000
1998	kr.	5.000
1999	kr.	5.000
2000	kr.	5.000
2001	kr.	5.000
2002	kr.	5.000
2003	kr.	10.000
2004	kr.	10.000
2005	kr.	10.000
2006	kr.	10.000
2007	kr.	10.000

2008	kr.	10.000
2009	kr.	15.000
2010	kr.	15.000
 <u>Retsstridig udelukkelse fra deltagelse i demokratiske valg</u>		
Europaparlamentsvalget d. 7. juni 2009	kr.	20.000
 <u>Retsstridig afvisning på ansøgning om statsborgerskab</u>		
Afvisning fremsendt d. 10. marts 2009	kr.	10.000
Afvisning fremsendt d. 12. oktober 2009	kr.	10.000
 I alt	 kr.	 <u>165.000</u>

Abdullah Chehades krav på erstatning og tortgodtgørelse udgør 166.000 kr.

Abdullah Chehade har for landsretten forklaret blandt andet, at han er født i København i 1991. I oktober 2008 var han til samtale hos politiet i forbindelse med, at han søgte om dansk statsborgerskab. Han betalte et gebyr på 1.000 kr. Den 10. marts 2009 fik han afslag på ansøgningen grundet manglende dokumentation for danskundskaber. Senere i 2009 indgav han en ny ansøgning, som han fik afslag på den 12. oktober 2009.

Han skulle deltage i en rejse til Egypten med den ungdomsklub på Nørrebro, som han var tilknyttet, da han gik i folkeskolen. Da han fremviste sit grå fremmedpas i lufthavnen i Cairo, blev han nægtet adgang og måtte rejse tilbage til Danmark samme dag. Han fik senere afslag på visum til USA i forbindelse med en ny rejse med ungdomsklubben. Herudover kunne han ikke besøge sin familie i Abu Dhabi.

Da han var flov over, at han ikke havde valgt, løj han over for sine venner om, at han havde stemt til valget til Europa-Parlamentet i 2009.

4.5. Mohammed Ghoneim

Denne sagsøger er født den 7. november 1992 i Danmark. Han ansøgte om dansk statsborgerskab den 23. december 2008. På det tidspunkt var han statsløs. I forbindelse med ansøgningen betalte han et gebyr på 1.000 kr. Ved skrivelse af 18. februar 2009 udbad Indfødsretskontoret sig en skoleudtalelse vedrørende hans danskundskaber og oplysning ved-

rørende vandel. Efter at have modtaget skoleudtalelsen meddelte kontoret ved skrivelse af 6. marts 2009 ham blandt andet følgende:

”Desværre er denne skoleudtalelse ikke nok, idet De forventes at aflægge folkeskolens 9. klasses afgangsprøve til sommeren 2009, og der stilles derfor krav om, at De skal bestå den afsluttende prøve med et karaktergennemsnit på mindst 6 (efter 13-skalaen) eller 02 (efter 7-trinsskalaen) i danskdisciplinerne bortset fra orden, eller en af de prøver eller eksaminer, der er angivet på vedlagte bilag 3. De kan læse nærmere om mulighederne for at aflægge danskprøve på sprogcentre og i det øvrige uddannelsessystem på vedlagte informationsark.

Dokumentationen bedes indsendt til ministeriet i originalt eksemplar eller bekræftet kopi.

Ved bekræftet kopi forstås en kopi, der er stemplet og underskrevet f.eks. af den skole, der har udstedt beviset, af politiet eller af kommunen.

...

Endvidere stilles der krav om, at De dokumenterer kendskab til danske samfundsforhold, dansk kultur og historie ved bevis for en særlig indfødsretsprøve, jf. retningslinjernes § 24, stk. 2.”

Den 17. august 2009 meddelte kontoret ham, at han ville blive optaget på det lovforslag om indfødsrets meddelelse, som forventedes fremsat i Folketinget i slutningen af oktober 2009. Indfødsret blev meddelt ham med virkning fra den 23. december 2009.

Mohammed Ghoneims principale påstand er opgjort således:

Erstatning		
Administrativt gebyr hos politiet	kr.	1.000
I alt	kr.	<u>1.000</u>

Tortgodtgørelse

Uretmæssigt statsløs i følgende år

1998	kr.	5.000
1999	kr.	5.000
2000	kr.	5.000
2001	kr.	5.000
2002	kr.	5.000
2003	kr.	5.000
2004	kr.	10.000

2005	kr.	10.000
2006	kr.	10.000
2007	kr.	10.000
2008	kr.	10.000
2009	kr.	10.000
I alt	kr.	<u>90.000</u>

Mohammed Ghoneims krav for erstatning og tortgodtgørelse udgør kr. 91.000.

Mohammed Ghoneim har for landsretten forklaret blandt andet, at han er født i Danmark i 1992. Han søgte om statsborgerskab den 23. december 2008. Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration meddelte ved brev af 18. februar 2009, at han skulle dokumentere sine danskundskaber. Der blev udarbejdet en udtalelse fra hans klasselærer den 2. marts 2009, men ministeriet meddelte, at det ikke var tilstrækkeligt, da han skulle bestå 9. klasses afgangsprøve. Han fik statsborgerskab den 23. december 2009.

Da han var 12-13 år gammel, gik han i en ungdomsklub på Nørrebro, hvor de skulle på en rejse til Tyrkiet. En af pædagogerne tog med ham på ambassaden for at søge om visum. Hans ansøgning blev afslået, da han alene havde det grå fremmedpas. Det var meget ubehageligt, da alle hans venner skulle af sted på turen, og han blev ked af det, da de andre tog af sted.

Han tog nogle år efter med ungdomsklubben på en rejse til Sharm el Sheikh. De blev afvist i paskontrollen i lufthavnen i Sharm el Sheikh. Han fik at vide, at han ikke kunne komme ind i landet, da han ikke havde noget nationalitetspas, og han måtte overnatte i lufthavnen, inden han sammen med to venner rejste hjem til Danmark dagen efter. Han blev endnu mere trist over denne episode.

Han har gennemført grundforløbet som mekaniker, men da han har haft svært ved at finde en læreplads, arbejder han for tiden for ISS med at fjerne graffiti.

4.6. Alia Khaled Kablaoui

Denne sagsøger er født den 20. august 1990 i Danmark. Efter indgivelse af ansøgning om dansk statsborgerskab blev hun af politiet afhørt til sagen den 6. november 2007. På det tidspunkt var hun statsløs. I forbindelse med ansøgningen betalte hun et gebyr på 1.000 kr. Den 14. december 2007 skrev Indfødsretskontoret således til hende:

”Integrationsministeriet har modtaget Deres ansøgning om dansk indfødsret. Når ministeriet har behandlet Deres ansøgning, vil De modtage skriftligt svar. **Det må forventes, at der vil gå 12-16 måneder, før ministeriet påbegynder behandlingen af Deres sag.**

...

Betingelserne for at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse findes i cirkulæreskrivelse nr. 9 af 12. januar 2006 om nye retningslinjer for naturalisation. Cirkulæreskrivelsen findes på ministeriets hjemmeside (www.nyidanmark.dk).

Ministeriet kan oplyse følgende om betingelserne:

Behandlingen af Deres ansøgning er betinget af, at

- De lover troskab og loyalitet over for Danmark og det danske samfund og erklærer at ville overholde dansk lovgivning og respektere grundlæggende danske retsprincipper,
- at De erklærer ikke at have gjort Dem skyldig i strafbare forhold omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13, og at De på tro og love afgiver oplysninger om eventuelle kriminelle forhold.

Ministeriet kan oplyse, at det blandt andet er en betingelse for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, at

- De dokumenterer danskuddannelse ved bevis for en nærmere angiven prøve, og
 - at De dokumenter kendskab til danske samfundsforhold, dansk kultur og historie ved bevis for en særlig indfødsretsprøve.

Dokumentation for danskuddannelse skal ske ved bevis for danskuddannelsernes Prøve i Dansk 3 eller en af de prøver, der er angivet i bilag 3 til ovennævnte cirkulæreskrivelse. Bilag 3 vedlægges.

Bevis for en prøve i dansk skal indsendes til indfødsretskontoret, hvis De ikke allerede har indsendt dette. Beviset skal helst indsendes i originalt eksemplar. Sender De en kopi, skal kopien være stemplet og underskrevet af en offentlig myndighed, f.eks. politiet, skolen eller kommunen (en såkaldt bekræftet kopi).

...

Det er endvidere en betingelse for optagelse på et lovforslag, at

- De opfylder betingelserne for så vidt angår kriminalitet,
- at De ikke har forfalden gæld til det offentlige, og
- at De er selvforsørgende.

At De skal være selvforsørgende betyder, at De ikke må modtage hjælp efter lov om aktiv socialpolitik eller integrationsloven, herunder blandt andet kon-

tanthjælp, statshjælp, revalideringsydelse, ledighedsydelse samt introduktionsydelse. Det er endvidere en betingelse, at De i de sidste 5 år forud for fremsættelse af lovforslaget om indfødsrets meddelelse ikke har modtaget hjælp i en periode på sammenlagt mere end 1 år.

Opmærksomheden henledes på, at ministeriet endnu ikke er påbegyndt behandlingen af Deres ansøgning, og at ministeriet derfor ikke har undersøgt, om De opfylder betingelserne for at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.

...”

Alia Khaled Kablaoui bestod efterfølgende indfødsretsprøven. Beviset herfor er dateret den 2. januar 2009. Ved skrivelse af 5. marts 2009 anmodede Indfødsretskontoret om, at hun på ny fremsendte afgangsbevis for folkeskolens 9. klasse, idet dette skulle foreligge i original eller bekræftet kopi.

Den 23. marts 2009 meddelte kontoret hende, at hun ville blive optaget på det lovforslag om indfødsrets meddelelse, som forventedes fremsat i Folketinget i slutningen af oktober 2009. Indfødsret blev meddelt hende med virkning fra den 23. december 2009.

Ved brev af 23. februar 2016 meddelte Indfødsretskontoret, at man anerkendte Alia Khaled Kablaoui krav på tilbagebetaling af 617 kr., der var afholdt i forbindelse med aflæggelse af indfødsretsprøven.

Alia Khaled Kablaouis principale påstand er opgjort således:

Erstatning

Administrativt gebyr hos politiet	kr.	1.000
Renter hidrørende fra anerkendt krav	kr.	46
I alt	kr.	1.046

Tortgodtgørelse

Uretmæssigt statsløs i følgende år

1996	kr.	5.000
1997	kr.	5.000
1998	kr.	5.000
1999	kr.	5.000
2000	kr.	5.000
2001	kr.	5.000

2002	kr.	10.000
2003	kr.	10.000
2004	kr.	10.000
2005	kr.	10.000
2006	kr.	10.000
2007	kr.	10.000
2008	kr.	15.000
2009	kr.	15.000
<u>Udelukkelse fra demokratiske valg</u>		
Europaparlamentsvalget d. 7. juni 2009	kr.	20.000
I alt	kr.	<u>140.000</u>

Alia Khaled Kablaouis krav på erstatning og tortgodtgørelse udgør 141.046 kr.

Alia Khaled Kablaoui har for landsretten forklaret blandt andet, at hun er født i 1990 i Danmark. Nesrin Kablaoui og Wassim Khaled Kablaoui er hendes søskende.

Hun søgte om dansk statsborgerskab i oktober 2007 hos Københavns Politi. Ved brev af 14. december 2007 meddelte Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, at hun skulle dokumentere dansk kundskaber og bestå indfødsretsprøven for at få statsborgerskab. Hun bestod indfødsretsprøven første gang og blev meddelt indfødsret den 23. december 2009. Hun betalte et gebyr for at aflægge indfødsretsprøven, hvilket gebyr hun fik tilbagebetalt den 23. februar 2016.

Hun oplevede problemer i forbindelse med rejser til Libanon og Egypten, og hun kunne ikke få visum til Dubai. Hun husker, at hun og hendes familie ikke kunne indrejse i Libanon og måtte rejse tilbage. Senere har hun fået visum til Libanon og har været der.

Da hun var 12-13 år gammel, skulle hun med sin klasse på lejrskole til Bornholm. Læreren bad dem om at oplyse, om de var danske statsborgere. De skulle medbringe deres pas. Hun oplyste, at hun ikke var dansk statsborger. Hun blev mobbet af nogle af de andre piger med, at hun ikke var dansker. På turen til Bornholm blev hun mobbet af nogle af pigerne, og hun bad om at komme hjem. Hun glemmer aldrig den oplevelse. Hun blev mobbet det følgende år, men det stoppede, da nogle af pigerne skiftede skole.

Hun var med gymnasieklassen på en rejse til Italien. Da hun var flov over sit fremmedpas, havde hun overvejet ikke at tage med. Hun fortalte ikke sine klassekammerater, at hun havde fremmedpas.

Hun havde ikke valget til Europa-Parlamentet i 2009. De talte ikke så meget om valget i klassen, og hun fortalte ikke de andre, at hun ikke kunne stemme til valget.

Hun læser til civilingeniør og bliver kandidat i byggeteknologi i juni 2017.

4.7. Wassim Khaled Kablaoui

Denne sagsøger er født den 7. juli 1987 i Danmark. Hans ansøgning om dansk indfødsret er dateret den 22. november 2005. Den 8. december 2005 indbetalte han gebyret på 1.000 kr. Han var statsløs.

Indfødsretskontoret skrev den 27. november 2006 blandt andet følgende til ham:

”Husk følgende:

Det er en betingelse for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, at ansøgeren dokumenterer dansk kundskaber ved bevis for en nærmere angiven prøve, ligesom ansøgeren skal dokumentere kendskab til danske samfundsforhold, dansk kultur og historie ved bevis for en særlig indfødsretsprøve. Dokumentation for dansk kundskaber skal ske ved bevis for danskuddannelsernes Prøve i Dansk 3 eller en af de i aftalens bilag 3 angivne prøver...

...

Ministeriet skal endvidere gøre opmærksom på, at den særlige indfødsretsprøve endnu ikke er etableret. Ministeriet vil i forbindelse med behandlingen af ansøgningen tage kontakt til Dem herom.”

Den 1. november 2007 skrev Indfødsretskontoret således til ham:

”...

Integrationsministeriet har behandlet Deres ansøgning om dansk indfødsret.

De kan ikke blive dansk statsborger nu.

Begrundelsen er, at De den 5. juli 2006 er straffet

Dette bevirker, at De tidligst kan blive dansk statsborger i januar 2009.

Ansøgere, der er straffet, kan ikke optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse før udløbet af en vis karenstid. Der henvises til § 19, stk. 3, i vedlagte cirkulæreskrivelse nr. 9 af 12. januar 2006 om nye retningslinjer for naturalisation.

Karenstiden på 3 år for _____ fremgår af pkt. 1 i bilag 2 til retningslinjerne, hvorefter bøder på 3.000 kr. og derover (eller 20 dagbøder og derover for overtrædelse af straffeloven) er til hinder for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i 3 år fra gerningstidspunktet.

Ministeriet kan ikke dispensere fra retningslinjerne.

Ministeriet har ikke undersøgt, om De opfylder de øvrige betingelser i retningslinjerne. Dette gælder blandt andet kravet om, at ansøgere har haft uafbrudt ophold i Danmark af en vis varighed.

Genoptagelse

Hvis De på et tidspunkt anmoder om genoptagelse af Deres ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation, skal De opfylde de til den tid gældende betingelser.

Ministeriet vil til den tid træffe afgørelse i sagen på det foreliggende grundlag. Det betyder, at De på ny vil få afslag på Deres ansøgning, hvis De ikke opfylder alle de til den tid gældende betingelser.

Det gælder efter de nugældende retningslinjer, at De skal opfylde betingelser for så vidt angår ophold, alder, danskkundskaber (bevis for en nærmere angiven prøve) og kendskab til danske samfundsforhold, dansk kultur og historie (bevis for bestået indfødsretsprøve), give afkald på deres hidtidige statsborgerskab, at De ikke må have begået kriminalitet af en vis karakter, at De ikke må have forfalden gæld til det offentlige, og at De skal være selvforsørgende.

...”

Ved skrivelse af 22. februar 2010 anmodede Indfødsretskontoret ham om at udfylde og indsende ”genoptagerpakken”. Den 24. august 2010 meddelte kontoret, at han ville blive optaget på det lovforslag om indfødsrets meddelelse, som forventedes fremsat i Folketinget i slutningen af oktober 2010, og han fik indfødsret med virkning fra den 28. december 2010.

Wassim Khaled Kablaouis principale påstand er opgjort således:

Erstatning

Administrativt gebyr hos politiet

kr.

1.000

Tortgodtgørelse

Uretmæssigt statsløs i følgende år

1992	kr.	2.500
1993	kr.	5.000
1994	kr.	5.000
1995	kr.	5.000
1996	kr.	5.000
1997	kr.	5.000
1998	kr.	5.000
1999	kr.	10.000
2000	kr.	10.000
2001	kr.	10.000
2002	kr.	10.000
2003	kr.	10.000
2004	kr.	10.000
2005	kr.	15.000
2006	kr.	15.000
2007	kr.	15.000
2008	kr.	15.000
2009	kr.	15.000
2010	kr.	15.000

Udelukkelse fra demokratiske valg

Folketingsvalget d. 13. november 2007	kr.	20.000
Europaparlamentsvalget d. 7. juni 2009	kr.	20.000

Retsstridig afvisning på ansøgning om statsborgerskab

Afvisning fremsendt d. 1. november 2007	kr.	10.000
---	-----	--------

Tort for krænkende og retsstridig sagsbehandling i Udlændingeservice

kr. 5.000

Anholdelse i forbindelse med Forsvarets Dag, m.v.

kr. 5.450

I alt

kr. 242.950

Wassim Khaled Kablaouis krav på erstatning og tortgodtgørelse udgør 243.950 kr.

Wassim Khaled Kablaoui har for landsretten forklaret blandt andet, at han er født i Danmark i 1987. Han søgte om dansk statsborgerskab i november 2005. I november 2007 fik

han fik afslag på sin ansøgning om dansk statsborgerskab, da han var straffet

Da han var 12-13 år gammel og gik på Stevnsgade Skole, skulle de på lejrskole. De skulle aflevere noget legitimation til lærerne, inden de tog af sted. Da han kun havde et sygesikringskort, fik han ikke lov til at tage med på lejrskolen. Hans venner kaldte ham derefter for UFO eller UFO-pas, og det blev han kaldt resten af skoletiden. Han kan grine af det i dag, men dengang følte han sig anderledes og mindre værd end sine klassekammerater. Senere tog klassen på tur til Frankrig, hvor han heller ikke kunne deltage. Han savnede en forklaring på, hvorfor han ikke kunne rejse til udlandet, som hans venner kunne.

Han talte med en af sine venner, Aftak, om at fortsætte deres skolegang efter 9. klasse i USA. Hans lærer gjorde ham opmærksom på, at han ikke kunne få visum til USA, da han alene havde fremmedpas.

I sommeren 2009 skulle han med sine forældre og tre søskende på ferie i Libanon. Hans søskende var optaget i deres mors pas og havde ikke problemer med at indrejse i Libanon. Han skulle søge om rejsetilladelse til Libanon, da han alene havde et fremmedpas. Han tog sammen med sin fætter Mohammad Iassa ind til Udlændingestyrelsen. Det tog lang tid at behandle hans ansøgning. Medarbejderen kom tilbage og sagde, at der var et problem, da han opholdt sig ulovligt i Danmark, idet hans opholdstilladelse var udløbet. Han fik at vide, at han skulle vente på politiet, der ville køre ham til Sandholmlejren. Medarbejderen sagde også, at han skulle tilbage til det land, som han kom fra. Han kan ikke huske, om hun sagde, at det var Libanon. Han talte med politiet men blev nervøs og stak af. Han hørte ikke mere til det efterfølgende.

Han havde planer om at uddanne sig som flymekaniker, men hans lærer gjorde ham bekendt med, at han skulle have et dansk pas for at blive flymekaniker. Han kunne heller ikke blive brandmand eller Falckredder, da der også stilles krav om dansk statsborgerskab. I stedet kom han på Teknisk Skole, hvor han uddannede sig som bilmekaniker. Han udfyldte en ansøgning om at komme ind i militæret og bad sin lærer på Teknisk Skole om at læse den igennem. Læreren gjorde ham opmærksom på, at han skulle være dansk statsborger, hvorfor han aldrig sendte ansøgningen til militæret.

I august 2010 modtog han tilsagn om at blive optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse i slutningen af oktober 2010. Det betød rigtig meget for ham at få sit danske statsborgerskab. Det var ubehageligt at være statsløs. Der var en periode, hvor han græd hver dag. Han vil tro, at han havde fået en anden uddannelse, hvis han havde fået sit statsborgerskab noget før.

Han blev indkaldt til session i maj 2012, da han var 25 år gammel. Da han udeblev, sendte de endnu en indkaldelse. Han ringede og sagde, at han ikke havde tænkt sig at møde op til session. Han syntes, at det var for sent at indkalde ham i en alder af 25 år. Han ville være en af de ældste, der skulle aftjene værnepligt, hvilket han ikke syntes var rimeligt. Den 18. juni 2012 blev han anholdt uden for sin bopæl. Han mener, at det var ved midnatstid. Det kan godt passe, at det var kl. 00:35. Han blev tilbageholdt og ført til Bellahøj Station, hvor han var frem til næste dag. Han blev kørt til session, hvor han blev løsladt ca. kl. 10.00. På sessionen blev han undersøgt af en militærlæge, der konstaterede, at han ikke var egnet til at aftjene værnepligt.

4.8. Marwan Yassin

Denne sagsøger er født den 4. oktober 1986 i Danmark. Sagen vedrørende hans ansøgning om dansk indfødsret er journaliseret hos Københavns Politi den 22. november 2005. Efterfølgende betalte han gebyret på 1.000 kr. Han var statsløs.

Ved skrivelse af 9. januar 2006 skrev Indfødsretskontoret til ham blandt andet:

”Husk følgende:

Det er en betingelse for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse af, at ansøgeren dokumenterer danskkundskaber og kendskab til danske samfundsforhold, dansk kultur og historie ved bevis for en af flere nærmere angivne prøver. ”

Indfødsretskontoret skrev den 22. juni 2007 blandt andet følgende til ham:

”Integrationsministeriet har behandlet Deres ansøgning om dansk indfødsret.

De kan ikke blive dansk statsborger nu.

Grunden er, at De den 6. juni 2006 er idømt en

Denne afgørelse bevirker, at De tidligst kan blive dansk statsborger i november 2016. Sagen kan 6 måneder før den tid tages op til fornyet behandling. De skal selv til den tid rette henvendelse til ministeriet og anmode om at få genoptaget behandlingen af Deres ansøgning.

...

De bemærkes, at ministeriet ikke har undersøgt, om De opfylder de øvrige betingelser i retningslinjerne.”

Ved skrivelse af 15. februar 2010 anmodede Indfødsretskontoret ham om at udfylde og indsende ”genoptagerpakken”. Den 11. marts 2010 meddelte kontoret, at han ville blive optaget på det lovforslag om indfødsrets meddelelse, som forventedes fremsat i Folketinget i slutningen af oktober 2010, og han fik dansk indfødsret med virkning fra den 28. december 2010.

Marwan Yassins principale påstand er opgjort således:

Erstatning		
Administrativt gebyr hos politiet	kr.	1.000
I alt	kr.	<u>1.000</u>

Tortgodtgørelse

Uretmæssigt statsløs i følgende år

1992	kr.	5.000
1993	kr.	5.000
1994	kr.	5.000
1995	kr.	5.000
1996	kr.	5.000
1997	kr.	5.000
1998	kr.	10.000
1999	kr.	10.000
2000	kr.	10.000
2001	kr.	10.000
2002	kr.	10.000
2003	kr.	10.000
2004	kr.	10.000
2005	kr.	10.000
2006	kr.	15.000

2007	kr.	15.000
2008	kr.	15.000
2009	kr.	15.000
2010	kr.	15.000
<u>Udelukkelse fra demokratiske valg</u>		
Folketingsvalget d. 8. februar 2005	kr.	20.000
Folketingsvalget d. 13. november 2007	kr.	20.000
Europaparlamentsvalget d. 7. juni 2009	kr.	20.000
<u>Retsstridig afvisning på ansøgning om statsborgerskab</u>		
Afvisning fremsendt d. 22. juni 2007	kr.	10.000
Gene i forbindelse med indkaldelser til Forsvarets Dag mm.	kr.	1.000
I alt	kr.	<u>256.000</u>

Marwan Yassins krav på erstatning og tortgodtgørelse udgør 257.000 kr.

Marwan Yassin har ikke afgivet forklaring for landsretten.

4.9. Alle Zakaria Abdel-Razzak

Denne sagsøger er født den 2. marts 1992. Hans ansøgning om dansk indfødsret blev modtaget den 17. april 2009. Den 18. maj 2009 betalte han gebyret på 1.000 kr. Alle Zakaria Abdel-Razzak var statsløs.

Ved skrivelse af 9. januar 2006 meddelte Indfødsretskontoret ham, at han ikke kunne "blive dansk statsborger nu". Det anførtes endvidere blandt andet:

"Begrundelsen for afgørelsen er, at De den

...

Ministeriet har ikke undersøgt, om De opfylder de øvrige betingelser i retningslinjerne."

Ved skrivelse af 24. februar 2010 anmodede Indfødsretskontoret ham om at udfylde og indsende den såkaldte "genoptagerpakke". Den 4. maj 2010 meddelte kontoret, at han ville blive optaget på det lovforslag om indfødsrets meddelelse, som forventedes fremsat i Fol-

kettinget i slutningen af oktober 2010, og han fik dansk indfødsret med virkning fra den 28. december 2010.

Alle Zakaria Abdel-Razzaks principale påstand er opgjort således:

Erstatning		
Administrativt gebyr hos politiet	kr.	1.000
I alt	kr.	<u>1.000</u>

Tortgodtgørelse

Uretmæssigt statsløs i følgende år

1997	kr.	5.000
1998	kr.	5.000
1999	kr.	5.000
2000	kr.	5.000
2001	kr.	5.000
2002	kr.	5.000
2003	kr.	5.000
2004	kr.	10.000
2005	kr.	10.000
2006	kr.	10.000
2007	kr.	10.000
2008	kr.	10.000
2009	kr.	10.000
2010	kr.	10.000

Retsstridig afvisning på ansøgning om statsborgerskab

Afvisning fremsendt d. 27. maj 2009

	kr.	10.000
--	-----	--------

I alt kr. 115.000

Alle Zakaria Abdel-Razzaks krav på erstatning og tortgodtgørelse udgør 116.000 kr.

Alle Zakaria Abdel-Razzak har for landsretten forklaret blandt andet, at han er født og opvokset i Danmark. Han ville derfor gerne have dansk statsborgerskab. Den 18. maj 2009 var han til samtale hos politiet i forbindelse med sin ansøgning om dansk statsborgerskab. Han betalte et gebyr på 1.000 kr. Den 27. maj 2009 fik han afslag på ansøgningen, idet der blev henvist til, at han var

Det er rigtigt, at han som helt ung

Hans sag blev genoptaget, og han fik dansk statsborgerskab i december 2010.

Det var, da han gik i 9. og 10. klasse, at han blev meget bevidst om, at han ikke var dansk statsborger. Det var primært i forbindelse med en rejse til Sydamerika i 2008, hvor han ikke kunne deltage. I starten troede han, at han kunne deltage i rejsen. Da han afleverede sit grå fremmepas til læreren, gjorde hun ham opmærksom på, at han ikke kunne deltage i rejsen. Han var flov over at tale om det med sine klassekammerater og lærerne. Da han følte sig udelukket fra fællesskabet, gik han senere ud af klassen.

Han var med på samme tur som Abullah Chehade til Egypten, hvor de blev afvist i lufthavnen i Cairo. En af pædagogerne fra ungdomsklubben rejste sammen med dem hjem til Danmark. Hans forældre ville gerne have besøgt deres familie i Dubai, men det var ikke muligt at få visum. Han følte sig groft chikaneret.

4.10. Osama Assad Keblawi

Denne sagsøger er født den 29. april 1996 i Danmark. Hans ansøgning om dansk indfødsret blev modtaget den 16. oktober 2008. På det tidspunkt var han statsløs. I forbindelse med ansøgningen betalte han et gebyr på 1.000 kr. Ved skrivelse af 16. januar 2009 meddelte Indfødsretskontoret, at han ville blive optaget på det lovforslag om indfødsrets meddelelse, som forventedes fremsat i Folketinget i slutningen af april 2009, og han opnåede dansk indfødsret med virkning fra den 19. juni 2009.

Osama Assad Keblawis principale påstand er opgjort således:

Erstatning

Administrativt gebyr hos politiet	kr.	1.000
I alt	kr.	<u>1.000</u>

Tortgodtgørelse

Uretmæssigt statsløs i følgende år

2002	kr.	5.000
2003	kr.	5.000
2004	kr.	5.000
2005	kr.	5.000
2006	kr.	5.000
2007	kr.	5.000

2008	kr.	10.000
2009	kr.	10.000
I alt	kr.	<u>50.000</u>

Osama Assad Keblawis krav på erstatning og tortgodtgørelse udgør 51.000 kr.

Osama Assad Keblawi har for landsretten forklaret blandt andet, at han er født i 1996 i Danmark. Den 19. juni 2009 blev han dansk statsborger i en alder af 13 år. Da han var barn, talte hans far med ham og hans øvrige familie om, at de var statsløse. Hans storesøster havde som den eneste fået dansk statsborgerskab. Wassim Khaled Kablaoui er hans fætter, og Alia Khaled Kablaoui samt Nesrin Kablaoui er hans kusiner.

Som barn var han med familien på ferie i Libanon. Når de ankom til lufthavnen, blev de altid bedt om at udfylde nogle særlige blanketter, og de havde vanskeligt ved at komme gennem paskontrollen. De ville have været til Egypten, men de kunne ikke få visum.

I folkeskolen blev han drillet med, at han var statsløs palæstinenser. Som han husker det, var han den eneste i klassen, der ikke havde et dansk pas. Han følte sig uden for. I 6. klasse skulle seks elever fra de to 6. klasser på skolen på skitur til Norge med nogle udvalgte elever fra 6. klasser på andre skoler. Han blev udvalgt som en af deltagerne fra sin skole. De deltog i et møde, hvor de var omkring 25 deltagere. Der blev på mødet spurgt til, om der var nogen, der ikke havde dansk pas. Han følte stort ubehag ved at tilkendegive, at han ikke havde dansk pas. Det lykkedes ham at komme med på turen, men han var op til afrejse meget bekymret for, om han kunne deltage eller ej.

Det har betydet rigtig meget for ham og hans familie, at de er blevet danske statsborgere og har fået deres pas.

4.11. Nesrin Kablaoui

Denne sagsøger er født den 6. oktober 1993 i Danmark. Hendes ansøgning om dansk indfødsret blev modtaget den 13. oktober 2008. På det tidspunkt var hun statsløs. I forbindelse med ansøgningen betalte hun et gebyr på 1.000 kr. Ved skrivelse af 9. december 2008 meddelte Indfødsretskontoret, at hun ville blive optaget på det lovforslag om indfødsrets

meddelelse, som forventedes fremsat i Folketinget i slutningen af april 2009, og hun opnåede dansk indfødsret med virkning fra den 19. juni 2009.

Nesrin Kablaouis principale påstand er opgjort således:

Erstatning		
Administrativt gebyr hos politiet	kr.	1.000
I alt	kr.	<u>1.000</u>

Tortgodtgørelse

Uretmæssigt statsløs i følgende år

1999	kr.	5.000
2000	kr.	5.000
2001	kr.	5.000
2002	kr.	5.000
2003	kr.	5.000
2004	kr.	5.000
2005	kr.	10.000
2006	kr.	10.000
2007	kr.	10.000
2008	kr.	10.000
2009	kr.	10.000
I alt	kr.	<u>80.000</u>

Nesrin Keblaouis krav på erstatning og tortgodtgørelse udgør 81.000 kr.

Nesrin Keblaoui har for landsretten forklaret blandt andet, at hun er født i 1993 i København. Hun søgte om dansk statsborgerskab den 13. oktober 2008, hvilket hun fik den 19. juni 2009.

I sommeren 2001 skulle hun med sin familie til Libanon på sommerferie for at besøge sin fars familie. Hun og hendes to søskende blev afvist i lufthavnen i Libanon, da de havde fremmedpas. De skulle vente i lufthavnen til næste dag, hvor de rejste hjem til Danmark. Det var første gang, at hun skulle besøge sin familie i Libanon. Hun blev ked af det, da hun havde glædet sig meget til rejsen. Foreholdt ansøgningsrapport af 27. oktober 2008, hvorefter hun skulle have forklaret, at hun som barn var to gange i Libanon, oplyste hun, at hun kun har været i Libanon efter, at hun havde fået dansk statsborgerskab. Hun husker ikke,

hvad der blev sagt under afhøringen hos politiet, men hun har muligvis oplyst, at hun som barn var i Egypten to gange.

Da hun gik i 5. klasse, skulle hun med klassen til Bornholm. De skulle have deres pas med i skolen. Alle de andre børn havde et rødbedefarvet pas, mens hun havde et gråt fremmedpas. De andre børn spurgte til hendes fremmedpas. De drillede hende og sagde, at hun skulle rejse hjem til sit eget land. Det var meget hårdt, da hun følte sig dansk, men blev behandlet som om, at hun ikke var dansker. Da klassen senere skulle til Tyskland, ville hun ikke med, da hun ikke havde et dansk pas. Hun græd tit, når hun kom hjem fra skole. Hendes mor talte med lærerne om det, men det hjalp ikke. Hun blev holdt uden for. Der var ikke nogen af de andre børn, der ville lege med hende. Det var meget hårdt, og hun begyndte at pjække fra skolen. Hun gik ikke ud om eftermiddagen, men blev altid hjemme.

Hun og gik ud af skolen, inden hun afsluttede 10. klasse. Hun er i dag uddannet social- og sundhedshjælper og arbejder på et plejehjem.

4.12. Ajah Amar El Zaman Jamal Saleh

Denne sagsøger er født den 24. august 1999 i Danmark. Hendes ansøgning om dansk indfødsret blev modtaget den 25. november 2009. På det tidspunkt var hun statsløs. I forbindelse med ansøgningen betalte hun et gebyr på 1.000 kr. Ved skrivelse af 8. februar 2010 meddelte Indfødsretskontoret, at hun ville blive optaget på det lovforslag om indfødsrets meddelelse, som forventedes fremsat i Folketinget i slutningen af oktober 2010, og hun opnåede dansk indfødsret med virkning fra den 28. december 2010.

Ajah Amar El Zaman Jamal Salehs principale påstand er opgjort således:

Erstatning

Administrativt gebyr hos politiet kr. 1.000

I alt kr. 1.000

Tortgodtgørelse

Uretmæssigt statsløs i følgende år

2005 kr. 5.000

2006 kr. 5.000

2007 kr. 5.000

2008	kr. 5.000
2009	kr. 5.000
2010	kr. 5.000
I alt	kr. <u>30.000</u>

Ajah Amar El Zaman Jamal Salehs krav på erstatning og tortgodtgørelse udgør 31.000 kr.

Ajah Amar El Zaman Jamal Saleh har ikke afgivet forklaring for landsretten.

4.13. Chehade Ali Chebib

Denne sagsøger er født den 3. november 1998 i Danmark. Hans ansøgning om dansk indfødsret er modtaget den 20. oktober 2008. Den 18. december 2008 indbetalte han gebyret på 1.000 kr.

Indfødsretskontoret skrev den 19. februar 2009 blandt andet følgende til hans forældre:

”Integrationsministeriet har modtaget Deres ansøgning om dansk indfødsret for Deres søn, Ahmed Ali Chebib.

Det fremgår af sagen, at Ali Chehade Chebib som fader til Ahmed og Ahmed selv er registreret som statsløse i Det Centrale Personregister, medens Amne El-Badawi som moder til Ahmed er registreret som statsborger i Libanon.

Ministeriet er ved at undersøge lovgivningen om statsborgerskab i Libanon nærmere, og De vil derfor modtage svar på Deres søns ansøgning om dansk indfødsret, så snart undersøgelsen er tilendebragt, og resultatet heraf foreligger.

...”

Af telefonnotat af 23. februar 2008 fra Indfødsretskontoret fremgår blandt andet:

”Talt med en ven til faderen til ansøger via den trådløse telefon i receptionen, da faderen angiveligt ikke taler ret godt dansk.

Vennen oplyser på faderens vegne, at moderen til børnene er statsløs palæstinenser, og at de har medbragt pas mv. til dokumentation heraf. De mener således ikke at moderen er statsborger i Libanon.

Jeg oplyser, at familien må kontakte Borgerservice/Kommunens Folkeregister for at få kommunen til at tage stilling til de dokumenter, som familien mener dokumenterer, at moderen til ansøger/barnet også er statsløs.

Når kommunen har taget stilling til spørgsmålet, og såfremt kommunen har besluttet at ændre registreringen i Det Centrale Personregister for moderen, således at hun kan registreres som statsløs og ikke som libanesisk statsborger, må faderen/moderen/familien henvende sig til indfødsretskontoret på ny, således at kontoret kan fortsætte behandlingen af ansøgers sag.”

Af telefonnotat af 24. februar 2009 fra Indfødsretskontoret fremgår, at en bekendt af familien samme dag har ringet. Endvidere anføres ”[A]nsøgerens statsborgerskab er nu ændret til ”statsløs” i CPR.”

Den 27. februar 2009 skrev Indfødsretskontoret til forældrene og anmodede om en udtalelse fra hans skole vedrørende hans danskundskaber og kendskab til danske samfundsf forhold, dansk kultur og historie. Det hedder i skrivelsen endvidere blandt andet:

”Såfremt ministeriet ikke inden 14 dage har modtaget en udtalelse fra Chehade Ali Chebibs skole samt ansøgningsskemaet i udfyldt stand, vil ministeriet behandle ansøgningen på det foreliggende grundlag. Det vil betyde, at Chehade Ali Chebib vil få afslag på sin ansøgning om dansk indfødsret.”

Indfødsretskontoret modtog den 4. marts 2009 den omhandlede skoleudtalelse.

Den 6. juli 2009 meddelte Indfødsretskontoret, at Chehade Ali Chebib ville blive optaget på det lovforslag om indfødsrets meddelelse, som forventedes fremsat i Folketinget i slutningen af oktober 2009, og han fik dansk indfødsret med virkning fra den 23. december 2009.

Chehade Ali Chebibs principale påstand er opgjort således:

Erstatning	
Administrativt gebyr hos politiet	kr. 1.000
I alt	kr. <u>1.000</u>
Tortgodtgørelse	
<u>Uretmæssigt statsløs i følgende år</u>	
2004	kr. 5.000
2005	kr. 5.000
2006	kr. 5.000
2007	kr. 5.000

2008	kr.	5.000
2009	kr.	5.000
I alt	kr.	<u>30.000</u>

Chehade Ali Chebibs krav på erstatning og tortgodtgørelse udgør 31.000 kr.

Chehade Ali Chebib har ikke afgivet forklaring for landsretten.

4.14. Mahmoud Ali Chebib

Denne sagsøger er født den 31. oktober 2002 i Danmark. Hans ansøgning om dansk indfødsret blev modtaget den 20. oktober 2008. På det tidspunkt var han statsløs. I forbindelse med ansøgningen betalte han et gebyr på 1.000 kr. Ved skrivelse af 6. juli 2009 meddelte Indfødsretskontoret, at han ville blive optaget på det lovforslag om indfødsrets meddelelse, som forventedes fremsat i Folketinget i slutningen af oktober 2009, og han opnåede dansk indfødsret med virkning fra den 23. december 2009.

Mahmoud Ali Chebibs principale påstand er opgjort således:

Erstatning		
Administrativt gebyr hos politiet	kr.	1.000
I alt	kr.	<u>1.000</u>

Tortgodtgørelse

Uretmæssigt statsløs i følgende år

2008	kr.	5.000
2009	kr.	5.000
I alt	kr.	<u>10.000</u>

Mahmoud Ali Chebibs krav på erstatning og tortgodtgørelse udgør 11.000 kr.

Mahmoud Ali Chebib har ikke afgivet forklaring for landsretten.

4.15. Jesmin Majed Abou Soweid

Denne sagsøger er født den 19. juni 1991. Hendes ansøgning om dansk indfødsret er dateret den 29. april 2009 og påført modtagestempel i Indfødsretskontoret den 29. september 2009. Gebyret på 1.000 kr. blev betalt den 4. maj 2009.

Ved skrivelse af 12. oktober 2009 meddelte Indfødsretskontoret hende, at hun ikke kunne "blive dansk statsborger nu". Som begrundelse herfor anførtes det, at hun ikke havde tidsubegrænset opholdstilladelse i Danmark, og der henvistes til § 5 i cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008 om retningslinjer for naturalisation. Ved skrivelse af 5. februar 2010 anmodede Indfødsretskontoret hende om at udfylde og indsende den såkaldte "genoptagerpakke". Den 7. april 2010 meddelte kontoret, at hun ville blive optaget på det lovforslag om indfødsrets meddelelse, som forventedes fremsat i Folketinget i slutningen af oktober 2010, og hun fik dansk indfødsret med virkning fra den 28. december 2010.

Jesmin Majed Abou Soweids principale påstand er opgjort således:

Erstatning		
Administrativt gebyr hos politiet	kr.	1.000
I alt	kr.	<u>1.000</u>

Tortgodtgørelse

Uretmæssigt statsløs i følgende år

1996	kr.	2.500
1997	kr.	5.000
1998	kr.	5.000
1999	kr.	5.000
2000	kr.	5.000
2001	kr.	5.000
2002	kr.	5.000
2003	kr.	10.000
2004	kr.	10.000
2005	kr.	10.000
2006	kr.	10.000
2007	kr.	10.000
2008	kr.	10.000
2009	kr.	10.000
2010	kr.	10.000

Retsstridig afvisning på ansøgning om statsborgerskab

Afvisning fremsendt d. 12. oktober 2009 kr. 10.000

I alt kr. 112.500

Jesmin Majed Abou Soweids krav på erstatning og tortgodtgørelse udgør 113.500 kr.

Jesmin Majed Abou Soweid har for landsretten forklaret blandt andet, at hun er født i Danmark den 19. juni 1991. Den 12. oktober 2009 fik hun afslag på sin ansøgning om statsborgerskab. Ministeriet omgjorde beslutningen, og hun blev dansk statsborger den 28. december 2010. Da hun var omkring 11 år gammel og gik i 3. klasse, blev hun opmærksom på, at hun var anderledes end sine klassekammerater. Klassen skulle på tur til Tyskland, men da hun ikke havde noget pas, kunne hun ikke deltage i rejsen. Hendes klassekammerater drillede og mobbede hende med, at hun ikke var dansker. Hun blev rigtig ked af det, var forvirret og følte sig ensom. Det medførte, at hun havde overvejelser om, hvorvidt hun var rigtig dansker. Det var meget ubehageligt. Da hun var 13-14 år gammel, læste hun en bog om unge piger i Danmark med anden etnisk baggrund, og hun reflekterede i den forbindelse over sin egen identitet. Det fyldte meget i hende tanker, om hun var dansk statsborger eller ej.

I skolen talte de meget om, hvor de skulle holde sommerferie henne. Da hun var 8-9 år gammel, skulle hendes familie holde ferie i Libanon. Da hun ikke havde pas, kunne hun ikke deltage i rejsen og måtte blive hjemme hos sin tante i ca. to måneder. Det skete flere gange, måske fem eller seks gange, i løbet af hendes barndom, at hun ikke kunne komme med på ferier til Libanon.

Hun har ingen uddannelse, men hun ville gerne have uddannet sig som frisør. Det var svært for hende at finde en læreplads. En tante tilbød hende en lærerplads på sin salon i Dubai. Da hun ikke havde et dansk pas, kunne hun imidlertid ikke rejse til Dubai og gik derved glip af lærerpladsen. Hun var da ikke bekendt med, at hun kunne have fået et fremmedpas.

4.16. Maria Ayoub

Denne sagsøger er født den 4. juni 1991 i Danmark. Hendes ansøgning om dansk indfødsret blev modtaget den 19. november 2008 og samtidigt blev gebyret på 1.000 kr. betalt. På det tidspunkt var hun statsløs.

Ved skrivelse af 11. december 2008 skrev Indfødsretskontoret blandt andet følgende til hende:

”Betingelserne for at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse findes i cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008 om naturalisation...

Ministeriet kan oplyse følgende om betingelserne:

Behandlingen af Deres ansøgning er betinget af, at

- De lover troskab og loyalitet over for Danmark og det danske samfund og erklærer at ville overholde dansk lovgivning og respektere grundlæggende danske retsprincipper,
- at de erklærer ikke at have gjort Dem skyldig i strafbare forhold omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13, og at De på tro og love afgiver oplysninger om eventuelle kriminelle forhold.

Ministeriet kan oplyse, at det blandt andet er en betingelse for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse,

- at De har tidsubegrænset opholdstilladelse og bopæl her i landet,
- at De har opholdt Dem uafbrudt her i landet i som udgangspunkt 9 år, og
- at De giver afkald på Deres hidtidige statsborgerskab

Det er herudover en betingelse

- at De dokumenterer dansk kundskaber ved bevis for en nærmere angiven prøve, og
- at De dokumenterer kendskab til danske samfundsforhold, dansk kultur og historie ved bevis for en særlig indfødsretsprøve.

Dokumentation for dansk kundskaber skal ske ved bevis for en nærmere angiven prøve i Dansk 3 eller er af de i bilag 3 angivne prøver...

Bevis for en prøve i dansk skal indsendes til Indfødsretskontoret, hvis De ikke allerede har indsendt dette.

...

Det er endvidere en betingelse for optagelse på et lovforslag,

- at De opfylder betingelserne for så vidt angår kriminalitet,
- at De ikke har forfalden gæld til det offentlige, og
- at De er selvforsørgende.

Kravet om selvforsørgelse betyder, at De ikke må modtage og ikke inden for det seneste år må have modtaget hjælp efter lov om aktiv socialpolitik eller integrationsloven, herunder f.eks. kontanthjælp, revalideringsydelse og introduktionsydelse. Selv om de ikke længere modtager en sådan hjælp, f.eks. fordi De har fået arbejde, må De ikke i de seneste 5 år have modtaget hjælpen i sammenlagt mere end 6 måneder.

Opmærksomheden henledes på, at ministeriet endnu ikke er påbegyndt behandlingen af Deres ansøgning, og at ministeriet derfor ikke har undersøgt, om De opfylder betingelserne for at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.”

Den 10. marts 2009 skrev Indfødsretskontoret således til hende:

”...

De kan ikke blive dansk statsborger nu.

Begrundelsen herfor er, at De ikke opfylder de krav om dokumentation for danskkundskaber, som følger af vedlagte cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008 om retningslinjer for naturalisation.

For at blive dansk statsborger skal ansøgere efter de nugældende retningslinjer

- dokumentere danskkundskaber ved bevis for Prøve i Dansk 3 med et karaktergennemsnit på mindst 7 (efter 13-skalaen) eller mindst 4 (efter 7-trins-skalaen) eller en af de i bilag 3 angivne prøver. Der henvises til retningslinjernes § 24, stk. 1, der suppleres af bilag 3.
- dokumentere kendskab til danske samfundsforhold, dansk kultur og historie ved bevis for særlig indfødsretsprøve, jf. § 24, stk. 2.

De har som dokumentation for Deres danskkundskaber indsendt bekræftelse af 18. november 2008 fra VUC Århus, hvoraf fremgår, at De taler flydende dansk. Denne dokumentation opfylder imidlertid ikke de krav, der stilles hertil.

De har herudover ikke indsendt bevis for, at De har bestået indfødsretsprøven.

...

Det bemærkes, at ministeriet ikke har undersøgt, om De opfylder de øvrige betingelser i retningslinjerne.

Det bemærkes dog, at De for at blive optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse skal have tidsubegrænset opholdstilladelse og bopæl her i landet. Der henvises til § 5, jf. vedlagte cirkulæreskrivelse.

... ”

Ved skrivelse af 15. februar 2010 opfordrede Indfødsretskontoret hende til at udfylde og indsende den såkaldte "genoptagerpakke".

Den 11. marts 2010 meddelte Indfødsretskontoret, at hun ville blive optaget på det lovforslag om indfødsrets meddelelse, som forventedes fremsat i Folketinget i slutningen af oktober 2010, og hun opnåede dansk indfødsret med virkning fra den 28. december 2010.

I en udtalelse af 23. maj 2012 fra Fritidscenter Horsensvej, der er et fritidstilbud under Aarhus Kommune, anfører mellemlider Pernille Refstrup blandt andet:

"Det bekræftes hermed at vi i ungdomsskoleregi har oplevet udfordringer i forbindelse med at have Maria Ayoub med på udenlandsrejser. Vi har haft Maria med til London to gange og hver gang har vi trods grundig forberedelse og indhentning af alle relevante papirer stået i frustrerende situationer, hvor hendes statsløshed gav anledning til lange diskussioner ved indrejsen. Hver gang var vi forud i kontakt med udlændingestyrelsen for at sikre os at hun måtte komme med og at alle papirer var i orden, og hver gang endte vi alligevel i lange diskussioner hvor indrejsemyndighederne ikke ville godtage papirerne."

Maria Ayoub's principale påstand er opgjort således:

Erstatning

Administrativt gebyr hos politiet	kr.	1.000
-----------------------------------	-----	-------

I alt	kr.	<u>1.000</u>
--------------	-----	--------------

Tortgodtgørelse

Uretmæssigt statsløs i følgende år

1996	kr.	2.500
1997	kr.	5.000
1998	kr.	5.000
1999	kr.	5.000
2000	kr.	5.000
2001	kr.	5.000
2002	kr.	5.000
2003	kr.	10.000
2004	kr.	10.000
2005	kr.	10.000
2006	kr.	10.000
2007	kr.	10.000
2008	kr.	10.000
2009	kr.	10.000

<u>Udelukkelse fra demokratiske valg</u>		
Europaparlamentsvalget d. 7. juni 2009	kr.	20.000
<u>Udelukkelse fra at tage på udenlandsophold</u>		
Udelukkelse fra udenlandsophold sammen med sin fritidsklub	kr.	5.000
<u>Retsstridig afvisning på ansøgning om statsborgerskab</u>		
Afvisning fremsendt d. 10. marts 2009	kr.	10.000
I alt	kr.	<u>137.500</u>

Maria Ayoub's krav på erstatning og tortgodtgørelse udgør 138.500 kr.

Maria Ayoub har for landsretten forklaret blandt andet, at hun er født i 1991 i Danmark. Hun søgte om dansk statsborgerskab i november 2008, hvilket hun fik afslag på ved brev af 10. marts 2009 fra Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, da hun ikke opfyldte kravet om dokumentation for dansk kundskaber. Hun fik derefter et fremmedpas.

Hendes manglende statsborgerskab medførte, at hun som teenager ikke kunne deltage i udlandsrejser med klassen, herunder en tur til USA. Hun følte sig anderledes og uden for fællesskabet, når hendes klassekammerater talte om rejsen både før og efter, at de havde været af sted. Det var hendes forældre og lærerne, der fortalte hende, at hun ikke kunne komme med på rejsen. Hun fik et chok. Hun følte sig jo som dansker, da hun var født og opvokset i Danmark. Hendes venner kunne ikke forstå, hvorfor hun ikke kunne komme med på turen. Hun deltog i to rejser med skolen til London. Der var problemer begge gange ved grænsekontrollen, men det lykkedes at komme ind i landet.

Hendes storesøster fik sit danske statsborgerskab, da hun fyldte 18 år. Hendes familie rejste i den forbindelse til Holland, hvor hun måtte blive hjemme. Hun har også flere gange oplevet, at hendes familie tog på endagsture over grænsen til Tyskland, hvor hun ikke kunne komme med, fordi forældrene ikke ville løbe nogen risiko for problemer.

Hun nåede aldrig at besøge sine bedsteforældre i Libanon, da hun ikke kunne få visum. De var afgået ved døden, da hun fik dansk statsborgerskab.

4.17. Mariam Daoud

Denne sagsøger er født den 24. september 1996 i Sverige. I anledning af sin ansøgning om dansk statsborgerret blev hun afhørt af politiet den 18. august 2010. Det fremgår af Nord-sjællands Politis rapport herom under "Afhøringens resultat", at hun var født i Sverige under et familiebesøg, men altid havde boet i Danmark. I øvrigt fremgår det af rapporten, at hun var statsløs.

I en skrivelse af 13. oktober 2010 til Mariam Daouds moder er blandt andet følgende anført:

"Ved brev af 27. september 2010 meddelte Integrationsministeriet Dem, at Deres datter, Mariam Daoud, ikke kunne blive dansk statsborger, da hun har mulighed for at blive dansk statsborger sammen med Dem.

Ministeriet henviste i den forbindelse til, at det følger af § 18 i tidligere fremsendte cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008 om retningslinjer for naturalisation, at børn under 18 år kun kan optages selvstændig på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis de ikke har mulighed for at blive danske statsborgere sammen med én af forældrene. Denne mulighed foreligger, når én af forældrene, der ikke er dansk statsborger, har del i forældremyndigheden over barnet og opholder sig her i landet.

Ved telefonisk henvendelse til ministeriet den 4. oktober 2010 har De anmodet ministeriet om at redegøre for, hvorfor Deres datter ikke kan omfattes af retningslinjernes § 17.

Ministeriet kan oplyse, at det følger af retningslinjernes § 17, at børn, *der er født statsløse i Danmark*, i overensstemmelse med FN-konventionen af 1989 om barnets rettigheder, kan optages på lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis de har bopæl her i landet.

Det fremgår af Deres datters ansøgning, at hun er født i Malmø i Sverige. Da hun således ikke er født i Danmark, kan hun ikke omfattes af bestemmelsen i retningslinjernes § 17.

Deres datter kan således alene erhverve dansk indfødsret, såfremt De ansøger om og opnår dansk indfødsret, jf. retningslinjernes § 18.

Ministeriet fastholder derfor afslaget af 27. september 2010.

Ministeriet kan ikke dispensere fra retningslinjerne."

Det er oplyst, at Mariam Daoud efterfølgende har opnået dansk indfødsret med virkning fra den 13. juni 2013.

Mariam Daouds principale påstand er opgjort således:

Erstatning

Administrativt gebyr hos politiet	kr.	1.000
I alt	kr.	<u>1.000</u>

Tortgodtgørelse

Uretmæssigt statsløs i følgende år

2002	kr.	5.000
2003	kr.	5.000
2004	kr.	5.000
2006	kr.	5.000
2007	kr.	5.000
2008	kr.	10.000
2009	kr.	10.000
2010	kr.	10.000
2011	kr.	10.000
2012	kr.	10.000

Retsstridig afvisning på ansøgning om statsborgerskab

Afvisning fremsendt d. 27. september 2010	kr.	10.000
Afvisning fremsendt d. 13. oktober 2010	kr.	10.000
I alt	kr.	<u>95.000</u>

Mariam Daouds krav på erstatning og tortgodtgørelse udgør 96.000 kr.

Mariam Daoud har for landsretten forklaret blandt andet, at hun er født i 1996 i Helsingborg. Hendes forældre boede i Danmark, men var på et kort besøg i Sverige. Det var derfor tilfældigt, at hun blev født i Sverige. Hun går i gymnasiet i Espergærde.

Hun søgte om statsborgerskab i august 2010, hvilket hun fik afslag på ved breve af 27. september 2010 og 13. oktober 2010 fra Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration med henvisning til, at hendes mor kunne søge om dansk statsborgerskab, og at hun ikke var født i Danmark. Hun fik dansk indfødsret i juni 2013.

Hendes familie rejste typisk på ferie til Libanon en måned hver sommer, hvor hun ikke kunne rejse med. Hendes søskende havde dansk statsborgerskab, og hendes mor havde et libanesisk pas. Det var svært at få visum til hende, da hun alene havde et fremmedpas. De

forsøgte at få et visum, men det var meget vanskeligt. Hun har otte søskende. Flere af hendes ældre søskende havde gennemført indfødsretsprøven, og hendes ene bror, der er født i Danmark, havde fået dansk indfødsret på det grundlag.

Da hun var 14 år, blev hendes mormor alvorlig syg, og hendes mor og søskende rejste ned for at besøge hende i Libanon. Hun kunne ikke rejse med, da hun ikke havde noget dansk pas. Hendes mormor døde kort tid efter, og hun fik ikke mulighed for at tage afsked med hende.

Hendes sag blev omtalt i pressen. Hun blev blandt andet interviewet på TV Lorry. De talte meget om hendes sag i samfundsfagstimerne i skolen, herunder at hun ikke vidste, om hun nogensinde fik valget. Hun følte det problematisk, at hun ikke havde udsigt til at kunne få valget. Det er hendes opfattelse, at det var på grund af opmærksomheden i pressen, at hun fik dansk indfødsret.

5. Vidneforklaringer

Der er afgivet vidneforklaringer af Fathi El-Abed, Kim Lunding, Christian Lützen, Karsten Dybvad, Birgitte Borker Alberg, Dorit Hørlyck, Christian Werring Clem, Claes Nilas, Ditte Novella Rasmussen, Lene Nielsen og Pia Birgitte Hyldbo.

Fathi El-Abed har forklaret blandt andet, at han er opvokset i en flygtningelejr i Libanon. Han kom til Danmark i 1987 som 19-årig. Han har sit eget firma, der importerer vin. Herudover arbejder han som sikkerhedskonsulent for Udenrigsministeriet. Han har været formand for Statsborgerforeningen de sidste 10 år. Der er omkring 20.000 palæstinensere i Danmark.

Han fik i starten af 2009 gennem samtaler med Eva Ersbøll fra Institut for Menneskerettigheder kendskab til, at sagerne ikke blev behandlet i overensstemmelse med FN's konvention fra 1961 om begrænsning af statsløshed og FN's konvention fra 1989 om barnets rettigheder. Inden da havde han ikke haft overblik over antallet af statsløse palæstinensere, der havde fået afslag på dansk statsborgerskab. Det gik hurtigt op for ham, at stillingtagen til de problemstillinger, som sagen rejste, indebar krav om indsigt i lovgivningsmæssige og politiske spørgsmål. Der var derfor et åbenbart behov for, at de unge statsløse palæstinensere

sere i Danmark kunne organisere sig med henblik på at varetage deres interesser både over for offentligheden og over for staten. De stiftede derfor Statsborgerforeningen.

Han drøftede også problemstillingen med Hanne Agersnap fra SF. Det var inden, pressen begyndte at skrive om sagen. Han kunne over for hende bekræfte, at han kendte til flere personer, der ikke var blevet vejledt om deres ret til at få statsborgerskab efter de mere lempelige regler, der følger af konventionerne.

Mange af de unge statsløse palæstinensere havde ikke kendt til andet end at vokse op i Danmark. Typisk havde deres forældre heller ikke dansk statsborgerskab. De havde ikke indsigt i deres rettigheder, men det er hans indtryk, at der var et udbredt ønske om at blive danske statsborgere. Han vil tro, at stigningen i antallet af ansøgninger om statsborgerskab fra de statsløse palæstinensere hang sammen med omtalen i pressen. Han var før drøftelserne med Eva Ersbøll hverken bekendt med 1961-konventionen eller konventionen om barnets rettigheder. Når han ikke kendte til konventionerne, vil han ikke tro, at der var mange andre i det palæstinensiske miljø, der var bekendt med dem.

Kim Lunding har forklaret blandt andet, at han fra august 2006 var afdelingschef i Udlændingeforvaltningen i Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, hvilken stilling han bestred, frem til ministeriet blev nedlagt i 2011. I september eller oktober 2011 blev Udlændingeforvaltningen overført til Justitsministeriet, hvor han gjorde tjeneste indtil udgangen af 2015. Derefter indgik han aftale om at flytte tjenestested til Udlændingestyrelsen, hvor han i dag er kommitteret og tilknyttet Center for Asyl. Der blev ikke indledt en tjenestemandssag mod ham i anledning af Statsløsekommissionens beretning.

Han kan fortsat henholde sig til det, der er anført i udtalelse af 18. marts 2015 og supplerende udtalelse af 9. april 2015 udarbejdet på hans vegne af advokat Nicolai Westergaard i forbindelse med, at Statsløsekommissionen da havde fremsendt udkast til redegørelse. Således fastholder han, at Dorit Hørlycks bemærkning om hans holdning til konventionerne og deres fortolkning i en mail af 15. februar 2011 ikke er korrekt, hvilket Dorit Hørlyck også erkendte i forbindelse med sin forklaring for kommissionen. Han er fortsat uenig i den kritik, der rejses mod ham i Statsløsekommissionens beretning.

Det var først i april 2008, at han blev bekendt med problemstillingen om fortolkning af FN's konvention fra 1961 om begrænsning af statsløshed og FN's konvention fra 1989 om

barnets rettigheder. Det var kontorchefen, Dorit Hørlyck, og souschefen, Nanna Fischer, i Indfødsretskontoret, der forelagde sagen for ham. Kontoret var sekretariat for Indfødsretsudvalget, og det var cheferne i kontoret, der besad ekspertisen på området. Generelle sager om indfødsret blev nævnt for ministeren, mens de konkrete sager af kontoret blev forelagt for Indfødsretsudvalget.

Han var bekendt med de to konventioner, men han havde ikke fået forelagt sager inden for konventionernes område tidligere end i april 2008. Da han fik nævnt sagen i april 2008, var han på et helt overordnet niveau bekendt med, at statsløse født i Danmark havde en bedre retsstilling end andre, der søgte om indfødsret i Danmark.

I forbindelse med at kontorchefen og souschefen forelagde sagen for ham, var de enige om, at der var noget galt. De var også enige om, at de skulle få rettet op på fejlene og entydigt fastlægge, hvad der kunne stilles af krav. Det var hans indtryk, at det drejede sig om få sager. De drøftede ikke en initiativpligt til vejledning over for de statsløse.

Indfødsretscirkulæret er en politisk aftale indgået af Folketingets partier. Ved sagsbehandlingen skulle man iagttage god forvaltningsskik.

Han kan ikke erindre, om der i marts 2008 var en vejledning til medarbejderne i kontoret om behandling af sager vedrørende statsløse. Ligeledes er han ikke bekendt med, om ledelsen havde modtaget en forespørgsel fra medarbejdere om udarbejdelse af en sådan vejledning, eller om det på ledelsesniveau blev drøftet, om der skulle udarbejdes en vejledning om statsløses rettigheder.

Ministeriet var i foråret 2008 ved at finde sine ben med hensyn til vejledningspligt på de elektroniske medier. I takt med at borgerne benyttede internettet mere og mere, fik de løbende udarbejdet vejledninger på de forskellige sagsområder. Der var kommet udtalelser fra Ombudsmanden, hvorefter vejledningspligten rakte videre, end de umiddelbart havde forestillet sig. De overvejede ikke i april 2008 at udarbejde en vejledning om de statsløses rettigheder efter konventionen. Deres fokus var på det tidspunkt på at få rettet op på de fejl, der var sket i sagsbehandlingen. Han kan i bagklogskabens lys se, at det ville have været hensigtsmæssigt at udarbejde og offentliggøre en vejledning på hjemmesiden tidligere, end de gjorde.

Vedrørende Dorit Hørlycks udtalelse i mail af 27. januar 2011 om, at det ikke var politisk "comme il faut" at reklamere for de regler, der fulgte af konventionerne, kan han ikke genkende den holdning.

Om mailkorrespondancen med Christian Lützen den 22. oktober 2009 oplyste han, at ministeriet da netop havde modtaget en undersøgelse, der viste, at der var udbredt kriminalitet blandt palæstinenserne i Danmark. Hans udtalelse om, at man burde ophæve de internationale forpligtelser i relation til palæstinenserne, var foranlediget af den undersøgelse. De arbejdede i døgndrift, og hans udtalelser skal ses på den baggrund sammenholdt med tidspunktet for mailkorrespondancen, der fandt sted omkring kl. 22. Det var en løsreven bemærkning og ikke noget, som de drøftede med ministeren, Birthe Rønn Hornbech. Der var efter hans opfattelse ikke det område på udlændingområdet, som ikke var ømtåleligt. Alt var politisk sprængstof.

I relation til den kritik, der rejses i Statsløsekommissionens beretning om, at han burde have sørget for, at der ikke gik næsten fire måneder, fra han blev orienteret, indtil ministeren i august 2008 blev orienteret, bemærkede han, at han er uenig i kritikken. Da han fik forelagt sagen i april 2008, havde kontoret forestillet sig at gå i Indfødsretsudvalget og redegøre for, at der var sket fejlbehandling. Henset til sagens karakter resolverede han imidlertid, at det var nødvendigt at forelægge sagen for ministeren, idet ministeren øjeblikkeligt ville blive kaldt i samråd, når det kom frem, at der var sket fejlbehandling af sagerne. Han bad kontoret udarbejde et mavebælte, hvilket forelå i juli 2008. Han havde nogle rettelser og bemærkninger, der skulle indarbejdes, inden det kunne forelægges for ministeren. På grund af ferien blev mavebæltet først forelagt ministeren i august 2008. Deres plan var at forelægge mavebæltet for ministeren, få ændret praksis og få forelagt sagerne for Indfødsretsudvalget inden lukkedagen for lovforslag, der var i oktober 2008, idet det ikke var muligt at nå det inden lukkedagen for lovforslag i august 2008. Da de skulle være sikre i den rådgivning, som de gav til ministeren, er han uenig i kritikken af, at de fire måneders sagsbehandling var for lang tid.

Med hensyn til den kritik, der rejses mod ham for ikke at have sikret sig, at der blev iværksat tiltag i forhold til de allerede modtagne sager, forklarede han, at han forsøgte at sikre sig, at allerede modtagne sager blev behandlet i overensstemmelse med konventionerne. Efter hans opfattelse var det imidlertid nødvendigt, at mavebæltet blev forelagt for ministeren, førend sagerne med den ændrede praksis blev forelagt Indfødsretsudvalget. Han har

ingen erindring om de konkrete sager. Det er korrekt, at der gik nogen tid, men det er hans opfattelse, at de behandlede sagerne så hurtigt, som det var muligt.

Det var hans vurdering, at de i første omgang måtte acceptere, at ministeren ønskede at undersøge de andre nordiske landes fortolkning af konventionerne, uagtet at han mente, at retsstillingen var klar. Det er ikke hans opfattelse, at ministeren kunne være i tvivl om retsstillingen på området. Han mente, at de havde skåret det ud i pap for ministeren og havde rådgivet ministeren fuldt tilstrækkeligt. Han mener ikke, at han kunne have gjort mere. Det er således hans opfattelse, at hans rådgivningsforpligtelse var opfyldt ved mavebælterne.

Da han kom tilbage fra ferie, orienterede kontorchefen ham om, at ministeren havde oversiddet deres advarsel. Det var meningen, at sagerne skulle stilles i bero, således at de kunne behandle sagerne korrekt, når ministeren havde besindet sig.

Han opfattede sagen som stærkt problematisk.

Da ministeren grundet sygdom måtte melde fra til det nordiske ministermøde i juni 2009, deltog kontorchefen på vegne af ministeren. De øvrige nordiske ministre var ikke bekendt med problemstillingen, og kontorchefen var meget frustreret efter ministermødet.

Christian Lützen har forklaret blandt andet, at han i 2000 blev ansat som fuldmægtig i Det Internationale Kontor i Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, hvor han beskæftigede sig med forberedelse af rådsmøder, sager om udsendelse af afviste asylansøgere og terrorbekæmpelse. Han beskæftigede sig ikke med sager om indfødsret.

Den 1. september 2005 blev han udnævnt til ministersekretær i ministeriet. Som ministersekretær tog han sig af alle pressehenvendelser. Det var ikke en del af hans arbejdsopgaver som ministersekretær at rådgive om konkrete sager. I 2009 blev han udnævnt til kontorchef for ledelsessekretariatet.

Han havde hverken som fuldmægtig eller som ministersekretær arbejdet med vejledning af borgerne på ministeriets hjemmeside. Det var fagkontorerne, der udarbejdede vejledningerne på hjemmesiden www.nyidanmark.dk. Som han husker det, var hjemmesiden etableret, da Birthe Rønn Hornbech tiltrådte som minister.

Han fik først kendskab til FN's konvention fra 1961 om begrænsning af statsløshed og FN's konvention fra 1989 om barnets rettigheder i januar 2011.

Han kan ikke huske, hvornår berostillelse af de konkrete sager første gang blev drøftet, men han vil mene, at det var i starten af 2009. Som han husker det, var han ikke til stede på andre møder, hvor spørgsmålet om berostillelse blev drøftet. På mødet gjorde han sig ikke tanker om, at berostillelse kunne være retsstridigt.

Foreholdt sin forklaring til Statsløsekommissionen, beretningen, bind 8, side 2605, 2. afsnit, hvorefter han skulle have forklaret: "Han kan huske, at der var en drøftelse af mere generel karakter om berostillelse, og at der indgik de vendinger, der var omkring ombudsmanden og Metock.", kan han ikke huske, hvilke vendinger der blev brugt.

Som han husker det, var baggrunden for, at mavebæltet af 20. februar 2009 blev skåret til, deres aftale om, at fortolkning af konventionerne skulle drøftes på det nordiske ministermøde. Det blev vurderet, at man ikke skulle gentage det, der var redegjort for i de tidligere mavebælter fra august 2008 og januar 2009.

Foreholdt sin forklaring til Statsløsekommissionen, beretningen, bind 8, side 2640, 3. afsnit, hvorefter han skulle have forklaret: "Sætningen var ikke i overensstemmelse med de instrukser, han havde givet videre.", forklarede han, at som ministersekretær var det alene hans funktion at give andres instrukser videre.

Han var bekendt med, at konsekvensen af at behandle sagerne efter de i februar 2009 gældende retningslinjer var, at nogle af ansøgerne ville få et afslag.

Karsten Dybvad har forklaret blandt andet, at han var departementschef i Statsministeriet i perioden fra den 1. september 2005 til oktober 2010.

Som han husker det, blev dommen i Metock-sagen afsagt umiddelbart før, at der blev taget hul på det politiske efterår i 2008. Det var klart, at dommen skulle efterleves. Men det skulle håndteres således, at det ikke hindrede det videre politiske arbejde. Udlændingeområdet var et vigtigt område. Dommen i Metock-sagen kom ikke til at skygge for det politiske arbejde, da det lykkedes regeringen at indgå en aftale med Dansk Folkeparti. Der var

en tid lang usikkerhed om, hvorvidt dommen ville underminere aftalerne på udlændingeområdet.

Første gang han hørte om sagen om fortolkning af FN's konvention fra 1961 om begrænsning af statsløshed og FN's konvention fra 1989 om barnets rettigheder fra Claes Nilas var i efteråret 2009. Claes Nilas havde i tilknytning til et andet møde anmodet om, at der blev afsat tid til, at de kunne drøfte problemstillingen, herunder spørgsmålet om orientering af Folketinget. Claes Nilas oplyste, at man ikke havde været opmærksom på konventionerne, og at man ville justere sin praksis, således at der var flere, der ville få indfødsret. Der blev også redegjort for, at ministeriet havde drøftet fortolkningen af konventionerne med myndighederne i de andre nordiske lande. Som han husker det, blev det nævnt, at man i ministeriet havde været opmærksom på problemstillingen i et års tid. Det, som han skulle tage stilling til, var, om det var klogt at orientere Folketinget, hvilket han anbefalede.

Han deltog ikke i drøftelser om den konkrete sagsbehandling, herunder hvordan man ville håndtere de sager, hvor der på ukorrekt grundlag var givet afslag på indfødsret. Spørgsmålet om legalitetsproblemer blev ikke nævnt. Idet de drøftede spørgsmålet om orientering af Folketinget, var problemstillingen efter hans opfattelse klar og færdigbehandlet. Claes Nilas afviste på hans forespørgsel, at der var behov for at forelægge sagen for Justitsministeriet. Han havde ikke grund til at tro, at det forløb, der havde været i ministeriet, ikke var et sagligt og fornuftigt forløb.

Det var hans holdning, at man lige så godt kunne orientere Folketinget om problemstillingen "up front". Han opfordrede derfor Claes Nilas til at overbevise sin minister om, at de skulle orientere Folketinget. Han havde en forventning om, at Claes Nilas ville vende tilbage, hvis der ikke skete orientering af Folketinget. Han tænkte derfor ikke mere over sagen, da Claes Nilas ikke vendte tilbage.

Når han i sin forklaring over for Statsløsekommissionen brugte udtrykket "sin afslutning", mente han, at ministeriet havde undersøgt regelgrundlaget og de øvrige nordiske landes praksis, og at der derved var foretaget en tilbundsående undersøgelse. Det indgik ikke i hans overvejelser, om der var foregået en ulovlig sagsbehandling.

Han kan ikke huske, hvor hurtigt efter mødet med Claes Nilas at han orienterede statsministeren, men det var meget hurtigt efter mødet.

Birgitte Borker Alberg har forklaret blandt andet, at der var planlagt en oplæringsperiode, da hun som fuldmægtig startede i Indfødsretskontoret. I starten af oplæringsperioden var hun tilknyttet fuldmægtig Trine Priess Sørensen, som hun kunne gå til, hvis hun havde juridiske spørgsmål. I oktober 2007 blev hun udnævnt til teamleder i Indfødsretskontoret. Som teamleder havde hun underskriftskompetence i visse sagstyper. De var fire jurister tilknyttet teamet, der behandlede ansøgninger om dansk statsborgerskab. Der var som udgangspunkt kun én sagsbehandler pr. sag.

I februar 2008 skrev hun et referat fra et juristmøde, hvor det væsentligste efter hende opfattelse var, at de fremover forlods skulle behandle sagerne om herboende statsløse sammen med sagerne om forældreløse børn. Som hun husker det, var begrundelsen, at de statsløse kunne opnå statsborgerskab på et lempeligere grundlag.

Det fulgte af cirkulæret om naturalisation, at statsløse børn født i Danmark ikke skulle opfylde andre krav for at opnå indfødsret end, at de havde boet her i et vist antal år og ikke måtte være straffet for nærmere angiven alvorlig kriminalitet, hvilket hun også inden februar 2008 var bekendt med.

Foreholdt afslag dateret den 12. oktober 2009 til Abdullah Chehade forklarede hun, at de havde fået instruks om, at ansøgere omfattet af FN's konvention fra 1961 om begrænsning af statsløshed skulle opfylde de almindelige krav, der var gældende for ansøgere om dansk statsborgerskab, som ikke var omfattet af konventionen.

I perioden mellem februar 2008 og oktober 2009 blev der udstukket forskellige retningslinjer for, hvilke krav der kunne stilles til de statsløse personer for at opnå dansk statsborgerskab. Hun var klar over, at der var igangværende undersøgelser og forskellige meldinger om, hvilke krav de skulle stille til ansøgerne. Havde hun været af den opfattelse, at afgørelsen var i strid med FN's konvention fra 1961 om begrænsning af statsløshed, havde hun ikke truffet den.

Det var i januar 2010, at der efter hendes opfattelse kom en endelig afklaring af, at man ikke kunne stille de yderligere krav til herboende statsløse personer. De genoptog på den baggrund sager, hvor de uberettiget havde givet afslag. Hun var ikke opmærksom på, at der blev givet uretmæssige afslag i 2010.

I marts 2011 sendte de breve ud til de statsløse personer, der var født i Danmark, og som uberettiget havde fået afslag på statsborgerskab. Det må derfor have været muligt på daværende tidspunkt elektronisk at identificere de pågældende sager.

Dorit Hørlyck har forklaret blandt andet, at hun tiltrådte som kontorchef i Indfødsretskontoret i september 2004. Der var i kontoret udarbejdet vejledninger om alle sagstyper.

I perioden fra september 2004 til februar 2008 var der næsten ingen ansøgninger, der skulle behandles efter konventionerne. Hun er overbevist om, at sagerne i den periode blev behandlet i overensstemmelse med konventionerne.

I februar 2008 kom hendes daværende souschef, Nanna Fischer, ind på hendes kontor og forelagde nogle sager, hvor der var truffet forkerte afgørelser over for statsløse. De undersøgte det nærmere og fandt ud af, at der var givet syv forkerte afslag. De udarbejdede et mavebælte til Kim Lunding i april 2008. De blev enige om, at problemstillingen skulle forelægges ministeren, hvilket skete i august 2008. De indstillede, at de med det samme skulle ændre deres praksis.

De fik at vide, at det var resolveret, at sagerne skulle behandles efter de hidtidige retningslinjer. I kontoret blev der udarbejdet en liste over de sager, der blev behandlet efter de hidtidige retningslinjer, således at det var nemt at finde de pågældende sager igen. Da de skulle undersøge, hvorledes de andre nordiske lande fortolkede konventionerne, fandt hun det ikke problematisk, at sagerne i den periode skulle behandles efter de hidtil gældende retningslinjer, uagtet at det var kontorets opfattelse, at der ikke var i tvivl om, hvorledes konventionerne skulle fortolkes.

Hvis det havde været op til hende, havde de fra februar 2008 behandlet sagerne i overensstemmelse med konventionerne. Ministeren havde besluttet, at spørgsmålet skulle undersøges nærmere. Det var derfor ikke muligt for hende at træffe en beslutning om, at sagerne fra det tidspunkt skulle behandles anderledes end hidtil. Hver gang de lagde et mavebælte op til ministeren, havde de indstillet, at sagerne skulle behandles efter konventionerne. Det var ministerens beslutning, at de skulle undersøge de andre nordiske landes praksis og fortolkning af konventionerne. Det fremgår af mavebælterne, hvad der blev indstillet, og hvad ministeren resolverede. Det var ministerens resolution, der blev ført ud i livet.

Det er fortsat hendes opfattelse, at der ikke var nogen tvivl om, hvordan konventionerne skulle forstås. Alligevel blev det besluttet, at rækkevidden af konventionerne skulle undersøges nærmere.

Hun skrev bemærkningen i e-mail af 27. januar 2011 om, at det ikke var politisk come il faut at reklamere for regler om statsløses rettigheder, i forbindelse med deres drøftelser om, hvorfor der ikke tidligere var blevet udarbejdet en vejledning om statsløses rettigheder på ministeriets hjemmeside. Det var hendes opfattelse, at det i 2010 af hendes overordnede blev besluttet, at det kunne vente lidt med at udarbejde en sådan vejledning.

Christian Werring Clem har forklaret blandt andet, at han blev ansat som fuldmægtig i Indfødsretskontoret den 1. november 2007, hvor han bortset fra nogle måneder i 2011 har arbejdet siden.

Der er fortsat praksis i kontoret, at der altid er to sagsbehandlere på en sag. I september 2008 blev det besluttet at sætte nogle af sagerne i bero, men det var først for alvor i februar 2009, at de blev opmærksomme på, hvilke krav der kunne stilles efter FN's konvention fra 1989 om barnets rettigheder. Han var på det tidspunkt ikke opmærksom på FN's konvention fra 1961 om begrænsning af statsløshed. De fik på et kontormøde af deres kontorchef besked om, at ministeren havde resolveret, at de skulle behandle sagerne efter de hidtidige retningslinjer, mens fortolkningen af konventionerne blev nærmere undersøgt. Han var ikke tæt på ledelsen og kan ikke udtale sig nærmere om denne beslutning.

Det er hans opfattelse, at man i regeringen på daværende tidspunkt var varsom med at træde sit parlamentariske grundlag over tæerne.

Claes Nilas har forklaret blandt andet, at han fratrådte som departementschef i Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration den 3. oktober 2011 i forbindelse med, at ministeriet blev nedlagt. Derefter var han departementschef i Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter indtil 2015. Efter afgivelsen af Statsløsekommissionens beretning blev der efter forhandling med staten om hans fremtidige ansættelsesvilkår indgået en aftale, hvorefter han tiltrådte som kommitteret i Styrelsen for Integration og International Rekruttering.

Ministeren foretrak, at de chefer, der var ansvarlige for fagområdet, deltog, når der blev nævnt sager eller problemstillinger for ministeren.

Det er hans opfattelse, at den rådgivning, som han ydede til ministeren var i overensstemmelse med gældende ret. Han godkendte indstillingen i mavebæltet af 23. januar 2009, der blev lagt til ministeren, og rådgav ministeren om indholdet af indstillingen og de bagved liggende dokumenter.

De indstillede, at der ikke blev stillet andre betingelser end dem, der fulgte af konventionerne for at tildele statsborgerskab til de statsløse. Han var enig i de juridiske overvejelser, der fremgik af mavebæltet. De holdt derefter to møder med ministeren. På det første møde stillede ministeren spørgsmål til afdelingschefen om, hvilke sagsskridt der var iværksat, ligesom ministeren stillede spørgsmål til de andre nordiske landes praksis, idet bl.a. Norge stillede supplerende krav. Ministeren besluttede, at hun selv ville spørge sine nordiske ministre på ministermødet i juni 2009.

De afholdt efterfølgende et opfølgende møde med ministeren, da de af kontorchefen havde fået at vide, at der lå nogle sager, som kontorchefen gerne ville have afgjort. Hans holdning var, at sagerne burde udsættes på afklaring af de forhold, som ministeren ønskede at undersøge. Han mente, at det var det juridisk rigtige at gøre. De drøftede denne mulighed, muligheden for at administrere efter den hidtidige praksis og den tredje mulighed, som var at tildele statsborgerskab uden at stille supplerende betingelser. De havde en grundig og saglig drøftelse, hvorefter ministeren besluttede, at sagerne skulle behandles efter de hidtil gældende retningslinjer. De nævnte over for ministeren, at det ville medføre, at nogle statsløse fik afslag. De nævnte også, at hvis undersøgelsen af de andre nordiske landes praksis viste, at der ikke kunne stilles yderligere krav efter konventionerne, så ville det indebære, at nogle sager skulle genoptages og omgøres. De aftalte, at sagerne skulle noteres på en sådan måde, at det var muligt at finde dem frem med henblik på eventuel genoptagelse. Det stod fuldstændigt klart for alle mødedeltagerne, at beslutningen kunne indebære, at der blev truffet urigtige afgørelser.

Han opfattede de efterfølgende mavebælter som eksekvering af mavebæltet af 23. januar 2009 og de efterfølgende to møder. Han gjorde det klart, at det var hans opfattelse, at sagerne burde udsættes, indtil der forelå en juridisk afklaring af, hvilke krav der kunne stilles efter konventionerne. Det var hans indtryk, at ministerens beslutning var udtryk for, at hun

var nervøs for kritik fra ombudsmanden, hvis de lod sagerne ligge uekspederet, mens man afventede udfaldet af de af ministeren ønskede undersøgelser.

Det fremstod ret tydeligt, at den person, der havde udarbejdet mavebælterne, ikke havde deltaget i møderne med ministeren, og mavebælterne reflekterede ikke drøftelserne på de afholdte møder. I sagsfremstillingen i udkastet til mavebæltet fra den 16. februar 2009 havde Indfødsretskontoret således på en række punkter gentaget sagsfremstillingen fra de tidligere mavebælter. Da disse afsnit fremgik af de tidligere mavebælter, fjernede han afsnittene. Han mente, at mavebælterne skulle fremstå skarpere, således at det fremgik, at ministeren havde resolveret, at de nordiske forhold skulle undersøges, og at sagerne skulle behandles efter de hidtidige retningslinjer. Der blev ikke brugt ordet advarsel i mavebælterne.

Det er hans opfattelse, at ministeren var fuldt oplyst om retsgrundlaget og de juridiske ”udfaldsmuligheder”. Under mødet gjorde han ministeren opmærksom på, at hvis undersøgelserne af de andre nordiske landes praksis viste, at der ikke var grundlag for at stille yderligere krav efter konventionerne, ville det medføre, at der var truffet forkerte afgørelser.

Det var først i januar 2009, at han blev gjort bekendt med, at der faktisk var nogle konkrete afgørelser. Det skal holdes op mod, at indfødsretssager generelt har et langt sagsbehandlingsforløb, da der er mange sager, og da der typisk skal indhentes udtalelser fra en række myndigheder. En sagsbehandlingstid på 16-20 måneder var ikke usædvanlig. Det lå ham meget på sinde, at de administrerede i overensstemmelse med god forvaltningsskik. De gennemførte flere projekter med henblik på at optimere sagsbehandlingen. Det var sagligt og relevant at foretage en række høringer af andre lande og myndigheder i indfødsretssagerne, og det medførte en lang sagsbehandlingstid.

Han hørte først om sagen igen i november 2009. Da han fik sagen forelagt igen, tænkte han, at der var gået lang med at undersøge de andre nordiske landes praksis. Det var imidlertid først ved udarbejdelse af redegørelsen af 7. marts 2011, at han kom til den konklusion, at det havde været en fejlvurdering, da de udsatte sagerne på undersøgelse af de andre nordiske landes praksis.

Det var også i november 2009, at han kontaktede Karsten Dybvad. Som han husker det, holdt han over nogle dage flere møder med ministeren, hvor kun han og ministeren deltog.

Han var bekymret over ministerens påtegning om, at sagen skulle undersøges nærmere, herunder ved forelæggelse for Justitsministeriet. Det var hans opfattelse, at nu havde de foretaget de undersøgelser, som ministeren havde bedt om, og der forelå ikke nye afgørende oplysninger. Derfor var der ikke længere nogen grund til ikke at ekspedere sagerne. Der skete ofte det, at ministeren af saglige grunde ønskede at foretage supplerende undersøgelser, men der var ingen grunde til at forlænge sagsbehandlingen i disse sager yderligere. De havde en god drøftelse, og det var hans indtryk, at ministeren var enig i, at der ikke skulle foretages flere sagsskridt. Det var i den forbindelse og i forlængelse af mavebæltet af 12. november 2009, at han besluttede at kontakte Karsten Dybvad. Baggrunden for, at han kontaktede Karsten Dybvad, var hans drøftelser med ministeren om, hvorvidt og hvordan Folketinget skulle orienteres. Det var ministerens holdning, at Folketinget ville blive orienteret i forbindelse med forelæggelse af de konkrete sager om indfødsret for Indfødsretsudvalget, mens det var hans opfattelse, at der skulle udarbejdes en redegørelse for konventionssagen, som skulle forelægges Folketinget.

I forbindelse med at han var i Statsministeriet i anden anledning, bad han om et kort møde med Karsten Dybvad. Han redegjorde for konventionssagen, samt at der var nogle konkrete sager, der afventede. Han nævnte, at der ikke var kommet nyt frem i forbindelse med deres undersøgelser, og at sagerne nu skulle ekspederes. Det var således ikke de materielle spørgsmål, som han forelagde for Karsten Dybvad. Han oplyste, at han og ministeren var uenige om, hvordan sagen skulle forelægges for Folketinget. Karsten Dybvad spurgte, om de havde forelagt sagen for Justitsministeriet, og han redegjorde for, hvorfor han ikke fandt det nødvendigt. Det, han ønskede, var et godt råd om, hvordan de skulle håndtere orientering af Folketinget. Deres samtale varede nok højst 20 minutter. Han kan ikke huske, om de drøftede, om den ændrede praksis skulle omfatte allerede afgjorte sager.

Han og ministeren var i november 2009 enige om, at der var behov for at justere praksis, således at der ikke skulle stilles yderligere betingelser end dem, der fremgik af konventionerne. De meldte tilbage til Udlændingseksamen, at der fremover ikke skulle stilles yderligere betingelser, og at der skulle ske genoptagelse af de sager, der var behandlet efter de gamle retningslinjer.

Hvorledes fuldmægtigene i Indfødsretskontoret blev undervist i retsgrundlaget, var han ikke bekendt med. Som departementschef fik han ikke nævnt de konkrete sager om indfødsret.

Der var et løbende samarbejde mellem kommunikationsenheden og fagkontorerne om, hvilke informationer der skulle lægges ud på hjemmesiden www.nyidanmark.dk. Han har aldrig været inddraget i de overvejelser, men gik ud fra, at fagkontorerne sørgede for, at de nødvendige oplysninger fremgik af hjemmesiden. Deres redegørelse af 7. marts 2011 havde et helt andet fokus.

Han er ikke bekendt med, om at man kunne foretage udskrift fra CVR-registeret og derved konstatere antallet af statsløse i Danmark.

Han var opmærksom på pligten til at orientere Folketinget. Han mener ikke, at de holdninger, der gives udtryk for i avisartiklerne nævnt i Statsløsekommissionens beretning, bind 5, side 1493, påvirkede sagsbehandlingen i ministeriet.

Ditte Novella Rasmussen har forklaret blandt andet, at hun var fuldmægtig i Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration fra den 1. april 2008 frem til januar 2010. I forbindelse med sin tiltræden fik hun ikke nogen oplæring i FN's konvention fra 1961 om begrænsning af statsløshed eller i FN's konvention fra 1989 om barnets rettigheder, ligesom hun ikke senere fik nogen efteruddannelse herom. Det var et meget lille sagsområde i kontorets sagsportefølje. Problemstillingen om fortolkning af konventionerne blev nævnt på nogle kontormøder, hvor det blev meddelt, at der ville blive taget stilling på ledelsesniveau.

Det er meget få sager om statsløse, som hun har behandlet. De havde den praksis, at når man fik forelagt en ansøgning fra en statsløs, skulle man rette henvendelse til teamlederen. I foråret 2009 fik de instruks om, at de skulle behandle ansøgninger om statsløse efter de almindelige retningslinjer om indfødsret. Forevist afgørelse af 12. oktober 2009 vedrørende Jesmin Majed Abou Soweid forklarede hun, at hun på baggrund af instruksens havde behandlet sagen efter de almindelige regler om indfødsret. Hun havde modtaget en indstilling fra sagsbehandleren, som hun gennemgik sammen med den på sagen udfyldte tjekliste. Der blev i forbindelse med sagsbehandlingen trukket en udskrift fra CVR-registeret, hvoraf blandt andet fremgik, hvor den pågældende var født, og hvilket statsborgerskab pågældende havde. Man kunne ikke fæste 100 procent lid til udskrifterne, men generelt kunne man se, om den pågældende var født i Danmark og var statsløs.

Hun var ikke involveret i opdatering af ministeriets hjemmeside og erindrer ikke, om der på hjemmesiden var en vejledning om statsløses rettigheder.

På kontormøderne gik de ikke i dybden med fortolkning af konventionerne. Hun undersøgte ikke selv konventionsteksterne. Kort inden hun gik på barsel, nok i slutningen af november 2009, fik de instruks om, at sagerne skulle behandles i overensstemmelse med de krav, der fulgte af konventionerne. Det blev taget op på et kontormøde, og der blev skrevet ud til sagsbehandlerne.

Der var generelt dårlig videndeling i kontoret. Da der dengang var en sagsbehandlingstid på op til to år, var der i Indfødsretskontoret fokus på at få nedsat sagsbehandlingstiden.

Lene Nielsen har forklaret blandt andet, at hun startede som fuldmægtig i Indfødsretskontoret i marts 2006. Som led i oplæringen fik man udleveret et notat om lov om dansk indfødsret. Som hun husker det, stod der ikke noget om FN's konvention fra 1961 om begrænsning af statsløshed i notatet. FN's konvention fra 1989 om barnets rettigheder var reguleret i cirkulærets § 17. Efter at have fulgt en sagsbehandler i en uge, blev hun overrefterent på sagerne.

Forevist afgørelser af 10. marts 2009 og 27. maj 2009 forklarede hun, at sagsbehandleren angivet med initialer på afgørelserne enten var en kontorfuldmægtig eller en juridisk fuldmægtig, der havde forberedt sagen og lagt den til hende med en indstilling. Afgørelserne er truffet på et tidspunkt, hvor de var bekendt med de igangværende undersøgelser om fortolkning af konventionerne, men hvor de med kontorchefens viden traf afgørelserne efter de hidtil gældende kriterier. Der kom mange forskellige udmeldinger på kontormøderne med hensyn til, hvilke betingelser der kunne stilles.

Sagerne omfattet af FN's konvention fra 1989 om barnets rettigheder blev stillet i bero i 2008. Det var på et tidligere tidspunkt end berostillelsen af sagerne omfattet af FN's konvention fra 1961 om begrænsning af statsløshed. Disse sager blev lagt til hende i september 2008 med henblik på berostillelse. Sagerne blev lagt i tre bunker. Den første bunke vedrørte sager, hvor ansøgeren var under 18 år på tidspunktet for den kommende lovs vedtagelse. Den anden bunke omfattede sager, hvor ansøgerne var mellem 18 og 21 år. I den tredje bunke lå ansøgninger fra de ansøgere, der var under 18 år på tidspunktet, hvor de søgte, men som nåede at blive 18 år, inden de havde taget stilling til ansøgningen.

I løbet af 2007 udarbejdede hun kontorets sagsbehandlermanual. Uanset at betingelserne for tildeling af statsborgerskab til de statsløse mindreårige, der var født i Danmark, var korrekt gengivet i visdomsfanerne, kom det til at stå forkert i sagsbehandlermanualen. Hun kan ikke huske, hvordan det kom til at stå forkert. Manualen blev godkendt af Dorit Hørlyck.

Pia Birgitte Hyldbø har forklaret blandt andet, at hun fortsat er ansat i Indfødsretskontoret, hvor hun startede som assistent i 1997 og senere blev sagsbehandler på indfødsretssagerne. Som led i sagsbehandlingen undersøger hun, om alle betingelserne for tildeling af indfødsret er opfyldt. Det er en fuldmægtig, der sorterer sagerne efter sagskategori, inden de lægges til journalen. Hun udarbejder en indstilling til juristen om, hvorvidt der skal gives afslag eller ske tildeling af statsborgerskab.

Hun er ikke bekendt med, at man ændrede praksis vedrørende sager om statsløse i 2008. Forevist afgørelse af 12. oktober 2009 til Jesmin Majed Abou Soweid forklarede hun, at hun havde udarbejdet udkast til afgørelsen i overensstemmelse med de retningslinjer, som hun havde fået at vide, var gældende på tidspunktet.

6. Retsgrundlaget

Af grundlovens § 44, stk. 1, fremgår, at ingen udlænding kan få indfødsret uden ved lov. I overensstemmelse hermed fastslår indfødsretslovens § 6, stk. 1, at indfødsret kan erhverves ved naturalisation i henhold til grundloven.

Danmark har tiltrådt tre folkeretlige konventioner, der har betydning for Danmarks pligt til at meddele statsløse personer født i Danmark dansk indfødsret: FN's konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed, FN's konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder og Den europæiske konvention af 6. november 1997 om statsborgerret.

6.1. 1961-konventionen

Folketinget meddelte ved beslutning af 22. april 1977 samtykke til, at Danmark kunne tiltræde FN's konvention fra 1961 om begrænsning af statsløshed (1961-konventionen), og Danmark ratificerede konventionen den 6. juni 1977.

Af 1961-konventionen fremgår blandt andet:

”Artikel 1

En kontraherende stat skal give statsborgerret til personer, der er født på dens territorium, og som ellers ville blive statsløse. Sådant statsborgerret skal gives

- a) ved fødsel, i henhold til lov, eller
- b) efter ansøgning, som af den pågældende selv eller på hans vegne indgives til vedkommende myndighed i den af landets lovgivning foreskrevne form. Medmindre andet følger af bestemmelserne i denne artikels stk. 2, kan sådan ansøgning ikke afslås.

En kontraherende stat, hvis lovgivning hjemler meddelelse af statsborgerret i overensstemmelse med punkt b) i dette stk., kan også meddele statsborgerret i henhold til lov under sådanne aldersmæssige og andre betingelser, som måtte være foreskrevet i den nationale lovgivning.

2. En kontraherende stat kan gøre meddelelse af statsborgerret i henhold til denne artikels stk. 1 b) afhængig af én eller flere af følgende betingelser:

- a) at ansøgning indgives inden for et af den kontraherende stat fastsat tidsrum, begyndende senest med 18-års alderen og ophørende tidligst med 21-års alderen, dog at der tilstås den pågældende mindst eet år, i løbet af hvilket han i henhold til lovgivningen kan indgive ansøgning på egne vegne uden at skulle indhente samtykke hertil;
- b) at den pågældende har haft bopæl på den kontraherende stats territorium i en af denne stat fastsat periode, der dog højst må være på fem år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse, eller på ti år i alt;
- c) at den pågældende ikke er fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed eller er blevet idømt fængselsstraf på fem år eller derover for en strafbar handling;
- d) at den pågældende altid har været statsløs.”

Danmark havde allerede ved lov nr. af 399 af 11. december 1968 om ændring af lov om dansk indfødsret bragt sin lovgivning i overensstemmelse med konventionen, idet personer omfattet af konventionen kunne få indfødsret ved erklæring efter indfødsretslovens § 3.

Af lovforslagets specielle bemærkninger til bestemmelsen (lovforslag nr. 43 af 23. oktober 1968) fremgår blandt andet:

”Ændringsforslaget til denne bestemmelse er begrundet i ønsket om at foretage sådanne ændringer i indfødsretsloven, at den opfylder kravene i FN-konventionen om begrænsning af statsløshed.

Efter den nugældende bestemmelse i indfødsretslovens § 3, stk. 1, er det for, at en udlænding, der i et vist tidsrum har haft ophold her i landet, kan gøre krav på at erhverve dansk indfødsret ved at afgive erklæring herom, en betingelse, at vedkommende er født her i landet og har haft bopæl her fra fødslen indtil erklæringens afgivelse, som skal finde sted i tiden mellem hans 18. og 23. år.

Ifølge FN-konventionens art. 1 påhviler det en kontraherende stat på visse nærmere vilkår at give statsborgerret til personer, som fødes på vedkommende stats territorium, og som ellers ville blive statsløse. Det står den kontraherende stat frit for enten at lade statsborgerrettens erhvervelse indtræde umiddelbart i kraft af selve fødslen på territoriet eller at gøre statsborgerrettens erhvervelse afhængig af, at den statsløse indgiver ansøgning herom.

Da det første alternativ fuldstændigt strider imod de hidtil fulgte principper for erhvervelse af statsborgerret i de nordiske lande, og da det andet alternativ med mindre ændringer lader sig indpasse i den bestående lovgivning, har det fælles-nordiske embedsmandsudvalg anbefalet, jfr. betænkningens side 18-21, at man vælger sidstnævnte alternativ, og har udarbejdet det i betænkningen indeholdte lovforslag i overensstemmelse hermed.

Ifølge konventionens art. 1 skal ansøgeren opfylde følgende betingelser for at få ansøgningen bevilget; såfremt betingelserne er opfyldt, må ansøgningen ikke afslås.

- 1) Ansøgningen skal indgives indenfor et bestemt tidsrum, som ikke må begynde senere end ved ansøgerens fyldte 18. år, og som ikke må slutte tidligere end ved hans 21. år.
- 2) Ansøgeren skal vedblivende have haft bopæl i den pågældende stat i en periode, som sammenlagt ikke må være på mere end 10 år, og heraf højst 5 år umiddelbart før ansøgningens indgivelse.
- 3) Ansøgeren må ikke have begået visse forbrydelser.
- 4) Ansøgeren skal altid have været statsløs.

For at indfødsretslovens § 3, stk. 1, kan tilpasses til kravene i FN-konventionen, vil det således være nødvendigt at nedsætte det antal år, hvori ansøgeren skal have opholdt sig her i landet; dette har hidtil udgjort mindst 18 år, og må ifølge konventionen, som nævnt foran, højst udgøre i alt 10 år. Da konventionens bestemmelser imidlertid muliggør, at det kan forlanges, at de 10 års ophold her i landet skal have fundet sted under ansøgerens opvækst, medens han går i skole og i øvrigt får sin uddannelse, og i det hele i de år, hvor mulighederne for en indlevelse i danske forhold må antages at være størst, har man ikke fundet det betænkeligt at lempe bestemmelsen i overensstemmelse med konventionens krav. I konsekvens heraf og da den omstændighed alene, at en person er født her i landet, ikke kan antages at skabe nogen egentlig tilknytning til danske forhold, har man endvidere ikke fundet det nødvendigt at opretholde kravet om, at den pågældende skal være født her i landet. Ved bestemmelsens udformning har man også tillagt det vægt, at lempelserne ikke blot kommer til at gælde for personer, der er statsløse, men for enhver udlænding, idet erfaringerne fra praksis har vist, at det ofte er meget vanskeligt at afgøre, om en person er statsløs. I øvrigt foreslås bortset fra ændringer af redaktionel karakter ikke nogen ændringer i § 3, stk. 1; det foreslås således ikke, at ansøgeren skal opfylde visse vandelsbetingelser, og den hidtil bestående adgang til, at ansøgeren kan afgive erklæring i 2 år, efter at han er blevet 21 år som er myndighedsalderen ifølge de fleste fremmede landes lovgivning foreslås opretholdt.”

Ved lov nr. 1102 af 29. december 1999 om ændring af lov om dansk indfødsret blev adgangen til at få indfødsret ved erklæring efter lovens § 3 forbeholdt personer, der var ustraffede og ikke sigtet for en lovovertrædelse.

Af lovforslagets specielle bemærkninger til bestemmelsen (lovforslag nr. 151 af 9. december 1999) fremgår blandt andet:

”Særligt for så vidt angår statsløse personer kan oplyses, at Danmark har tiltrådt FN-konventionen af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed, hvorefter der i visse tilfælde skal meddeles statsborgerskab til statsløse personer. Det gælder for personer, som er født her i riget og altid har været statsløse. Hvis ansøgning om statsborgerskab indgives mellem det fyldte 18. og det 21. år, har en sådan person krav på at opnå dansk statsborgerskab, hvis vedkommende har haft fast bopæl her i riget i sammenlagt mindst 10 år, herunder 5 år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse. Det kan dog stilles som betingelse, at den pågældende ikke er fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed eller er blevet idømt fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

Såfremt en statsløs person, der efter FN-konventionen har krav på at opnå statsborgerskab, ikke opfylder betingelserne i indfødsretslovens § 3, vil den pågældende i stedet blive medtaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse. Der kan i den forbindelse bl.a. henvises til, at en tilsvarende ordning allerede i dag er etableret for så vidt angår børn, der er født som statsløse i Danmark, idet disse børn efter retningslinierne for naturalisation altid kan optages på lovforslag om indfødsrets meddelelse. Denne ordning er etableret for at opfylde kravene i FN-konventionen fra 1989 om barnets rettigheder.”

Indfødsretslovens § 3 blev på ny ændret ved lov nr. 311 af 5. maj 2004 om ændring af indfødsretsloven, hvor adgangen til at opnå dansk indfødsret ved erklæring blev begrænset til kun at omfatte statsborgere fra de andre nordiske lande. Af lovforslagets almindelige bemærkninger (lovforslag nr. 138 af 28. januar 2004) fremgår det vedrørende bestemmelsen blandt andet:

”Danmark ratificerede den 6. juni 1977 FN-konventionen af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed.

Danmark er efter konventionen forpligtet til under visse omstændigheder at give indfødsret til statsløse personer født her i landet. Det kan dog stilles som betingelse, at den pågældende altid har været statsløs, at ansøgning indgives mellem det fyldte 18. år og det fyldte 21. år, at den pågældende har haft fast bopæl i en nærmere fastsat periode, der højst må være 5 år umiddelbart før ansøgningens indgivelse eller 10 år i alt, og ikke er fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

Erklæringsbestemmelsen i indfødsretslovens § 3 tager bl.a. sigte på at opfylde Danmarks forpligtelser efter konventionen.

...

Den nugældende bestemmelse i § 3 tager bl.a. sigte på at opfylde Danmarks forpligtelser efter FN-konventionen af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed. Det følger af konventionen, at personer, der er født statsløse her i riget, under visse betingelser har krav på at opnå dansk indfødsret...

Den foreslåede begrænsning af § 3 til nordiske statsborgere indebærer, at Danmarks forpligtelser efter konventionen skal opfyldes på anden måde. Integrationsministeriet vil derfor - efter forudgående orientering af Folketingets Indfødsretsudvalg - optage personer omfattet af konventionen på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, når de i konventionen nævnte betingelser er opfyldt. De statsløse personer (i alderen 21 til 23 år), som i dag er omfattet af erklæringsordningen uden at være omfattet af konventionen, vil få eventuelle ansøgninger om dansk indfødsret behandlet på sædvanlig vis i overensstemmelse med de gældende retningslinier for naturalisation.

Den nugældende bestemmelse i § 3 er udtryk for en lettere adgang til at erhverve dansk indfødsret. Efter Den europæiske konvention om statsborgerret af 6. november 1997 skal der gives en lettere adgang til erhvervelse af indfødsret til personer født i Danmark eller med ophold af en vis varighed inden det fyldte 18. år. Der stilles dog ikke udtrykkelige krav om, hvorledes denne lettere adgang skal udmøntes i praksis, og den kan således tilvejebringes både gennem lempede procedurer og gennem lempede materielle betingelser. Den foreslåede begrænsning af § 3 til nordiske statsborgere kan ikke antages at medføre behov for at indføre nye bestemmelser om lettere adgang til erhvervelse af dansk indfødsret. Danmarks forpligtelser efter konventionen må således antages at være opfyldt ved nugældende bestemmelser i indfødsretsaf-talen, jf. cirkulæreskrivelse nr. 55 af 12. juni 2002 om nye retningslinier for optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse.”

6.2. Børnekonventionen

Danmark undertegnede den 26. januar 1990 FN's konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder (børnekonventionen). Ved vedtagelse af beslutningsforslag B 22 af den 31. maj 1991 meddelte Folketinget samtykke til Danmarks ratifikation af børnekonventionen. Af beslutningsforslaget fremgår, at børnekonventionens artikel 7 om statsborgerskab ville blive opfyldt ved en ændring af cirkulæret om naturalisation. Danmark ratificerede konventionen den 5. juli 1991.

Af børnekonventionen fremgår blandt andet:

”Artikel 2

1. Deltagerstaterne skal respektere og sikre de rettigheder, der er fastsat i denne konvention, for ethvert barn inden for deres jurisdiktion uden forskelsbehandling af nogen art og uden hensyn til barnets eller dets forældres eller værges race, hudfarve, køn, sprog, religion, politiske eller anden anskuelse, national, etnisk eller social oprindelse, formueforhold, handicap, fødsel eller anden retsstilling.

...

Artikel 7.

1. Barnet skal registreres umiddelbart efter fødslen og skal fra fødslen have ret til et navn, ret til at opnå et statsborgerskab og, så vidt muligt, ret til at kende og blive passet af sine forældre.

2. Deltagerstaterne skal sikre gennemførelsen af disse rettigheder i overensstemmelse med deres nationale lovgivning og deres forpligtelser ifølge de relevante internationale instrumenter på dette område, især hvis barnet ellers ville blive statsløs.”

Ved Indenrigsministeriets cirkulære nr. 11077 af 6. februar 1992 om dansk indfødsret ved naturalisation blev der indsat en bestemmelse om statsløse børn i § 3, stk. 2. Formuleringen af bestemmelsen blev ændret ved cirkulære nr. 132 af 3. oktober 1997.

I aftale om indfødsret fra 2002 blev bestemmelsen flyttet til § 17 og fik følgende ordlyd:

”I overensstemmelse med FN-konventionen af 1989 om barnets rettigheder kan børn, der er født statsløse i Danmark, naturaliseres, hvis de har bopæl her i landet.”

6.3. 1997-konventionen

Europarådet vedtog den 6. november 1997 Den europæiske konvention om statsborgerret (1997-konventionen). Af konventionen fremgår blandt andet:

Artikel 4 Principper

Enhver kontraherende stats regler om statsborgerret skal baseres på følgende principper:

- a) enhver har ret til at besidde statsborgerret;
 - b) statsløshed skal undgås;
 - c) ingen kan fratages sin statsborgerret på et vilkårligt grundlag;
- ...

Artikel 6 Erhvervelse af indfødsret

...

2. Ifølge enhver kontraherende stats nationale lovgivning erhverves indfødsret af børn, der er født på den pågældende stats område, og som ikke ved fødslen erhverver indfødsret i en anden stat. Indfødsretten erhverves:

- a) ved fødslen ex lege; eller
- b) efterfølgende af børn, som er statsløse, efter ansøgning til den rette myndighed fra eller på vegne af det pågældende barn efter de i den kontraherende stats nationale lovgivning foreskrevne regler. Det kan bestemmes, at ansøgning kun kan indgives af personer, der har haft lovligt og fast ophold i det pågældende land i en periode på højst 5 år umiddelbart forud for indgivelsen af ansøgningen.”

Ved lov nr. 1018 af 23. december 1998 om ændring af blandt andet lov om indfødsret gav Folketinget samtykke til, at Danmark ratificerede konventionen. Af de almindelige bemærkninger til lovforslaget (lovforslag nr. 69 af 28. oktober 1998) fremgår blandt andet:

”Lovforslaget har til formål at gennemføre Europarådskonventionen af 6. november 1997 om statsborgerret i dansk ret. Konventionen træder i kraft, når den er ratificeret af 3 af Europarådets medlemsstater. Konventionen, der indtil videre er ratificeret af Slovakiet og Østrig, er optrykt som bilag 2 til dette lovforslag i dansk oversættelse.

Ved vedtagelsen af lovforslaget giver Folketinget sit samtykke til, at Danmark ratificerer konventionen.

Efter færdigforhandlingen af den nye Europarådskonvention har Justitsministeriet foretaget en gennemgang af konventionen sammenholdt med gældende dansk ret. Denne gennemgang har vist, at en dansk ratifikation af konventionen forudsætter visse ændringer i den gældende lovgivning.

Lovforslaget er udarbejdet på baggrund af disse overvejelser, men indeholder også andre forslag til ændringer af indfødsretsloven. Disse forslag omfatter udover konsekvensændringer og sproglige ændringer bl.a. forslag til en ændring af lovens § 3 om adgangen til at opnå dansk indfødsret for unge mennesker, der er født eller opvokset her i landet, forslag om ligestilling af adoptivbørn med biologiske børn i statsborgerretlig henseende samt en tilsvarende ligestilling mellem børn født henholdsvis i og uden for ægteskab.”

7. Parternes anbringender

Sagsøgerne har i det væsentlige procederet i overensstemmelse med deres sammenfattende processkrift af 16. august 2016.

Sagsøgerne har som hovedanbringender gjort gældende,

- at de opfyldte betingelserne for opnåelse af dansk statsborgerskab efter national ret, som implementerer FNs konvention om begrænsning af statsløshed art. 1, stk. 1, litra b, og FNs børnekonvention art. 7,
- at ministeriet over for sagsøgerne på trods heraf har foretaget følgende retsbrud:
 - a) nægtet at indstille til optagelse på lovforslag om statsborgerskab og
 - b) krænket pligten til korrekt at oplyse og vejlede om adgangen til at opnå statsborgerskab,
- at ministeriet herved er ansvarligt for retsstridige krænkelser af sagsøgernes forhold og rettigheder,

at ministeriet derfor skal betale tortgodtgørelse til sagsøgerne, jf. erstatningsansvarslovens § 26, og

at ministeriet endvidere skal betale sagsøgerne erstatning for de angivne økonomiske tab opstået som følge af den ulovlige administration.

Sagsøgerne har uddybende gjort gældende blandt andet, at ministeriets administration af området har været ulovlig i kvalificeret grad. Statsløsekommissionen har i sin beretning anlagt en forsigtig vurdering af ministeriets sagsbehandling, men efter bevisførelsen for landsretten bør det lægges til grund, at ministeriets ulovlige administration kan henføres til forsætlige forhold eller i hvert fald kvalificeret grove tjenesteforseelser på ledelsesniveau i ministeriet. Ministeriet har tilsidesat sin pligt efter almindelige forvaltningsretlige principper til at vejlede herboende statsløse udlændinge om deres adgang til at opnå dansk statsborgerskab. Sagsøgerne har i den forbindelse henvist til Folketingets Ombudsmands udtalelse af 21. november 2008, gengivet i FOB 2008.238. Ministeriets ulovlige administration har udsat sagsøgerne for retsstridige krænkelse omfattet af erstatningsansvarslovens § 26. Der har endvidere været tale om nedværdigende behandling omfattet af EMRK art. 3. Sagsøgerne har indtil ministeriets redegørelse af 7. marts 2011 været i utilregnelig uvidenhed om deres krav, og da der er anlagt sag i 2011, er sagsøgernes krav ikke bortfaldet som følge af forældelse. Ministeriet er derfor forpligtet til at betale tortgodtgørelse til sagsøgerne.

Ved udmålingen af tortgodtgørelse bør der lægges vægt på, at sagsøgerne, der er vokset op i Danmark uden dansk statsborgerskab, har været underlagt indgribende begrænsninger i deres muligheder for at tage del i det demokratiske samfund og i deres livsmuligheder i øvrigt. Sagsøgerne har på grund af manglende valgret og valgbarhed i forbindelse med folketingsvalg og europaparlamentsvalg ikke kunnet udøve den demokratiske medindflydelse, som udgør grundstenen i et civiliseret retssamfund. Bevidstheden om at være stillet uden for medindflydelse er øget hos dem i takt med deres alder og modenhed.

Tilstanden af statsløshed har selvsagt kunnet medføre følelse af utryghed, ængstelse, desperation, fremmedgjorthed og fortvivlelse. Den lidte tort har været særlig stærk i de tilfælde, hvor der er meddelt ulovlige afslag på meddelelse om statsborgerskab. Sagsøgerne har været afskåret fra at få dansk nationalitetspas og har af samme grund været underlagt begrænsninger med hensyn til at opnå indrejsevisum til visse tredjelande. Det har betydet, at sagsøgerne ofte ikke har haft mulighed for at tage på bestemte udlandsophold med deres

familie, venner, kærester, folkeskole og fritidsklub mv. Tortgodtgørelsesbeløbene i de principale påstande er på denne baggrund opgjort med 20.000 kr. pr. valgudelukkelse, med nærmere angivne og varierende beløb for hvert år som statsløs, med 10.000 kr. for ulovlige afslag på meddelelse om statsborgerskab og med 5.000 kr. for tilfælde, hvor vedkommende sagsøger ikke har haft mulighed for at rejse, samt 10.000 kr. i de tilfælde, hvor vedkommende ved faktisk ankomst til destinationslandet er blevet nægtet indrejse.

Sagsøgernes advokat har den 20. september 2016 – efter afgivelse af sit første mundtlige procedureindlæg – sendt et brev til landsretten med følgende indhold:

"Under mit første mundtlige indlæg under proceduren (i fredags d. 16. ds.) påberåbte jeg mig som advokat for sagsøgernes krav om tort bl.a. EMRK artikel 3 om nedværdigende behandling, der er inkorporeret ved lov i dansk ret, og under henvisning til navnlig følgende udtalelser:

1: Daværende integrationsminister Birte Rønn Hornbech.

Sagens bilag 66, Undersøgelseskommissionens beretning, bind 5, s. 1493:

(Artikel fra Jyllands-Posten den 7. december 2010 – Palæstinensere mest kriminelle) "*Palæstinensiske mænd er mere end dobbelt så kriminelle som andre mænd. De skulle aldrig have været lukket ind, siger integrationsministeren...*"

"Det er særlovens skyld. De skulle simpelthen aldrig have været her. Det var afviste asylansøgere. Man skulle aldrig have gennemført den særlov, siger Hornbech, som mener at kulturforskelle er en forklaring på, at mænd af mellemstlig herkomst er overst i statistikken":

2: Daværende afdelingschef Kim Lunding og daværende ministersekretær for Birte Rønn Hornbech, Christian Lützen, der begge blev afhørt om det nedenævnte.

Sagens bilag 66, Undersøgelseskommissionens beretning, bind 8, s. 2702:

"Ministersekretær Christian Lützen sender den 22. oktober 2009 en mail til Kim Lunding angående et spørgsmål om at frakende dansk indførsel i visse nærmere definerede tilfælde med bemærkninger "det er da lidt spændende..."

Kim Lunding svarede hertil kl. 21.37: "spændende ja, hvis vi kan ophæve vores internationale forpligtelser:- (hvad vi i ø burde gøre på visse dele af indfødsretsområdet – særligt for rettigheder for statsløse som aldrig har været tiltænkt palierne".

Christian Lützen svarede kl. 21.52

"som aldrig laver andet end ballade".

For sagsøgernes procesførelse vedrørende tort spiller dette, som det fremgik af mit ovennævnte mundtlige indlæg, en central rolle, hvorfor jeg går ud fra, at det ovennævnte medtages i dommens narratio, idet jeg gerne vil sikre mig klarhed for så vidt angår disse oplysningers status som påberåbt under domstolsbehandlingen her i landet.”

Ministeriet har i det væsentlige procederet i overensstemmelse med sit påstandsdokument af 15. august 2016.

Ministeriet har som hovedanbringende gjort gældende, at ministeriet ikke har påført sagsøgerne et økonomisk tab eller påført dem tort, som berettiger dem til godtgørelse, med undtagelse af den i ministeriets påstand nævnte godtgørelse til fem af sagsøgerne. Ministeriet har subsidært gjort gældende, at ethvert krav, herunder sådanne dele af et krav, der indgår i betalingspåstanden, som påberåbes stiftet før den 22. marts 2008 i forhold til de sagsøgere, der er omfattet af det oprindelige sagsanlæg den 22. marts 2011 (sag nr. B-2146-11), og før den 13. september 2008 i forhold til de sagsøgere, der anlagde sag den 13. september 2011 (sag nr. B-3406-11), er forældet.

Ministeriet har uddybende gjort gældende blandt andet, at der ikke er grundlag for at anlægge en skærpet vurdering af ministeriets administration af det omhandlede retsområde i forhold til den vurdering, som er anlagt af Statsløsekommissionen, og som for ministeriets vedkommende kan lægges ubestridt til grund ved landsrettens behandling af sagen. Ministeriet har ikke haft nogen pligt til af egen drift at drage omsorg for, at sagsøgerne opnåede dansk statsborgerskab. Ministeriet har heller ikke tilsidesat nogen vejledningspligt i forhold til sagsøgerne. Efter forvaltningsretten skal en myndighed give vejledning efter henvendelse, men ingen af sagsøgerne har rettet henvendelse til ministeriet og bedt om vejledning, som de ikke har fået. Der er alene et ansvarsgrundlag for ministeriet i det omfang, ministeriets sagsbehandling af konkrete ansøgninger har ført til en forsinkelse af sagsøgernes opnåelse af dansk statsborgerskab.

Ministeriets administration af området udgør ikke en krænkelse af EMRK art. 3.

Ministeriet kan anerkende, at seks af sagsøgerne, Abdullah Chehade, Wassim Khaled Kablaoui, Marwan Yassin, Alle Zakaria Abdel-Razzak, Jesmin Majed Abou Soweid og Maria Ayoub, kunne have fået dansk statsborgerskab tidligere end sket, hvis deres ansøgninger var behandlet i overensstemmelse med de af Danmark tiltrådte internationale regler

for statsløse. De øvrige 11 sagsøgere har fået deres ansøgninger om dansk statsborgerskab behandlet i overensstemmelse med alle nationale og internationale regler og uden forsinkelse. Allerede af denne grund er disse sagsøgere ikke berettigede til erstatning eller godtgørelse for tort. Over for sagsøgeren Mariam Daoud er det særligt gjort gældende, at hun, der er født i Sverige, ikke er omfattet af Danmarks forpligtelser efter de påberåbte konventioner.

Af de ovennævnte seks sagsøgere har Marwan Yassin fortabt sit krav på grund af forældelse, idet han, der er omfattet af sagsanlægget den 22. marts 2011, modtog afslag på indstilling til optagelse på lovforslag om indfødsretsmeddelelse ved brev af 22. juni 2007.

Sagsøgerne har ikke lidt noget økonomisk tab. Det er i den forbindelse bestridt, at sagsøgerne har krav på tilbagebetaling af gebyr for ansøgning om dansk statsborgerskab. Gebyrerne er opkrævet med rette ved indgivelse af ansøgning, og de sagsøgere, der indledningsvis i strid med internationale konventioner er meddelt afslag, har alle fået deres sager genoptaget uden betaling af nyt gebyr.

De fem sagsøgere, som har fået deres opnåelse af dansk statsborgerskab forsinket, og hvis krav ikke er forældede, er berettigede til en godtgørelse for tort, der i lyset af forholdets begrænsede betydning for dem passende kan fastsættes til 10.000 kr.

Der er ikke grundlag for at fastsætte godtgørelsen til et højere beløb. Retspraksis om anvendelse af erstatningsansvarslovens § 26 vedrører altovervejende sager om grove fysiske krænkelse af voldelig og/eller seksuel karakter. Tortgodtgørelsen forudsætter en krænkelse af betydelig intensitet. Ministeriet har bestridt, at personer, der lever i Danmark med permanent opholdstilladelse, skulle have nogen særlig anledning til at føle "utryghed, ængstelse, desperation, fremmedgjorthed og fortvivlelse" på grund af deres status som statsløse, således som sagsøgerne har anført.

Sagsøgernes beløbsmæssige ansættelse af godtgørelse for tort for leveår som statsløs herunder opdelingen i aldersklasser, den beløbsmæssige ansættelse af godtgørelse for tort for manglende stemmeret mv., savner holdepunkter i dansk erstatningsret.

Det sagsøgte ministerium er ikke rette sagsøgte for Wassim Khaled Kablaouis krav om tortgodtgørelse for anholdelse i forbindelse med Forsvarets Dag samt for krænkende og

retsstridig sagsbehandling i Udlændingesservice, som der i øvrigt ikke foreligger nærmere oplysninger om. Det samme gælder Marwan Yassins krav om tortgodtgørelse for gene i forbindelse med indkaldelser til Forsvarets Dag mm.

8. Landsrettens begrundelse og resultat

Ministeriet har tilkendegivet, at landsretten kan lægge Statsløsekommissionens beretning og dens konklusioner til grund. Bevisførelsen for landsretten fører ikke til en skærpet vurdering af ministeriets virksomhed og sagsbehandling i forhold til den, der er anlagt af kommissionen. Landsretten lægger herefter kommissionens konklusioner til grund ved sin stillingtagen til de rejste krav.

Til støtte for påstanden om godtgørelse for tort har sagsøgerne gjort gældende, at ministeriets retsstridige sagsbehandling udgør en overtrædelse af EMRK artikel 3, hvorefter ingen må underkastes tortur og ej heller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Ved vurderingen af, om den skete tilsidesættelse af Danmarks internationale forpligtelser efter børnekonventionen og 1961-konventionen udgør en krænkelse af EMRK artikel 3, finder landsretten, at der efter bevisførelsen ikke er grundlag for at antage, at ministeriets retsstridige behandling af ansøgninger om indfødsret har haft til formål at nedværdige, ligesom der efter bevisførelsen ikke er grundlag for at antage, at den retsstridige behandling af ansøgningerne var egnet til at give anledning til en følelse af at være nedværdiget.

Landsretten finder herefter, at der ikke foreligger oplysninger om forhold, som kan danne grundlag for at statuere en overtrædelse af EMRK artikel 3.

I overensstemmelse med kommissionens beretning lægges det til grund, at oplysninger om Danmarks forpligtelser over for ansøgere omfattet af 1961-konventionen i 2010 hverken fremgik af indfødsretsloven eller indfødsretsaftalen, og at der ikke blev vejledt herom på ministeriets hjemmeside, i pjecer eller på anden måde.

Det forhold, at den generelle vejledning om 1961-konventionen som anført af kommissionen ikke er sket i overensstemmelse med god forvaltningsskik, medfører ikke, at den enkelte sagsøger er berettiget til godtgørelse for tort fra det tidspunkt, hvor den pågældende

havde ret til statsborgerskab og kunne have ansøgt herom, og indtil den pågældende faktisk indgav ansøgning herom.

Vedrørende sagsøgerne Sarah Abdul Hadi, Bilal Abdul Hadi, Mossa Abdel Razzak Merhi, Osama Assad Keblawi, Nesrin Kablaoui, Ajah Amar El Zaman Jamal Saleh, Mahmoud Ali Chebib og Mariam Daoud lægger landsretten til grund, at ansøgningerne om indfødsret er behandlet i overensstemmelse med de internationale regler for statsløse, da der ved sagsbehandlingen alene er stillet krav, der er forenelige med konventionerne. Der er herefter ikke grundlag for at yde disse sagsøgere godtgørelse for tort i denne forbindelse.

Særligt vedrørende Mariam Daoud bemærkes, at hun søgte om indfødsret den 5. august 2010. Ministeriet meddelte hende afslag herpå den 13. oktober 2010 med henvisning til, at hun var født i Sverige og dermed ikke omfattet af § 17 i cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008, idet ministeriet lagde til grund, at det alene var statsløse børn født i Danmark, der kunne tildeles statsborgerskab efter bestemmelsen. Det lægges til grund, at ansøgningen efterfølgende blev forelagt for Folketingets Indfødsretsudvalg med henblik på stillingtagen til dispensation, og at Mariam Daoud har haft indfødsret med virkning fra den 13. juni 2013. Det følger af børnekonventionens artikel 7, stk. 1, at barnet fra fødslen af skal have ret til at opnå statsborgerskab. Bestemmelsen er i cirkulærerne om indfødsret og indfødsretsaftalerne blevet fortolket således, at det er et krav, at barnet er født i Danmark. Børnekonventionen skal fortolkes i overensstemmelse med Danmarks øvrige folkeretlige forpligtelser, herunder artikel 6, stk. 2, i 1997-konventionen, hvorefter børn, der er født på den kontraherende stats område, og som ikke ved fødslen erhverver indfødsret i en anden stat, skal erhverve indfødsret i den kontraherende stat. Landsretten finder herefter, at afslaget på optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse ikke udgjorde en krænkelse af Danmarks folkeretlige forpligtelser, hvorfor der heller ikke på denne baggrund er grundlag for at tildele Mariam Daoud tortgodtgørelse.

Ministeriet har vedrørende sagsøgerne Abdullah Chehade, Wassim Khaled Kablaoui, Marwan Yassin, Alle Zakaria Abdel-Razzak, Jesmin Majed Abou Soweid og Maria Ayoub anerkendt, at de kunne være meddelt indfødsret tidligere end sket, hvis deres ansøgninger var blevet behandlet i overensstemmelse med konventionerne, og at der er grundlag for at yde dem godtgørelse for tort for den indtrådte forsinkelse, idet det dog for Marwan Yassin gøres gældende, at hans krav er forældet.

Alle disse seks sagsøgere opfyldte ved indgivelsen af deres ansøgninger om indfødsret betingelserne for meddelelse heraf efter konventionerne, men de fik alle afslag, idet der blev stillet betingelser, som var i strid med konventionerne. Afslagene indebar, at sagsøgerne i perioder på mellem 1 år og 8 måneder og 5 år og 1 måned måtte afvente meddelelse af statsborgerskab. Flere af disse sagsøgere var i denne periode afskåret fra at stemme ved de afholdte folketingsvalg og valg til Europa-Parlamentet, ligesom de ikke var valgbar ved disse valg. Sagsøgerne var endvidere afskåret fra erhvervelse af nationalitetspas og uretmæssigt omfattet af den mindre gunstige retsstilling, som udlændinge på flere områder har i forhold til danske statsborgere. På denne baggrund og efter en samlet vurdering af de gener, som forsinkelsen af indfødsretten må antages at have indebåret, fastsætter landsretten godtgørelsen for tort til hver af disse sagsøgere til 20.000 kr.

Det af sagsøgerne anførte om betydningen af antallet af valg, som den enkelte har været afskåret fra valgret og valgbarhed til, og antallet af afslag i strid med konventionerne kan efter en individuel vurdering af de enkelte sagsøgers forhold ikke føre til en højere udmåling af godtgørelsens størrelse.

Landsretten finder heller ikke grundlag for at forhøje godtgørelsen for tort til Wassim Khaled Kablaoui på grundlag af en ikke nærmere dokumenteret samtale med personale i Udlændingestyrelsen.

Da ministeriet ikke er rette sagsøgte for den del af Wassim Khaled Kablaouis krav, der vedrører godtgørelse for frihedsberøvelse i anledning af udeblivelse fra session, tages ministeriets påstand om frifindelse for denne del af den nedlagte påstand til følge.

Marwan Yassin søgte om dansk indfødsret den 22. november 2005. Han var på ansøgningstidspunktet 19 år gammel og dermed omfattet af 1961-konventionen. Den 22. juni 2007 fik han afslag på ansøgningen med henvisning til, at han var straffet . Ved skrivelse af 15. februar 2010 meddelte ministeriet, at sagen blev genoptaget, og Marwan Yassin har haft indfødsret med virkning fra den 28. december 2010. Marwan Yassin er omfattet af den del af søgsmålet, der er anlagt den 22. marts 2011 og dermed mere end 3 år efter, at Marwan Yassin modtog afslag på sin ansøgning, jf. forældelseslovens § 3, stk. 1.

Danmarks forpligtelser over for ansøgere omfattet af 1961-konventionen fremgik indtil 2010 hverken af indfødsretsloven eller af indfødsretsaf-talen. Samtidig fremgår det af kommissionens beretning, at ansøgninger fra de 18-20 årige i perioden fra 2004 og indtil 2010 i det hele blev behandlet efter de almindelige retningslinjer, således at ansøgerne kun blev optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis de opfyldte kravene om dansk-kundskaber, vandel m.v.

Marwan Yassin havde således rimelig grund til at gå ud fra, at afslaget var udtryk for korrekt retsanvendelse, og han findes ikke at have haft nogen særlig anledning til at efterprøve, om afslaget, der ikke kunne påklages til højere administrativ myndighed, var truffet på et rigtigt grundlag.

Under de anførte omstændigheder findes Marwan Yassin at have været i utilregnelig uvidenhed om sit krav, indtil han fik kendskab til, at ministeriet havde stillet krav til ansøgere, der ikke var i overensstemmelse med 1961-konventionen. Landsretten finder herefter, at det af Marwan Yassin rejste krav ikke er forældet, jf. forældelseslovens § 3, stk. 2.

Da ministeriet ikke er rette sagsøgte for den del af Marwan Yassins krav, der vedrører godtgørelse for gener i forbindelse med indkaldelse til Forsvarets Dag, tages ministeriets påstand om frifindelse for denne del af den nedlagte påstand til følge.

Efter den af Maria Ayoub afgivne forklaring lægger landsretten til grund, at hun ved to rejser med skolen oplevede problemer ved paskontrollen, men at hun begge gange kom ind i destinationslandet. Det findes ikke godtgjort, at hun ikke i øvrigt kunne deltage i rejser med skolen eller familien. Henset hertil findes der ikke grundlag for en højere godtgørelse for tort til hende end godtgørelsen på 20.000 kr.

Efter de af Claes Nilas og Ditte Novella Rasmussen for landsretten afgivne forklaringer lægger landsretten til grund, at sagsbehandlingstiden for ansøgninger om statsborgerskab generelt udgjorde fra 16 måneder til 2 år.

Alia Khaled Kablaoui, der er født den 20. august 1990, indgav ansøgning om statsborgerskab den 10. oktober 2007. Den 14. december 2007 stillede ministeriet krav om blandt andet dokumentation for danskundskaber, og at hun bestod indfødsretsprøven. Alia Khaled Kablaoui fremsendte bevis for bestået indfødsretsprøve den 13. januar 2009. Hun modtog

meddelelse om, at hun ville blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse den 26. marts 2009, og Alia Khaled Kablaoui fik indfødsret med virkning fra den 23. december 2009.

Ministeriet stillede således i strid med artikel 7, stk. 1, i børnekonventionen og artikel 6, stk. 2, i 1997-konventionen krav om blandt andet dokumenterede danskkundskaber og aflæggelse af indfødsretsprøve. Den samlede sagsbehandlingstid udgjorde mere end to år, hvilket henset til det anførte om den gennemsnitlige sagsbehandlingstid og omstændighederne i øvrigt må sidestilles med de uretmæssige afslag, som efter ministeriets påstand berettiger til godtgørelse for tort. Efter en samlet vurdering finder landsretten herefter, at Alia Khaled Kablaoui er berettiget til godtgørelse for tort, der henset til den gene, som forsinkelsen af indfødsret efter oplysningerne i sagen må antages at have indebåret, skønsmæssigt fastsættes til 20.000 kr.

Ministeriet anerkendte ved brev af 23. februar 2013 at være pligtig at godtgøre Alia Khaled Kablaoui den af hende afholdte udgift på 617 kr. ved aflæggelse af indfødsretsprøven. Da opgørelsen af rentekravet vedrørende den afholdte udgift ikke er særskilt bestridt, tages kravet på 46 kr. til følge.

Mohammed Ghoneim søgte om dansk statsborgerskab den 23. december 2008, og ministeriet stillede den 18. februar 2009 og 6. marts 2009 krav om dokumentation for danskkundskaber. Den 17. august 2009 meddelte ministeriet, at Mohammed Ghoneim ville blive optaget på det førstkommende lovforslag om indfødsret, og han fik indfødsret med virkning fra den 23. december 2009.

Chehade Ali Chebib ansøgte den 20. oktober 2008 om dansk statsborgerskab. Efter modtagelse af dokumentation for, at begge forældre var statsløse, stillede ministeriet den 27. februar 2009 krav om dokumentation af danskkundskaber i form af en skoleudtalelse. Udtalelsen forelå den 3. marts 2009, og Chehade Ali Chebib fik indfødsret med virkning fra den 23. december 2009.

Efter en samlet vurdering, herunder af det ovenfor anførte om den gennemsnitlige sagsbehandlingstid, finder landsretten det ikke godtgjort, at det forhold, at ministeriet i strid med børnekonventionen og 1997-konventionen stillede krav om dokumentation for danskkundskaber og skoleudtalelse, har medført en reel forsinkelse af Mohammed Ghoneim og Che-

hade Ali Chebibs opnåelse af dansk statsborgerskab i forhold til andre ansøgere. Der findes herefter ikke grundlag for at tillægge disse sagsøgere godtgørelse for tort.

Hjemmel til opkrævning af gebyr i naturalisationssager blev indført ved lov nr. 159 af 18. marts 1991 om ændring af lov om dansk indfødsret, og ved lov nr. 1097 af 21. december 1994 om indfødsrets meddelelse og ændring af lov om dansk indfødsret blev størrelsen af gebyret i naturalisationssager på 1.000 kr. lovfæstet. Nærmere regler om betaling af gebyr og undtagelser herfra blev fastsat ved bekendtgørelse nr. 162 af 7. marts 1995 om brugerbetaling i forbindelse med naturalisation, som ændret ved bekendtgørelse nr. 874 af 4. juli 2014. Efter bekendtgørelsen skulle ansøgeren uanset alder betale gebyr ved indgivelse af ansøgningen, medmindre ansøgeren var under 18 år og omfattet af forældrenes ansøgning, eller var barn eller adoptivbarn af forældre, hvoraf en eller begge var danske statsborgere. Ved lov nr. 1496 af 23. december 2014 ændredes indfødsretsloven således, at det nu af bestemmelsen i § 12, stk. 1, fremgår, at der ved indgivelse af ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation for ansøgere, der er fyldt 18 år, betales et gebyr.

Det af hver af sagsøgerne erlagte gebyr er betalt forud for lovændringens ikrafttræden den 1. september 2015. I hvert fald som sagen er forelagt for landsretten, kan det ikke lægges til grund, at sagsøgerne var omfattet af nogen af undtagelserne i bekendtgørelse nr. 162 af 7. marts 1995 om brugerbetaling i forbindelse med naturalisation, eller at der forud for lovændringen bestod en administrativ praksis, hvorefter ansøgere under 18 år var fritaget for betaling af gebyr.

Optrævningen af gebyr er herefter hverken sket i strid med indfødsretslovens § 12, stk. 1, eller de i medfør af bestemmelsen udstedte bekendtgørelser. Landsretten finder ikke, at opkrævningen har været uforenelig med de konventionsbestemmelser, som sagsøgerne har påberåbt sig. Der er herefter ikke grundlag for at give sagsøgerne medhold i den del af deres påstande, som vedrører tilbagebetaling af gebyr.

På baggrund af det anførte gives der sagsøgerne Abdullah Chehade, Wassim Khaled Kablaoui, Marwan Yassin, Alle Zakaria Abdel-Razzak, Jesmin Majed Abou Soweid, Maria Ayoub og Alia Khaled Kablaoui medhold i den nedlagte påstand om betaling af godtgørelse for tort med et beløb for hver på 20.000 kr., ligesom der gives Alia Khaled Kablaoui medhold for så vidt angår den del af hendes erstatningskrav, der vedrører rentebeløbet på

46 kr. For de øvrige sagsøgere følger det af det anførte, at der ikke er grundlag for at give dem medhold i påstandene om godtgørelse for tort eller erstatning i øvrigt.

Ved afgørelsen af spørgsmålet om sagsomkostninger lægger landsretten vægt på, at det for sagsøgerne Abdullah Chchade, Wassim Khaled Kablaoui, Marwan Yassin, Alle Zakaria Abdel-Razzak, Jesmin Majed Abou Soweid, Maria Ayoub og Alia Khaled Kablaoui har været nødvendigt at anlægge sagen, men at de alene har fået medhold i en beskeden del af deres påstand. Landsretten finder på denne baggrund og henset til sagens karakter, at ingen af parterne skal betale sagsomkostninger til nogen anden part.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet skal inden 14 dage betale 20.000 kr. med tillæg af procesrente fra den 11. august 2015 til hver af sagsøgerne Abdullah Chchade, Wassim Khaled Kablaoui, Marwan Yassin, Alle Zakaria Abdel-Razzak, Jesmin Majed Abou Soweid og Maria Ayoub.

Endvidere skal Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet inden 14 dage betale 20.046 kr. med tillæg af procesrente fra den 11. august 2015 til sagsøgeren Alia Khaled Kablaoui.

Ingen af parterne skal betale sagsomkostninger til nogen anden part.

(Sign.)

— — —
Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsret, den 21-12-2016

Susanne Fabricius
sektionsleder

